

Præclarissimi & Consultiſſimi Viri,

Dn. PHILIPPI TENNA-
GELII *ſc. præſantiſſimi: Augu-*
ſtiſſimi & ſupremi Germaniæ judicij: Imperia-
lis nimirum Camera Spirenſis, quondam
Aſſeſſoris graviffimi:

DE DECERNEN-
DIS PROCESSIBVS:

Sive

De precibus Extrajudicialibus, quæ
in ſenatu Camera offeruntur: quemadmodum
fundari, & qui proceſſus decerni
queant:

LIBER SINGVLARIS:

Compendioſus & valde utilis:

QVATVOR CLASSIBVS DISTINCTVS:

IAMVNCA **INFINITIS PROPE MENDIS**
ex veteri manuſcripto vindicatus & correctus, certis capitum
argumentis, & additis eorundem ſummaris, ac perpe-
tuis ad commodiorem lectorum uſum numeris
adauctus, & affabrè reſectus:

Studio & indiſtriâ, ac repetitione

Nobiliſſimi & Clariſſimi Viri,

IOHANNIS HEINRICI COCHEL

MJ AB HOLLRIEDEN.

ARGENTORATI

Sumptibus Eberhardi Zetzneri, 1626.

13975

*
T
9
7
m
8

D

Dn

Sig

Dn

C

TAM ILLVSTRIVM,
QVAM GENEROSORVM MAIO-
rum, nobiliumq; parentum splendidis imagi-
nibus: pietatis exemplis, virtutis eximiis rebus
gestis, rerum usu & experientiâ, eruditio-
nis omnimoda præstantiâ clarissimis
atq; excellentibus Viris:

Dn. OSTWALDO von dem Busler/No-
bili Domino in Lauttenberg/ Windis-
disch Essenbach vnd Amerungen &c.

Dn. MAXIMILIANO DE PASQUA-
LINI, in Buchhold. Dn. Iohannis Filio:
Dn. Maximiliani Nepoti: Dn. Alexandri Pronepoti:
qui olim celebris illius Insulæ marinæ **CANDIAE**
Comites ac hereditarii Domini erant: postea vi bellicæ
per Barbaros partim in Italiam, partim in Belgicas re-
giones expulsi: hætenus in iisdem pro innatâ generosi-
tate nobiliter vixere, ac tam literarijs quàm bellicis vir-
tutibus primas potioresque tenere: ut non immerito
dicere possint:

Si genus excutias Comites ab origine nostrum,
Vsq; per innumeros inveniatur avos.

Dn. IOHANNI Ingenhoffzum Casell &c.
Generali Vigilum bellico Præfecto.

D E D I C A T I O.

DN. BERNHARDO Falck von Falcken-
stein.

DN. PETRO DE Werdee. *Sub Hispanica*
Majestate 1000. Equit. Præfecto bel-
lico.

DN. IOHANNI ADAMO Falck von Fal-
ckenstein.

DN. ADAMO DE Gressenich Merxens-
hausen.

Omnibus & singulis affinibus, & re-
spective fratribus suis, observan-
disimis.

S. P. P.

Assidui

DEDICATIO.

*A*ffiduitas & diligentia,
Viri Generosi, Strenui, Nobili-
ssimi & Fortissimi: affines
ac fratres observandissimi:
 necessario in viro egregio
 ad magna contendente,
 requiritur. Hæc præcipue colenda est no-
 bis, inquit Antonius apud Ciceronem:
 hæc semper adhibenda: nihil est, quod
 hæc non adsequatur. Nam quæcumq;
 sunt in curâ, attentione animi, cogitatio-
 ne, vigilantia, labore, uno verbo diligen-
 tiæ complectimur: *quâ unâ virtute omnes*
virtutes reliquæ continentur. Præclarum
 quidem est, etiam per fortunam inter no-
 biles admirationi esse: sed multò præstan-
 tius, industriâ suâ quicquid gloriosum ac
 illustre sit, esse adeptum. Illa enim scele-
 ratis etiam (quamvis à nobili viro omnia
 exulare debeant crimina) interdum sese
 obicit: hujus autem, secundum Demo-
 sthenem, societas & communicatio, ne-
 mini adest, nisi qui generoso animo, atq;
 forti mineat, & verè nobili genio excel-
 lat. Et facile generosus animus, quem la-
 bor ipse nutrit, qui noctes atq; dies gloriæ
 stimu-

DEDICATIO.

stimulis concitatur, quem nulla difficultas deterrere, nulla vis labe factare potest, emicat ipse in viro egregio per sese, velut inter ignes

Luna minores. Et

Innata virtus vult studio excoli

Ac promoveri vi sapientia:

Sic gloria quondam occupabis

Strenua sedulitas cacumen.

Prudenter olim Romuleum genus,

Marcelli acuto consilio auspice

Virtuti, & huic conjunctum Honori

Binas acella Dijs locavit

Vultu gemello. At pervius haud nisi

Laboriosa per domicilium

Virtutis, accessus patebat

Ad penetra interiora Honoris.

Hominem non ad otium, non ad illecebras ac voluptates: sed res graves atque arduas esse procreatum, sacrae literae testantur: in quibus primo ac communi omnium nostrum parenti Adamo hoc fuisse dictum legimus: *in sudore vultus tui, vesceris pane tuo.* Deinde omnia, quae suo templum hoc orbis terrarum complexu coërcet ac continet, non temerè: sed ad certum

DEDICATIO.

certum aliquem condita finem esse, cum alia docent. tum hoc confirmat, quod ut rosæ amœnæ ac fragrantæ, inter spinas acutas surgunt & adolescunt: alii quoq; flosculi, stirpes, plantæ, non nisi diligentia, industriâ, curaq; adhibitâ proveniunt: ita humanis in actionibus *difficilia, quæ pulchra, & singularem laborem, solertiamq; requirunt.* Theophrastus, miraculum illud Germaniæ, docet, & cultores hoc testantur, croci plantam, priusquam in florem sese exerat, conculcatam non nihil ac pedibus leviter attritam, postea pulchrius renasci, feliciusq; germinare: sic viri fortes & animosi, atq; ad quævis magna & egregia facta suscipienda ac expedienda nati & parati, tantum abest, ut rebus difficilibus ac adversis frangantur vel deterreantur: ut multò etiam reddantur alacriores & aptiores ad quævis laudabilia facinora, virtutisq; opera præclara subeunda atque exequenda. Alexander ille, & nomine, & re Magnus, dicere est solitus, laboribus additum esse, opus verè esse regium. Cæsaris Maximi symbolum fuit: quò major, eò laboriosior. Marcus Cato in oratione

DEDICATIO.

câ, quàm ad Numantinam nobilitatem habuit, hisce, inter alia, elegantibus verè que aureolis verbis utitur: si quid per laborem rectè feceritis: labor ille à vobis citò recedet: bene factum à vobis, dùm viveris, non abscedet: sed si qua per voluptatem nequiter feceritis: voluptas citò abibit: nequiter factum illud, apud vos semper manebit. Memoriâ dignum inter viros nobiles & illud est, quod de Vespasiano legimus: qui, cum gravi æstu febricitans, à medicis reprehenderetur, quod gravi morbo, correptus, in victus quotidianâ ratione, nihil immutaret: omnia præterea ipse obiret, quæ ad Imperii spectare procuracionem viderentur: *Imperatorem vel stantem mori oportere, dixit.* Agesilaum crebris usurpasse sermonibus ferunt: Principis esse, non mollicie, aut delitiis: sed laboribus, privatos antecellere. Et quod laudi idem sibi gloriæque ducere fuit solitus: quod Rex licet esset, tamen in laboribus confici vellet, primus ipse aggredieretur, quò vel pudore ad laborem & industriam milites incitarentur. De Scipione Seniore Cicero refert

D D I C A T I O.

fert, eum, si quando vacans à negotiis bellicis, in literis versaretur, dicere consuevisse: nunquam sese minùs esse otiosum, quàm cum esset in ocio: sentiens scilicet, hoc sese tempus non otio dare, aut largiri voluptatibus: sed consiliis atque cogitationibus de Reipublica providendis commodis tribuere. Cognitum perspectumque & illud est Dionysii senioris, qui cuidam per contanti, num esset otiosus? Absit inquit, ut hoc mihi unquam accidat: quasi turpissimum duceret Regi à Reipublica unquam negotiis vacare. Hæc & hiscè alia similia multa, quæ brevitatis studio latere jam patior, clarissimorum Regum atque dum exempla: illustri nobiliq̃ loco natos, ab ocio ad labores invitare atque incitare imprimis debent. Cùm verò & mihi fors nobilitatis ac equestris ordinis statum tribuat, meq; eius honoris dignitas jure hæreditario exorner: semper cum illo Coccio Sabellico sensi: nihil videlicet nobilia magna que ingenia minùs ferre debere, quàm vacans otium. Id quod etiam jura nostra Novel. 133. cap. 6. gra-

DEDICATIO.

viter innuunt, dum inquiunt: Oportet
 enim duplex opus monachis esse, aut di-
 vinis vacare scripturis: aut quæ mona-
 chos decent (quæ vocant manuum ope-
 ra) meditari & operari: **MENS ENIM
 FRUSTRA VACANS, NIHIL BO-
 NORUM PARIT.** Laboris quippè u-
 nâ, industriæque in virtute prorsus cate-
 ras conteri omnes, nemo est qui non in-
 telligat: qua absque, nihil præclari un-
 quam effici potuit. Dum igitur & ego
 nunc privatus, hoc Germaniæ, atque a-
 deò totius Europæ, tumultuoso hæte-
 nus exorto, ubique locorum classico bel-
 lico, unum atque alterum Reipublicæ
 nostræ in utilitatem, cùm à me, tum ab
 aliis fortè præmeditatè conscriptum, ex
 meâ tamen ut plurimum institutâ vel re-
 cognitione, vel correctiore repurgatio-
 ne, & augmentatione, viris doctis pro-
 bate materiæ tractatum, typis commit-
 tendum censui. Mea quod attinet scri-
 pta publicè nunc ea legunt videntque
 summi viri, videbuntque deinceps Nu-
 minis divini benedictione. Minimè ve-
 rò reprehendendi sunt, multò minùs vi-

vitu-

DEDICATIO.

ruperandi, qui post sua, aliorum etiam,
aliâs interitura, vel penes unum atque al-
terum delitescunt tantum, scripta uti-
lia in lucem proferunt publicam: & si
cubi necessitas postulat, corrigunt, au-
gentque, atque à mendis, vitisque falsò
immissis repurgant: imò, quod semper
maximi imitati sunt viri, potius laudan-
dus est labor ejusmodi, & suscepta opera,
(cùm occulti thesauri nulla sit utilitas)
utrunque plerunq; pro seculi hujus pro-
caciissimi proterviâ, optima quæque vi-
ruperante, & pessima quæque approban-
te, calumniis ac invidiâ subiaceant. Quâ
mundi immundi spretâ vesanâ stultitiâ,
& aliorum insciorum Sciorum non at-
tento livore: Divi Imperatoris nostri, sen-
tentia nos meritò adhæreamus, qui l.
3. Cod. de Vet. jur. enucleand. literis pro-
didit: Eos, qui subtiliter factum emen-
dant, laudabiliores esse eo, qui primus
advenit. Quæ mecum considerans, mi-
nimè dubitavi, præsentem de processibus
in Camera Imperiali extrahendis, omni-
bus advocatis & procuratoribus Germa-
niæ utilissimum libellum, ac quasi to-
tius

DEDICATIO.

tuis rei ad eandem Casaream Cameram
 pertinentis delineationem quādam sum-
 mariam, cum nihil adversus fiscum Im-
 perialem contineat, publicis committere
 typis. Quā quidem in re, illā ipsā excu-
 satione uti possum, quā usus est quon-
 dam Corthehoëvius in præfatione Ada-
 giorum Erasmi, dicens: impossibile esse
 τὸ πᾶσι ἀπέχου: sed tandem respondet ijs,
 qui ipsi vitio vertebant, quod aliorum
 labores proferret, quasi clavam è manu
 Herculis extorquere vellet, uti quondam
 Zoili quidam Maroni imponebant, quod
 non paucos Homeri poëtæ versus pro-
 fus usurpasset: regerens hoc, hoc ipsum
 esse magnificum facinus, vel Iovi fulmen
 enperere, vel clavam extorquere de manu
 Herculis: ac sic eo ipso, suum aternitati
 consecrare nomen. Omnes nos discipuli
 patrum nostrorum sumus, falcemque
 nostram in alterius mittimus messem: &
 nihil cum Terentio dicimus, quod non
 prius sit dictum. Rectè Albius Tibullus
 Eques Romanus: Corrigenæ res est ma-
 gis ardua, quantò Magnus Aristarcho
 maior Homerus erat. Quare æquum est,
 quæ

DEDICATIO.

quæ veteres factitarunt, si faciant idem
 novi. Vestris verò Generosi, nobilissimi
 atque fortissimi viri, Affines Fratresque
 singuli observadissimi, nominibus incly-
 tis, hoc quicquid quantumque est lucu-
 brationis meæ, dedicandum putavi, ut
 vobis, affinibus, fautoribus & amicis be-
 nignissimis, simul hac de re iudicibus u-
 terer benevolentissimis, ad mei cum de-
 fensionem, tum honorem. Non enim
 cum præclaris Germaniæ ac Italiæ gene-
 rosos & nobilissimis familiis, partim anti-
 quitate, partim claritate vestri generis so-
 lum certatis: verum etiam hodiernis ex-
 ercitiis belli, varietate doctrinæ, cognitio-
 ne rerum multiplici, sacrarum literarum,
 & consuetudinis Ecclesiasticæ orthodo-
 xâ, cum viris undiquaque doctissimis, e-
 stis conferendi: labore, studio, assiduita-
 te, etiam diligentissimis si non antepo-
 nendi: tamen adæquandi. Verum, ac-
 cipite hoc, Domini perchari, parvum à
 me munusculum qualecunque; observan-
 tiæ erga vos meæ indicium: quod vos pro
 eximiâ & vestrâ singulari humanitate,
 proq; rarâ pietate, ac præstantissimâ vir-
 tute

DEDICATIO.

tute, atq; doctrinâ vestrâ, amicè facturos
esse, prorsus confido. Simul indè vale-
ant vestræ generosæ & nobilissimæ am-
plitudines, cum generosis & nobilissimis
uxoribus, summâq; spei sobole : quas in
Ecclesiæ ac Reipublicæ salutem & incre-
mentum, tum verò etiam filiorum DEI
hic militantium præsidium, ab omnibus
cum animæ, tum corporis periculis tutas
& immunes conservari DEUM Opt. Max.
ardentissimis votis oro precorq;. Dabam
ad Cornisluam Ripam : cujus monaste-
rium ante annos nunc 883. ibidem san-
ctus Pirminiusè primis crexit fundamen-
tis. Prid. Calend. Febr. Anno salutis
Christianæ. 1626.

*Vest. Generos. & nobiliss. Ampli-
tudinib. addict. assinis & frater*

Iohannes Henricus Cocheim
de Hollrieden.

In Nobilia COHEIMIÆ Gentis

insignia : coronâ & casside auratâ,
bucculâ sivè galeâ cancellatâ : scuto
cæruleo : capitibus humanis masculi-
nis canis : fluviiis cymatilibus : colu-
mna & alis item cæruleis.

Ad Nobiliss. & CL. V. IOANNEM HEIN-
RICUM COCHEIMAB Hollrieden.
Amicum incomparabilem.

Cera

Ceruleo inclypeo ratione valentia cernis
En capita humanâ, signa vetusta, tuo.
Flamina bina loci discretis alba, tuorum
Quondam Majorum nobilis arma statûs:
Vt diffusus apex galeæ cygni ferat alas,
Quas inter medio est glauca columna situ.
Eloquar an fileam, quid signent arma tuorum,
Et gentilijs nunc stabilit a tuis?
Cum ratione tuos hostes superabis acutâ,
Id caput humanum denotat: istud agis.
Fluminis instar agi fluitantis vis né labore,
Continuo, ut tibi sit fama perennis eat?
Ecquid olorine pressatâ casside pennæ?
Nonne placet vitam ducere ritè probam?
Altior his cunctis erata columna superstat:
Quæis perdurandis quod geris omne geris.

Observantiæ ergò. f.

GEORGIUS FRIDERICUS
Wenig, Juris utriusq; Doct.
Advocatus.

ODE

ODE, LAVREAM POETI.

cam continens:

AD NOBIL. ET CLA-

riſſimum virum:

IOHANNEM

HEINRICVM COCHEL-

MVM ABHOLLRIEDEN:

Amicum ſingularem & con-
terraneum.**I** Ngrata Muſis otia dividis
Bellona, regnum jam Pavor occupat,

Terrorq; grandi cum periculo,

Fors valeat magis, annè virtus.

Virtus repulſa conſcia priſtina eſt,

Fortuna certà ſape caret fide,

Miſcentur interdum hæc & illa,

Finis ab ambiguoq; pendet.

Qui ſcit, cruenti quò cadat exitus

Belli, quàm olim quo merito gerens.

Laurum, ſuperbis illam in urbem

Vectus equis generoſus intret.

At nos lehorvatalia gratia

Credamus, inter nos faciles, boni,

Mitesq; qua quem dote possit
Quisq; juvare, juret benignè.
Nunc te Poëtas olim in amabiles
Transscriptum ab ipsâ Calliope, libens
Appollinari Laureâ orno,
Pro merito ingenij, venâ
Heinrice largâ in carmine; tûm meo
Pro jure, Divi quod tribuit mihi
Matthiæ amœnus vultus olim,
Inq; bonos amor acer omnes.
Sed his coronò te quoq; legibus,
Acceptum eidem, quàm mihi mavelis
Ferre Imperatori hunc honorem;
Sol fuit ipse, at ego umbra terræ.

Ioan. Vlricus. IC. & Comes Pala-
tin. Poët. Laur. Consiliar. Archi-
Palatin. Ambergens.

II.

ODE, AD EVNDEM
etiam lauream poëticam
continens.

COCHEIMI honorâ nobilis Insulâ
Astræa docto qua pia vertici

Aspi-

Aspirat illustres virores
Pieriaq, anadema fronti,
Solemnio rem sume superbiam
Amice Vates: En tibi Laurea,
En Nobilis nomen Poëta,
Mæonia arbitrium Camæna,
Datur benigno munere Caroli
Quartipotenti Cæsar. En sacrum
Quem maximus quondam erudito,
Schofferidi titulum Sabinus
Dedit, perennis gloriæ adoream.
Ergò beato Rheniadum choro
Stipatus, Illustres Biponti
Quere Lares, geniale regnum,
Toto illa mundo quæ Themis exulat
Tuos revisit præpete tramite
Redux Penates, proximamq,
AEdibus usq, tuis Cathedram
Latata fixit: hanc populus frequens,
Hanc derelictus cum vidua cliens
Supplex salutat, hanc Camæna,
Hanc charitum venerenda Triga
Devotè adorant. Te patria æmulum
Virtutis insignem voluit Deus
Cum affinibus, quorum erudititas
Ex coluere animas Camæna.

21 () 2

Dudum

Dudum paternam constituit domum
Themis Tribunal, rarag, gentibus
Oracula privati penates
Exposuere, domumq, avitam
Severam amica lustrata Arbitram
Linxere primis Theutonia urbibus
Musa Latina, te altiores
Helvetia meritis Athenae
Donis beaurunt. Ergo age Delphicis
Felix corymbis, & Gentium patris
Et mentis aeterna vigorem
Exprime, Pieriasq, dotes
Ostende Olympo. Nos hilari interim
Pergeamus ausu promeritum decus
Cantare, sublimesq, laudes
Aonio celebrare plectro.
Audisne amica dulce melodia
Beuthere carmen, cui facili Lyra
Permessides Paapa dudum
Succinuisse Daphnone nostro
Gaudent Napaea. Calica in ultimos
Virtus recessus tendit, olympicis
Affinis astris, sordidasq,
Ridet opes strepitumq, vulgi,
Succensa vera lumine gloria.
Nec se profana mens generosior

*Immiscet umbræ, clariores
Indugredi cupida usq; sedes.*

Iohannes Iacobus Grasserus: Sacr.
Palat. & Consistor. Imp. Comes
Eq. Aurat. Civ. Rom. Poët.
Laur.

I I I.

C*um te nobilitas ornet privata, favoris
Nec non magnorū gratia multa virū;
Hand tamen his solis censes confidere: verū
Altius ingenio prendere tendis iter:
Ingenijq; decus Themidos per jura probare,
Purag; Picrū pocla bibisse chori. (mista
Quod tibi privatum hoc tribuit jus jure, The-
Majori augebit juris honore decus.
Nam potius Eunomia est ex tollere jure celebres,
Et quos non tales invenit, ipsa facit.
Sed cum nobilitet te sanguis lege priori,
Nunc faciet noster Iustinianus idem.
Æquis nescit enim quod nostra scientia juris
Cultores donec nobilitate sui?
Argo animo tali, Cocheimi, macteprobando:
Iustitia studio gloria vera venit:*

*Eni vigili curâ deinceps addictio rvsq;
Nobilibus medius quin potes ire viris?*

*Georgius Fridericus Benig Iuris
Viriufq; D. Advocatus.*

I I I I

*Solers multipl cum vinitor arborum
Hortis cornifluis hanc quoq; Plantulam
COCHEIMI, gemino de
Ponte immiserat ordini.*

*O Arbuscula! qua digna legi est vepre &
Dumis, digna decus conspicuum gerat,
Traducenda ferendis
Olim in fenore fructibus.*

*Hæc tum sæpè stetit, nunc rapidos ferens
Æstus, nunc hyemes, nunc pluvias aquas:
Donec falce putatam
Plantis vinitor exuit.*

*Quis non dura mali perferat impetu
Virtutis? Licet hinc Herculis astimes.*

*Hinc cum posteritate
Clari nomina Romuli.*

*O Arbos! tibi nunc vinitor infecat
Effulgens caput, & nobilis inclyto
Plantæ investit Honore,
Torivas resonans preces.*

*Te terra stabilis sedibus inseret
Diffusa patulis frondibus: anxio
Sis tutela clienti, &
Prestis perfugium reis.*

*I nunc, QUO STIMULAT TE TUA MAXIMA
MENS, quò dulcis honos, quò bona cuncta, quò
Spes, quò vota tuorum:
Aude fortiter ardua.*

*Virtus tergeminis surget honoribus,
Intratura Poli sidereas fores
Tecum, hic ore beatum
Nectar purpureo bibes.*

*Iohannes Christianus Noth-
fuchs, Hornbacensis.*

V.

*A Nnè viâ tali celebrato nobile nomen
Extendis fama jam nova honore tuum?
Notitiâ chymicæ monstratâ ut sufficit artis,
Porrigit ad Themidos nunc simul arva manû
Nec satis: ulterius scriptis celebrabis utrumq;
Et majus punctum nominis inde feres.
Maacte viâ tali superatis didimur astris,
Et cum mille alijs sermo sit usq; viris.
Hæc est nobilitas vera, inclarescere famâ:
Et notum esse alijs nobiliore notâ:*

Quoq;

*Quod, nisi fallor, idem cautus contendis, in uno
Ut minimè solum sit tui imago loco.
Sic pulcrum, tacitis peregrinas nomen ad oras
Gressibus, ut maguum est, ferre, referre suū.
Plurima, præmissis ergò his, feliciter adde:
Nobileq, exorna nomen in orbe tuum.*

Vilhelmus Henricus
Beütherus:

*Michaëlis Beütheri de Carolstätt.
IC. illius & Historici Nepos.*

PRO-

PROOEMIUM.

SUMMARIA.

1. Preces iudici exhibendae, ritè concipi debent.
2. In Camerâ non omnibus ex causis processus decernuntur.
3. Assessores novi in Camerâ suas etiam sentiunt difficultates.
4. Circa supplicationes judiciales Ordinatio nihil singulare disponit.
5. Iudiciales supplicationes quæ sint?
6. De extrajudicialibus supplicationibus hic agetur.
7. Extrajudiciales supplicationes quæ sint:
& quid circa easdem observandum?
8. Iurisdictio Camera Imp. facta rectè ag. conservanda: ejusq. varia qualitates.
9. Quomodo supplicandum ostendit author.
10. Querelarum alia sunt rudes, alia præparata.
11. Distributio rudium causarum: personarum ordines duo: earumq. iudices.
12. Camera interdum mediatis & immediatis personis jus dicit.
13. Tri-

13. *Tribus modis ex simplici querelâ jurisdi-
ctio Camera fundatur.*

14. *Causa preparata quæ sint?*

1. **Q**uantæ molis & difficultatis sit, quamq; utilitatem habeat, ut iudicii ingressus rectè instituat, & primæ judici exhibendæ preces, ritè concipiantur per se (ni fallor) lucet. Certè nihil ferè est, de quo periti cautiq; Advocati maturius deliberare soleant, & præcipuè apud Cameram, ubi nec omnibus, nec contra omnes, qui sub Imperio Romano sunt, nec omnibus ex causis processus decernuntur, Citationes dico, Mandata, ceteraq; ejus generis decreta, in quibus prima judiciorum exordia, & veluti fundamenta futuræ litis consistunt. Quia imò & Assessoribus novis præcipuè non rarò usu venit, ut cum multa his occurrant res arduæ atq; inusitata, quæ vel summis alioquin I. C. longòque rerum usu apud alia tribunalia exercitatis, haud parum negotij faceant: tum vel difficillima sit expeditio supplicationum, nisi quis fortè, quod non semper accidit, in Came-
- 2.
- 3.

PROCESSIBUS.

3

Camera, magnæ sibi Praxeos exercitatio-
nem compararit: mihi certe, simul atque
in Assessorem assumptus receptusq; sum,
nihil fuit antiquius, quàm ut primo quoq;
tempore, hæc seriò investigarim, quibus
scilicet modis, & quibus causis, & contra
quas personas Camera supplicari, & qui
processus ad quodq; supplicationis genus
decerni possint. Argumentum meo qui-
dem iudicio & eximæ utilitatis, & à ne-
mine hæctenus exposito tractatum, & ju-
diciales quidem supplicationes omitten-
das existimavi: partim quod tanta earum
sit diversitas, ut eas singulatim persequi
infinitum videatur: partim quod non
facile circa eas aliquid singulare ordina-
tio disponat: sed ferè juri communi gu-
bernentur. Iudiciales verò sunt, quæ na-
tura sui, ad iudicii Tribunal pertinent,
quæ etiam tunc cum aliquo casu in Sena-
tu offeruntur, ad iudicium remitti solent,
ut cum in causa jam introducta, & pen-
dente aliquid incidenter petitur, tunc e-
nim vix unquam parte adversâ non audi-
ditâ aliquid decernendum. De extrajudi-
cialibus ergò supplicationibus hic tracta-

4

5

A 2

tus

- tus instituitur, quàm maxime fieri poterit, brevitare, quatenus ex ipsa Ordinatione & Recessibus Imperij & Visitationum: *atem ex Mysf. & Gailio, qui observationes præticas conscripserunt, & ipso usu deniq; styloq;* Camera per manus tradito elicere
7. potui. Sunt autem extrajudiciales supplicationes hæ, quæ non coram Tribunali, sed in Senatu fiunt, de ijs maxime rebus quæ parte non audita rectè explicantur, nec verò facile est paucis indicare de quibus rebus, & in quas personas hi extrajudiciales processus in Camera decernantur: Tamen si enim hoc summum sit in Imperio Tribunal, nec juris solum dicendi, sed pacis quoq; & tranquillitatis publicæ custodiendæ ac tuendæ potestatem, habeat, adeò quidem, ut ipsam personam CÆSARIS repræsentet, tamen & hoc diligenter Camera prospiciendam, ne aut in prerogativas Electorum, Principum, Ducum, Comitum, Baronum, ordinis vè Equestris, qui est nobilium Imperij, aut in Civitatum Privilegia impingat, aut ordinariorum judicium inferiorum jurisdictioni præjudicium faciat. Et si
8. enim

eni
est
mi
vet
qu
fun
vio
gno
giis
lusi
fibi
reg
me
con
eoru
ra si
pro
reg
qui
lioc
ræ &
cari
qua
mu
qua
ut p

enim mutuo ordinum consensu lata lex est, ut Camera Imperialis jurisdictio à nemine impediatur, sed sarta tecta q; conservetur: Tamen è converso non modo quædam Provinciæ penitus ei exemptæ sunt, quædam autem non, nisi in casu violatæ pacis & contributionum eam agnoscant, quædam deniq; certis privilegiis fruuntur: sed ipsæ quoq; personæ illustriores certas speciales judiciorum vias sibi reservarunt: in tantum, ut si quis pro regula ponat: omnes personas, quæ immediate Imperio subsunt, in Camera conveniendas: aut omnibus sententiis eorum judicium, qui proximè sub Camera sunt positi, ad eandem appellari, tot profectò se offerent exceptiones, ut ipsam regulam planè superent. Idcirco nos non 9. quibus casibus & inter quas personas alioqui vel mediatè vel immediate Camera & Imperio subjectas, coràm ea supplicari nequeat, sed è contra quandò & inter quas si rectè supplicetur, describemus: simul ostendemus, in quibus qualitatibus quæq; supplicatio debeat fundari, ad hoc, ut petiti processus decernantur. Et verò 10.

cum causæ quæ apud Cameram agitantur, aliæ sunt informes & indigestæ, quas nimirum hæcenus intractatæ, primum in iudicium deducantur, quas causas simplicis querelæ usitato nomine appellamus, rudes non ineptè quis dixerit, aliæ preparatæ, quæ pridem judicialiter apud inferiorem iudicem agitatæ: decilæ etiam sunt, & finem, licet non ultimum pronuntiatione iudicis acceperunt: Visum fuit ipsas quoq; supplicationes, à quibus hæc duo genera causarum incipiunt, in
 ¶ eadem hæc genera distribuere. Primum autem jam cōmemoratum genus, quod rudium est causarum, qualiter in certa rursus capita distribuatur, sic deinceps considerabimus, personarum genera, seu potius ordines sunt duo. Vnus eorum, qui immediatè, alter eorum qui mediatè Cæsari ac Imperio subsunt: Ex quibus cum sibi proprios suos ordinarios iudices ac Magistratus habeant, à quibus ius petunt, ibi nullum præter Cæsarem agnoscunt, quare ad Cameram Imperialem omnino pertinent, nisi certas quasdam suarum litium decidendarum vias (vulgo *Austrag*

& recepto vocabulo Recessus) sibi olim,
cum Camera institueretur, consensu Cæ-
saris reservassent: sic ut plarumq; eorum
extraordinarius quibusdam iudicibus se-
cundum præscriptam formulam exhi-
bendis, siquidem ipsi voluerunt, conve-
niri debeant, à quibus quidem tamen ad
Cameram appellari permittitur, non ta-
men eos in prima instantia præterire fas
est. Ita fit, ut dum hi apud privilegiarios
iudices (ut sic dicam) plarumq; litigant,
illi autem apud Ordinarios suos iudices
ac magistratus forum competens habēt,
non adeò frequens sit, ut quis in prima
instantia apud Camera iudicium sus-
cipere compelletur, sed tamen non om-
nes, si qui immediate Imperio subiciun-
tur, speciales etiam habent recessus. Nec 12.
desunt casus tam ardui & graves, ut om-
ni modo in Camera agitari, disceptari que
debeant, nulla fori prærogativa præscri-
ptioneq; attentâ. In quibus utiq; sine ul-
lo discrimine mediarum aut immedia-
tarum personarum Camera ius dicit: Et
sunt item casus alij, qui etsi inter personas
mediate Imperio subiectas ad inferiorum

rum iudicum ordinariorum Tribunal
pertinent: Tamen inter eos qui immédia-
re Imperio subiacent, non similiter ad vi-
am ordinariam *der Auftrág*, sed recta via
ad Camera cognitionem deferri debent.

13. Ex quibus omnibus apparet, tribus prae-
cipue modis ex simplici querela iurisdic-
tionem Camera fundari: Aut nimirum
jure ordinario ex natura & qualitate
personarum, quae Camera primae in-
stantiae iudicem agnoscunt, aut jure
singulari propter rei de qua agitur in-
signem gravitatem, aut denique mixta qua-
dam ratione duobus concurrentibus, &
quasi conspirantibus, gravitate inquam
rei, quae de agitur, & personarum imme-
diata subiectione. Quod in quibus fere
speciebus accidit, ubi non tam ardua &
propensa res est, quin inferiores iudices
eam inter suos recte decident: sed quod
immediatos solum Caesarem agnoscentes,
non aequè per iudices *der Auftrág*
commode possunt aut debent expediri:
Et subest plerumque timor ne ad arma ve-
niatur, quod facilius in potentibus perso-
nis & quae magnis multisque immunitati-
bus

bus fruuntur, quàm in hominibus privatis timeretur. Porro præparatæ sunt causæ 14 appellationum, cum à iudice inferiore ad Cameram appellatur, de singulis hiscè generibus singulas classes composuimus, quæ nunc ordine sequuntur.

*IN QVIBVS CASIBVS
nulla Fori præscriptio atten-
ditur.*

CLASSIS PRIMA.

SUMMARIA.

1. Camera Imperialis certis quibusdam casibus ordinaria & prima instantia iudex est:
2. Videlicet religionis, & pacis publicæ violatæ.
3. Et rei ad ipsam Reip. compaginem pertinentis.
4. Quibus accedunt alij casus: urgentis necessitatis & evidentis Reip. utilitatis, &c.
5. Relaxationis juramenti ad effectum agendi.

SANCTO (ut mihi videtur) consilio constitutum est apud ordines Imperii, ut certis quibusdam casibus Camera Imperialis ordinariæ & primæ etiam instantiæ

judex esset, interq; omnes omnino qui de Imperio Romano sunt nulla vel dignitatis vel amplitudinis personarum, vel privilegiorum immunitatumvè cuius competitentium habitâ ratione jus diceret.

2. Quæ quidem res ad duo præcipuè capita videtur pertinere. Primò ad injustitiam declinandam, cujus nulla pars est capitalior, nullaq; pestis perniciosior, quàm cum erga Deum religio, aut pax & tranquillitas publica, per vim atque injuriam violatur. Secundò. Ad bonum quoddam adiscendum atq; conservandum, ut nimirum ex res salva & ad juris & justitiæ rationem descriptæ & confirmatæ sint, in quibus rebus nervi quodammodo Reipub consistunt: Feuda nimirum Imperii & sacra Constitutiones, ceteraq; res quæ ad Fiscii procurationem referuntur quæ omnia tanti ponderis sunt, maximè autem illa priora, ut eorum gratiâ Cameram ipsam institutam fuisse Imperialibus Constitutionibus sit proditum.
- Ordin. Camera de Anno 1495. & 1555. in præf.* Nec sanè non immeritò res illa maximæ & gravissimæ, propriæq; ad ipsam Reip,

PROCESSIBUS.

II

Reip. compaginem, & quasi corpus pertinententes coram eo Tribunali disceptantur, in quo & integritas & potestas summa elucet. His porro alia duo accessere, 4. minoris quidem illa ponderis, sed ferè generis ejusdem, quæ & ipsa publicum potius quam privatum jus recipere videtur. Et primum est quidem, quod in ijs casibus ubiurgens necessitas vel evidens Reipub. utilitas, majorem potestatem celeritatemq; postulat, aut quid aliud simile subest, Mandata præcisè, id est sine clausula, contra quoscunque sive mediatè sive immediatè Imperio subsint, decernuntur. Alterum, quod relaxationes jura mentorum ad effectum agendi in Camera conceduntur: cuius rei utpotè sacra, & quæ divini potius est, quam humani juris, cum in superiores seculares iudices potestatem nullam habeant, meritò placuit, ut à Camera Imperiali, tanquam à summo Principe, cum justa causa subest, petatur. Nunc de singulis videndum.

Di

12 DE DECERNENDIS
DE CITATIONE EX
causâ turbata Religionis.

CAPUT. I.

S U M M A R I A.

1. Libertas religionis omnibus Imperij statibus concessa est.
2. Idq; lege ita sancitâ publicè constitutum est.
3. Nobiles immediati non sunt status Imperij.
4. Constitutio omnes complectitur.
5. Non omnibus æqua concessa est libertas: sed omnes secundû legem hanc vivere debet.
6. Subditi liberè à suis Dominis propter religionem emigrare possunt.
7. Principes Ecclesiastici, mutant religionem, beneficia amittunt.
8. Civitatibus Augustana confessio respectivè concessa est.
9. Omnibus cujuscunq; status aut conditionis sint, mandatur observatio legis.
10. Religionis turbatio, pacis est violatio.
11. Ordinatio etiam cives Imperialium Civitatum continet.
12. Ipsa qualitas turbata religionis fundat eam eadem jurisdictionem.

13. Ratio, cur Camera non possit esse suspecta.
14. Mediatas supplicare potest contra immediate in causa Religionis.
15. Approbatur Gailly opinio: turbata religionis constitutio explatur.
16. Supplicatio pro turbata religione quomodo concipienda.
17. Turbare hic quid sit?

Libertatem religionis omnibus Imperii ordinibus (quos Status vocant) concessam certâ lege, & concordiam de super constitutam & sancitam esse non est qui nesciat. Pacem religionis vocamus: tametsi inter eos qui diversæ sectæ sunt, magnis quandoq; contentionibus agitur. Hæ igitur contentiones, ne mox tumultum pariant, & in seditionem abeant, constitutum est in *Recussu Imperij Anno, ss. 9. In solcher, & multis seqq.* An autem sit necessè supplicantem, & eum contra quem supplicatur, esse immediate Imperio subjectum, ad hoc ut processus *auff den Religion frieden* in Camera decerni possint, non est extra dubitationem: Imò quidam putant utrumq; debere esse statum

statum Imperii, quod videtur innuere
constitutio *q. vnd dicitur, re. & seqq.* qui tan-

3. tum de statibus Imperii loquuntur. Et hoc quidem certum est, non esse ex mente constitutionis, cum constet Nobiles quoq; Imperii, id est, qui Imperio immediate subsunt, haud secus atq; ipsos Principes frui libertate Religionis: Item Civitates Imperiales certo modo ac lege, quorum neutri status Imperii sunt. Ex quo apparet, quod omnes omninò immediate Imperio subiectos constitutio completatur, & consequenter processus contra eos in casu turbatae religionis rectè decernat. Sed an & contra Plebeios aut Nobiles Principibus subiectos, eadē sit Camera potestas, paulò maiorem habet dubitationem. Mihi videtur Constitutio ad omnes omninò sub Imperio Romano positos pertinere, non quod omnibus a qua concessa sit libertas, sed quod omnes secundum traditam ibi legem se gerere debeant, aut si contra fecerint coercantur. Est etenim manifestum, quod maior ampliorq; libertas Principibus quam subditis concessa sit. His enim hoc solum tri-

bucur,

buitur, ut siquidem à Principis sui religionediscrepent, emigrare, & res suas vendere permittantur: Illi autem, Principes, plenam habent ac liberam alterutrius religionis facultatem: Catholicæ nimirum, aut Augustanæ. Sed nec omnibus Prin- 7.
cipibus eadem libertas, cum Ecclesiastici religionem mutant, beneficia amittant, seculares retineant. Plane quod ad civi- 8.
tates eorumq, cives attinet, tametsi non invenitur his concessum, quemadmodum Nobilibus immediatis, ut suo arbitratu hanc vel illam religionem colant, sed id demùm caveretur, ut quibus locis Augustana confessio jam erat suspecta, sive ex toto, sive ex parte, in posterum non moveatur sive turbetur. Qui- 9.
bus omnibus hoc consentaneum videtur, si quis sive immediatus sive mediatu-
aliquid adversus constitutionem admiserit, dum scilicet vel maiorem quàm sibi permissa sit, libertatem usurpat, vel alterum in religione vel concessa libertate perturbat, posse eum in Camera conveniri idq, satis apparet ex ipsa constitutio-
ac. 5. *Sehen demnach* 26. ubi omnibus per-

- personis cuiuscunq; status aut conditio-
nis expressè mandatur, observatio latae
10. legis. Accedit quod eadem subest hic ra-
tio, quæ in casu fractæ pacis, quia scilicet
per turbationem religionis immediate
pervenitur ad violationem publicæ pa-
cis, ipsaq; adeo religionis turbatio pacis
11. est violatio. Et non immerito, constitu-
tiones de utroq; coniunctim verba faci-
unt, & utrumq; æquiparant, etiam quod
ad personas, præfata Ordinatur. *An. ss. vers.*
So haben wir / ic. facit præterea non pa-
rum §. Nach dem wir aber / ic. d. Recess. ss.
Qui loquens speciatim de civibus Impe-
rialium Civitatum, jubet eadem in his
servari circa pacem Religionis conser-
vandam & non violandam, quæ superius
de Principibus & Statibus Imperii sunt
12. tradita. Cum igitur tam specialiter quàm
generaliter utriusque pacis conservatio
Camera demandata sit §. wir befehlen / ic.
Recess. An. ss. & præfat. ordinat. eodem Anno
edita. vers. So haben wir / ic. Sequitur
quod in omnibus casibus quibus ea vio-
lata dicitur, rectè Camera adeatur. Nam
ipsa qualitas turbatæ religionis fundat
Came-

PROCESSIBUS.

17

Camæræ jurisdictionem, non minùs
quam qualitas violatæ pacis: atque hinc
profectum videtur, quod Assessores in in-
gressu officii nominatim jurant, secun-
dum utriusq; pacis Constitutionem judi-
care. Nec caret utilitate, quod in re tam
ardua & gravi, coram summa potestate
& iudice minime suspecto litigetur. Su-
specta enim Camera in causa religionis,
cum ex utriusq; sectæ hominibus miscea-
tur esse nullo modo potest. Multò au-
tem minùs nunc dubitatur, an Camæræ
supplicari possit, cum is contra quem pre-
ces diriguntur, immediatè Imperio sub-
est, licet supplicans mediatu sit: Nam is
casus satis decisis per dict. Constitutio-
nem. §. *diemal* / qui locus cum prohibeat
decerni processus in casibus ibi positus, sa-
tis indicat, id in aliis esse permissum. Quæ
cum ita sint, dico rectè scribere. *Gail. lib. 1.*
obs. 2. Quod ex ipsa qualitate turbatæ reli-
gionis fundetur Camæræ jurisdictio, sicut
nullis fori privilegiis subvetti aut impe-
diti queat, ubique hoc esse huius con-
stitutionis requisitum, ut scilicet turba-
tio religionis causa contra pacem lege

B

Im-

Imperii comprehensam facta sit. veluti cū religionis intuitu aut persona turbationē patitur: aut circa res vel corporales vel incorporales. perceptione putā redditū, aut decimarum, aut alio quocunq; modo inquietatur aut spoliatur. Sic itaq; concipienda est supplicatio, ut ex facti narratione qualitas turbatæ religionis appareat. Nec interest disertis verbis, an per æquipollentia id dicatur, an per se quis turbationem fecerit, an per alium, cum sci-

17. licet mandavit aut ratum habuit. Ceterum, non requiritur sic violentia, sed sola sufficit turbatio, aut etiam injuria, contumelia. gravamen religionis causa illatum. *Gail. d. obs. & lib. 1. Resolut. dubior. Anno 76. hoc tit. §. Tertiò requisita, multoq; magis spoliū cum & verbis bedrawen/absteigen/einnehmen/ & alijs similibus constitutio videtur.*

DE MANDATIS

auff den Religionfrieden.

CAPUT. II.

SUMMARI A.

1. Si in casu turbatæ religionis, etiam alia concurrunt gravamina, decernuntur co-

tune

rum nomine mandata.

2. *Ipsa controversia turbata religionis, praetendit ferè etiam controversiam possessionis.*
3. *Mandata hæc quomodo decernantur.*
4. *Qua pena in casu turbata religionis regulariter decernantur.*
5. *Mandatis sine clausula potest etiam pena pecuniaria adijci.*

IN casu turbata religionis citatio ad vin-
dictam publicam & disciplinam respi-
cit, de qua superiore capite jam dictum.
Cum autem subest gravamen aliquod
durans ac permanens, aut obest aliquid
mandato de restituendo, relaxando, non
inquietando, & si quæ sunt alia eiusdem
generis, decernuntur, videlicet si factum
ita in supplicatione deducatur, ut ex con-
stitutione & communi jure mandari de-
beat. Decernuntur autem ex usitato sty-
lo cum clausula justificat. *Recess. vifit.*
Anno 79. vers. als sonderlich/2c. 9. und der
die Ladung/2c. 9. Berner/2c. idq; habet ra-
tionem, quia ipsa controversia turbata
religionis, his casibus ferè controversiam

pretendit possessionis, in qua utiq; sine clausula mandari non oportet. Certè si concurrunt requisita ordinaria mandatorum sine clausula, *Auff die vier Fäll*/ de quibus inferius suo loco, non debet accedens qualitas turbatae religionis impedire, quo minus sine clausula manderetur: Id enim quod per se omni jure prohibitum est, aut certè ejusmodi est, ut sine ulla causae cognitione iudex subvenire debeat, multò magis illicitum efficitur, cum adversus pacem religionis factum admissumve fuerit, & extant huius rei praëjudicia non contemnenda. Decernuntur autem hæc mandata, vel unâ cum citatione ad vid. se declarari in poenam *des Religion friedens*/ vel etiam seorsim sine ea. Quid enim si quis jus tantum suum tueri, non etiam Adversarium capitalis iudicii Reum facere velit? dummodò meminerimus omni mandato sine clausulâ, citationem esse ad iungendam, idq; nominatim petendum. *Recess. Imperij Anno 70. f. Berners/ 2c. & memor. visitat. Anno 77. f. In was. Sondern/ 2c.* nempe ut citatus doceat de paritione, aut audiat declarari

clarari in poenam mandato insertam,
 quod propriè huc non pertinet. Poenæ 4.
 mandatorum quæ in casu turbatæ reli-
 gionis decernuntur regulariter, est Ban-
 num seu descriptio. Sic enim sonat con-
 stitutio sine ulla distinctione: tametsi
 nonnullis casibus consultius foret man-
 dari, sub poenâ pecuniariâ, ne mox proba-
 ta, quali quali causa etiam fatua, absolu-
 tio subsequatur: Idque maximè contra
 Principes potentes, quibus Bannum ex
 levibus causis intendere incivile est. Diffi-
 culter quoq; contra hos ad executionem
 Panni pervenitur. *Resolut. dubior. Anno 76.*
h. cit. §. 4. deniq. Et puto quod casu, quo 5.
 sine clausula madaretur, omnimodò tu-
 tius esset adicere pecuniariam & non
 Banni poenam, ut latius deducam in se-
 riùs. Idque tunc omni scrupulo careret,
 cum simpliciter supplicatio directâ esset
 ad quatuor casus, quibus sine clausula
 mandatur, quod quidem in factis non
 atrocibus consultissimum videtur.

DE CITATIONE EX causa violata pacis publicæ.

CAPUT. III.

S U M M A R I A.

1. *Quid requiratur, ut pax publica dicatur esse violata.*
2. *Quomodo in hoc casu contra civitatem vel universitatem supplicandum.*
3. *Quibus & in quos competat hæc actio.*
4. *Clerici ad Bannum concludere non possunt, nisi sint inter membra Imperij.*
5. *Constitutione hac qui comprehendantur.*
6. *Pœna constitutionis duo habet capita.*

I **E** St & alia Imperii constitutio de qua in Ord. p. 2. tit. 9. jubens ut in casu violatæ pacis publicæ, non solum ad instantiam partis, sed ex officio quoq; per Cameram procedatur. Ad hoc autem ut pax violata esse dicatur, requirit constitutio vim publicam, id est, atrocem, cui resisti non potest, adhibitis scilicet armis, & hominibus coactis. *Gail. de pace publ. lib. 1. cap. 7.* idq; dolo male certa nimirum ac destina-

ta voluntate, quæ quidem præsumitur ex hoc ipso, quod vis illata, violentiaq; adhibita sit nisi aliud probetur. *Ga. d. l. c. 14.* Coadunatio in duobus aut tribus hominibus verificatur. Admonendum tamen 2. quod cum contra Civitatem vel aliquam universitatem supplicatur, addi debeant qualitates legitimæ factæ convocationis, de quibus vide *Gail. lib. 2. de pac. publ. cap. 9. n. 7.* Hac actio omnibus & in omnes competit, qui sub Imperio Romano sunt sine distinctione sexus aut gradus. Quinimò 4. & clerici eam rectè exercent, dum tamen meminerint, se ad pœnam Banni concludere non posse, nisi qui inter membra ac status Imperii numerentur: Cateri ut civiliter concludant, & eo nomine solenniter protestentur necesse est. *Gail. lib. 1. de pac. publ. cap. 8.* Idem conveniri nequeunt coram Camera hac ratione, & cōstitutione, non tantum rei principales, sed adiutores quoq; Receptatores, & alii id genus: Imò & hæredes, saltem quoad pœnam s. pecuniariam, si lis cum defuncto fuerit contestata. *Ordin. p. 2. tit. 9. §. fin. Recess. vi. st. de Anno 76. vers. nembligh da in/potestq;*

concludi hac actione vel ad poenam juris
(civilis) communis ex l. Iulia, de vi publi-
ca, vel ad poenam constitutionis, vel ad
utrumq; conjunctum. *Ord. p. 2. tit. 9. §. vii.*
6. witten/ 4. *Garl. d. lib. 1. cap. 8. princ.* Poena
Constitutionis duorum est capitum, uno
mares in Bannum declarantur, Foeminae
omnibus bonis priuantur, Ecclesiastici
immediati omnibus Regalibus ac privi-
legiis Caesareis eximuntur. Altero Reus
convictus ultra iam d. poenam etiam in
certam pecuniae summam condemnatur.

DE M A N D A T O

de restituendo vel relaxando

auff den Land-
frieden.

C A P U T. IV.

S U M M A R I A.

1. *Qualitas violatae pacis fundat immediatē jurisdictionem Camera, cum alijs processibus.*
2. *Non ad poenam Banni, sed ad privationem regaliū hic concluditur.*
3. *Nemini nondum convicto, neq; auditore-
sistutio*

*stitutio rerum sub capitali pena injun-
gitur.*

Quoniam qualitas violata pacis fun-
dat immediatè jurisdictionem Ca-
meræ, sicut alii quoq; processus unà cum
citatione eo casu decerni solent, puta,
mandata de restituendo, relaxando, imò
etiam sine citatione, siquidem narrata
sint eiusmodi, ut ex capite fractæ pacis ju-
risdictio Cameræ fundetur, decernuntur
semper cum clausula. *Memor. visit. de An-
no 79. vers. Also sonderlich/26. Et s. vnd daß
die Ladung/26. & s. Berner/* sed postea re-
producto mandato & causâ summarie
cognitâ ad relaxandos captivos, manda-
ta sine clausula denegari non solent. *Gail. 2.
de pace publ. lib. 1. cap. 5. n. 17.* Postulari pos-
sunt mandata hujus modi contra quos-
cunque Laicos, sive mediatè sive imme-
diatè Imperio subiectos, dummodò non
ad pœnam Banni, sed ad privationem
regalium concludatur, seu quod resolu-
tio dubiorum *de Anno 76. s. altera questio
h. t.* dicat mandatum hoc casu sine clau-
la, sed id tunc puto verum, cum narrata

& petitio diriguntur ad quatuor casus, quibus sine clausula mādari solet, ut scilicet tanquam ex facto omni jure illicito mandetur, sub pecuniaria poena. Alioquin
 3. durum esset, usque adeò stari simplicibus narratis, ut alicui nondum convicto, neq; adeò audito tanquam criminoso restitutio rerum sub capitali poena injungatur.

*DE CITATIONE IN
 Receptatores & Adjuutores
 Reorum fractæ pa-
 cis.*

CAPUT. V.

SUMMARIA.

1. Constitutione hac perstringuntur omnes qui pacis violators auxilium prastiterunt.
2. Ignorantia hic excusat.
3. A nullo receptatorum ulla pretendi potest excusatio: habetur tamen ratio pænæ.

Receptatores quoq; & Adjuutores Reorum violatæ pacis Constitutio perstringit: & in his neq; violatio neq; coad-
 unæ

unatio requiritur, sed sufficit, quod quis opem, auxilium præstiterit pacis violatori, quod cum domo & hospitio receperit, cibovè aut potui juvarit, daß er ihm fundelich vnder schleiff gebē / gespeist vñ getrenckt. Reverà huiusmodi factum aliquod narrantum, non etiam ex rumore vel auditu id asserendum est, addendum prætereà est, quod accusatus sciverit, eum quem recepravit, esse pacis violatorem: Ignorantia enim excusat. An autem Pater, Filius, Conjux, Frater aut Cognatus, item amicus receptans, excusetur, non malè quis dubitaverit, non excusari eum placuit. *Resol. dubiorum de Anno 76.* §. Quando igitur h. t. Sin autem objectio nullam habuerit criminis conscientiam, sed postea sciens criminofum esse ex misericordia fortè receptaverit, aut quoquo modo adjuverit, putarem excusari nomine, Patrem, Filium, Maritum, Vxorem: Cognatum verum & amicum, non excusandos quidem, sed levius puniendos. *Gal. de pace publ. lib. 2. cap. 10. n. 10.*

DE CITATIONE AD-
versus Diffidatores, aut eos qui
annonæ communicationem
denegant.

CAPUT. VI.

SUMMARI A.

1. *Ante omnia diffidatio probanda est, ut
citatio decernatur.*

1. **D**iffidatio quoq; pacis publicæ diffida-
tionem respicit: Citatio autem ex
hoc capite ad nuda narrata non decerni-
tur: sed aliquo documento probanda est
ante omnia diffidatio, simili modo, cum
communicatio annonæ (vulgo victua-
lia vocitant) alicui denegatur, is Came-
ram adiens, Citationem impetrat, si quo-
quo modo verificaverit, daß ihme die vi-
ctualien freventlich und fürstlich gesper-
ret/ ita nimirum, ut nulla iusta sub sit de-
negandi causa.

DE

DE MANDATO de non offendendo.

CAPUT. VII.

S U M M A R I A.

1. Hoc mandatum de futuris & injustis: omniq. jure v. h. h. i. a. l. a. s. i. o. n. e. i. n. t. e. r. d. i. c. i. t.
2. Vix est, ut subditis adversus suos dominos decernatur.
3. Requisitæ qualitates ejus qua sint?
4. Iustus metus quis sit.
5. Non statur hic simplicibus narratis.

Solùm fractam quoq; pacis violatio. i. nem constitutiones Imperii vindicant, sed infectæ quoq; & imminenti, Camera obviari voluit, & mandata de non offendendo ad instantiam supplicantium, vel si res ferat, etiam ex officio decerni facit. *Ordin. p. 2. tit. 9. §. vñd. ob si. q. 12.* Licet autem non debeat iudex esse difficilis in iis decernendis, cum nihil ad præterita pertineant, sed futura tantùm, eaq; injustam, & omni jure prohibitam læsionem interdican. *Gail. lib. 1. cap. 3. n. 5.* Diligen-
ter

- ter tamen factum considerandum, & nisi adsint requisitæ qualitates petitio omnimodò deneganda est. Concipiuntur enim sub poena Banni & pecuniaria sine clausula, quæ certè tam extrema remedia in levioribus causis adhibere incivile fuerit. Ideoq; vix est, ut subditis adversus suos Dominos decernantur. *Gail. d. lib. 1.*
3. *de pace publ. cap. 2. n. 18.* Requisitæ qualitates hæ sunt, probabilis & justus metus ejusmodi violentiæ, quæ si executæ essent, violationem pacis publicæ continerent.
4. Iustum metum accipe majoris mali, cui facile resisti non potest, quiq; in virum constantem cadat, sive facto ipso, utpotè armis aut hominibus coactis inferatur, sive dicto, veluti cum quis alteri male comminatur, dummodò is sit, qui minas suas executioni dare potest, & solet. *Gail.*
5. *d. l.* Notandum non statim hic simplicibus narratis, sed esse docendum quoquomodo causam metus, per Epistolam nimirum cōminatoriam, vel aliud simile documentum, quod unà cum supplicatione exhibeatur. *Gail. obs. 4. lib. 1.* vel certè aliis, quibuscunq; probabilibus argumētis.

DE CITATIONE AD

*videndum se incidisse in pœnas**Mandati de non offen-
dendo.*

CAP. VIII.

SUMMARIÆ.

*1. Inobedientia hujus Mandati declarationis
Banni vindicatur.*

Inobedientia ejus, cui Mandatum de l.
non offendendo insinuaturn est, decla-
ratione Banni vindicatur: præmissa ta-
men citatione ad videndum se declarari,
quæ quidem non aliâs decernitur, quàm
si post insinuaturn mandatum facta sit
offensio atrox, quæ contineat violatio-
nem pacis publicæ. Nam alioquin sup-
plicans ad ordinarium judicem remit-
tendus est, ut si fortè simplex spoliurn
commissum aut turbatio facta esse dica-
tur. *Gail. lib. 1. cap. 3. fract. pac. publ.*

DE

DE CITATIONE AD

videndum se incidisse in pœnam

Xenſ. Schuß vnd Schirms/ vel

cujuscunq; privilegij

Cæsarei.

CAP. IX.

SUMMARI A.

1. *Propter violationem privilegiorum ad pœnas insertas agi potest.*
 2. *Solus Imperator vel Camera Imperialis de privilegio tali cognoscere ac judicare potest.*
 3. *Privilegia Camera debent insinuari.*
1. **C**ognitionem quandam habet cum mandato de non offendendo proxime explicato, quo Cæsar ex causis ipsum ad hoc moventibus sæpè tuitionem alicuius defensionis suscipit, inviolatamq; esse jubet. Qui certè si ab aliquo violetur, agi eo nomine ad pœnas insertas potest, deprivilegiis à Cæsare concessis, idem est judicium. Omnibus enim similiter parendum est, & si quid contra fiat, Citatio in

in Camera ad videndum se incidisse in poenas, privilegio seu rescripto in fertas decernit. Solus enim Imperator & consequenter Camera Imperialis de tali privilegio cognoscere ac judicare potest. Hoc ita privilegium jam pridem Camera & parti insinuatum sit, aut unà cum supplicatione exhibeatur ipsum *avτοκρατορ*, & narretur eis contra quem supplicatur: Exemplis enim non creditur sine insinuatione. *Gail. l. obs. n. 9.*

DE MANDATO PRO-
hibitorio contra Duces belli
illiciti.

CAPUT. X.

SUMMARIA.

1. *Timens invasionem militaris exercitus Camera Imperiali supplicando mandatum prohibitorium impetrat.*

SI quis ita se gerat, ut contra pacem publicam vi militari ad hoc coacta, & cū exercitu, aut quo alio modo aliquem invasurus verisimiliter potest is, qui invasionem

sionem timet, Camera supplicare & iuri se offerens, mandatum prohibitorium impetrare, ut à proposito talis violentiæ discedat, & via juris satis fieri sibi patiatur, decernitur sine clausula sub poena Banni, potest etiam Camera ad instantiam Fiscalis decernere huiusmodi Mandatum, ut scilicet tales Duces belli ab armis desistant, & milites é vestigio dimittant. *Ord. p.2. tit. 9. §. Und ob sich, 16. Gail de pace publ. lib. 1. cap. 4.*

DE MANDATO AVO-
catorio contra Duces belli
illiciti.

CAPUT. XI.

SUMMARIA.

1. *Mandatum avocatorium in quos decernatur.*

1. Simili modo iisdem ex causis decernuntur mandata avocatoria in eos qui supra dictis Ducibus militant, aut auxilium præstant, quibus iubetur, ut totam militiam mox deserant, & in sua se recipiant.

Ordin.

Ordin. p. 2. tit. 9. §. Und wo aber/zt. 3. Gail. de
pace publ d. lib. 1. cap. 4.

DE MONITORIO

*contra Principes vicinos in ca-
su belli illiciti.*

CAPUT. XII.

SUMMARIA.

i. Quo casu monitoria contra Principes vicinos adhibeantur.

Non tantum jam d. remedia bello il-
licito adhibentur, sed etiam illo casu,
quem superius diximus, monitoria con-
tra Principes vicinos, ut si cui eiusmodi
periculum imminet, armata manu opus
est, & de facto adjuvent, eumq; tueantur.
Ordin. d. t. 9. §. in fine.

DE CITATIONE AD

*purgandum, auff den Land-
frieden.*

CAP. XIII.

SUMMARIA.

i. Suspectus criminis violata pacis potest ad ex-
purgandum se, coram Camera citari.

2. *Petitor causas suspicionis unà cum supplicatione offert.*
3. *Citatus comparere potest per procuratorem ut respondeat.*
4. *Univerſitas etiam citari poteſt.*

1. **C**um ex legitimis indiciis & præſumptionibus quis ſuſpectus criminis violatæ pacis factus eſt, quod ſcilicet aut ipſe pacem violarit, aut favorem & auxilium præſtiterit pacis violatori: poteſt non ſolum ad poſtulationem offenſi vel ſiſci, ſed etiam eo nomine iſtantis, ex officio coram Camera citari, ut ſe expurget iuramento, vel legitimis deſenſionibus
2. ſuſpicionem diluat. Eſt autem neceſſe ut petitor cauſas ſuſpicionis unà cū ſupplicatione offerat, ut cognoscatur, an ſufficientes ſint nec ne, & ſecundū hoc citatio aut decernatur aut denegetur, ut cū decreta fuerit, deliberare poſſit citatus, & ad reſpondendum inſtructus venire, & quidē iuſtam ſuſpicionis cauſam cōtinent præſumptiones & veri ſimiles conjecturæ. Item vox, & forma publica, multò magis unus teſtis de facto deponens. *Ord. p. 2.*

zit 10 per totum. Gail. de pac. publ. lib. 2. cap. 7.

Comparere potest citatus per Procurato. ³

rem ad hoc ut respondeat articulis, sed probatis postea causis suspicionis, judicialiter citatur, ut compareat in persona & juret. Imò si gravis est suspicio, potest ei injungi, ut adducat conjuratores. Ord.

d. l. Recess. visit. de Anno 60. §. wiewol. re. Ex-
cipiuntur Electores aliq; Principes Im-
perij qui quasi Procuratorem ex ordine

nobilium ad hoc mittunt. Porro citantur ⁴

ex hoc capite non modò singuli, sed & u-
niversitates, quas utiq; violata pacis Reos

fieri non dubitatur, similiter si citatus
non compareat, decernitur ad instantiam

partis vel Fisci judicialiter, secunda cita-
tio ad videndum se declarari, & in con-

summaciam declaratur. Ordin. d. loco §. würo
de sich. re.

DE CITATIONE IN

eum qui temerè aliquem susse-

ctum violata pacis vio-
la vit.

CAPUT. XIV.

C

SUM-

SUMMARIA.

1. *Non licet aliquem sine probatione violatæ pacis suspectum postulare.*

1. **I**s qui aliquem suspectum violatæ pacis postulaverit, aut aliâs suspectum reddere tentaverit, nec suspicionis causas in iure probare voluerit, aut certe non poterit, potest eo nomine in Camera ad instantiam adversarii citari & conveniri. *Ord. d. p. 2. tit. 10. §. fin.*

**DE CITATIONE AD
purgandum super alienatione bonorum facta in fraudem constitutionis violatæ pacis.**

CAPUT. XV.

SUMMARIA.

1. *Non licet bona sua in fraudem condita legibus quocumque modo alienare.*

1. **S**olent qui propositum habent violandæ pacis bona sua in fraudem Constitutionis antè alienare, aut alterius tuitionis atque clietelæ subiicere, quæ res occasionem

sionem dedit condenda legis eiusmodi, ut si quis bona sua alicui alienaverit, aut patrimonio alterius subiecerit modo jam dicto, ut veri similis sit suspicio collusionis, aut malitiôsæ factæ alienationis, possit Camera ex officio vel ad supplicationem eius qui eâ re læsus fuerit, vel ad instantiam Fiscalis decernere Citationem ad purgandum sub poena Banni, non modò contra ipsum alienatorem, sed & contra susceptorem redditus, ut superius dictum est, suspicionis causis. *Ordinat. p. 2. tit. 11.*

DE CITATIONE IN eos qui Bannitum receptaverint, aut bona eius susceperint.

CAPUT. XVI.

S U M M A R I A.

1. Non licet Bannitum suscipere, aut favore & auxilio prosequi.
2. Differentia precedentis & hujus tituli.

3. *Quæ personæ excusentur, quæ non, ob suspectum Bannitum.*

4. *Receptatoribus adscribuntur & alij.*

1. **R**eceptatores qui sint, intelligi potest ex ijs quæ superius Cap. 5. dicta sunt. Ordinatio loquitur expressè de ijs qui bona suscipiunt Bannitorum, aut violatorum fractæ pacis *lib. 2. tit. 12.* Sed de his qui personam banniti suscipiunt, aut favore aut auxilio prosequuntur: eadem ratio est, nam omnes citari possunt à Camera ad videndum se declarari in Bannum Imperii, de Receptatoribus violatæ pacis supra dixi. Quod autem attinet ad bona, hic titulus à precedenti eo differt, quod ille de suspectis loquitur, hic de iis qui revera eorum alienationem tuitionem & patrocinium suscepisse dicuntur. Ignorantia enim excusat. Sed non præsumitur, imò vix probari potest, attentâ solennitate, qua declaratio Bannifera consuevit. Sanè uxor maritum recipiens, item parentes & liberi etiam scientes excusantur: Ideò non faciliè citandi: Cognati vero & affines quo arctiori amicitiae vinculo

lo conjungitur: excusatione quidem indigni, mitius tamen puniendi sunt, quem admodum & qui sciens bannitum tanquam violatorem momentaneo hospitio suscepit. statim dimissurus. Receptatoribus adscribendi etiam, si qui pecuniam, com meatum, annexum, vel arma Bannito, suppeditant, aut pro eo fidem suam interponunt. Nam nec causidicis citra iussum iudicis patrocium ei prestare permittitur. *Gail. lib. 2. de pac. publ. cap. 10.* Hæc actio etiam in hos extenditur, qui in communione quadam honorum sunt, vulgò *Banerben / re.* Nam si bannitum aut pacis violatorem per inobedientiam ad communionem talium bonorum admiserint, Camera eos in Bannum declarare aut denunciare jubetur.

DE CITATIONE IN
eos qui alienos subditos fugitivos
in præjudicium Domi-
rum sustinent.

CAPUT. XVII.

1. *A Subditis fugitivis cautio exigenda, quod coram Dominis suis juri stare, & à viâ facti abstinere velint.*
2. *Qui subditum alienum sustinuerit, incidit in crimen violatæ pacis.*

1. **N**on multò meliores sunt Bannitis subditi fugitivi, qui scilicet è Domini sui territorio profugi, coërcitione eius se subtrahunt, aut aliàs Domino suo eiusvè subditis malè comminantur, huiusmodi fugitivis nullum præsidium Dominus loci ad quem profugerunt, præstare debet, sed potius ut primum eiuscè rei certior factus fuerit, cautionem ab eis exigere, quod coram suo Domino juri stare. &

2. à viâ facti abstinere velint. Tenentur quoque Domini locorum invicem se adjuvare, ut quàm minimis sumptibus & quàm celerrimè jus suum à talibus fugitivis consequantur: Et ipsis tamen subditis fugitivis securitatem à violentia præstare, si quis contra hæc alienum subditum sustinuerit, nec cautionem exegerit, cum ea de re admoneretur, is in crimine

men incidit violatæ pacis, & eo casu à Camera citandus peractoq; postea iudicio, in poenam eiusdem criminis condemnandus est. *Ordinat. part. 3. tit. 14.*

*DE CITATIONE IN
Dominos locorum, sive Magistratus,
qui oppresso ab iniustus militibus,
non subveniant.*

CAP. XVIII.

SUMMARIÆ.

1. *Injusti milites qui sint.*
2. *A Dominis loci, vel prefecto circuli distipandi.*
3. *Hoc in officio desides Camera citat.*

INjustos milites appello milites tumultuarios, qui justam militiam non militant interrogatiq; nullum Dominum ac Ducem laudare possunt, aut eum laudat, quod facultatem cogendi milites à Casare non impetraverit, aut manifestas & relevabilescius rei causas allegare nequeat. 2.
Ad.

Adversus hos si in cuiusq; ditione cōmorantur aut vagentur, Dominus loci omnia moliri debet, ut eos dissipet. Sin autem suo Marte id perficere non valeat, Præfecto circuli sui rem exponet, & auxilium ab eo postulabit. Tunc ille cum auxiliis sibi deputatis, conservationem pacis publicæ reipsâ in effectum deducere tenetur, & nisi id fecerit, tam ipse quàm auxiliares, si fortè officio defuerint, citari poterunt, ad Cameram, ut facti sui rationem reddant. *Ord. p. 2. tit. 15.*

*DE CITATIONE AD
repetitionem sumptuum qui-
facti sunt in pace publi-
ca tuenda.*

C A P. XIX.

S U M M A R I A.

1. *In pace publicâ tuendâ facti sumptus repeti possunt.*

Qui pacis publicæ aut juris alterius tuendi gratiâ opem & auxilium præbuit, si eo nomine sumptus fecerit, aut
dam-

PROCESSUS.

45

damnum aliquod incusserit, is aut in
continenti violatorem pacis excutere
potest, aut eum ad Cameram citare, idq;
metu Banni & arbitrio iudicis solutio-
nem eius, quod sibi debetur, postulare.
Ordinat. part. 2. titul. 16.

DE OFFICIO CAME-
*ra ad cogendam validam ma-
num contra pacis viola-
tores.*

CAPUT. XX.

SUMMARIA.

1. Si pacis violator adeo potens sit, ut non fa-
cile in ordinem cogi queat, res ad Ele-
ctorem Moguntinum deferatur.

SI pacis violator fautorum suorum vi-
ribus, aut locorum munimentis, tam
potens sit, ut non sine magnâ manu &
iusto exercitu in ordinem cogi, & ad dam-
norum restitutionem compelli queat, ut
si cum extraneo, & extra pacis publicæ
communione ad districtum posito, vis
info-

inferatur, potest Camera supplicari, ut ea de re Principem Electorem Moguntinum certiore faciat, qui, quid deinde faciendum, & quomodo supplicanti secundum Ordinationem succurrendum sit, providebit. *Ordin. p. 2. tit. 17.*

DE OFFICIO CAMERÆ
*pro executione in personam
 & bona Banniti.*

CAP. XXI.

S U M M A R I A.

i. Quomodo in casu fractæ pacis, & Banni fiat executio.

- I**N casu fractæ pacis deputantur executores ad faciendam executionem manu militari: sed in bannito ob contumaciam, decernitur missio in bona Banniti, *Ord. p. 2. tit. 19.* Decernuntur etiam mandata cum clausula contra tertios possessores. *Gail. de pace public. tit. 2. cap. 17.* plura de his *Myns. cent. 2. obs. 30. cent. 3. obs. 42. & cent. 5. obs. 11.* Vix est ut hæc decernantur in

in Senatu, sed potius judicialiter, idcirco non videntur proprie huc pertinere.

DE ABSOLVTIONE à Banno Imperiali vel Citatione ad videndum.

C A P. XXII.

S U M M A R I A.

1. Non auditur Bannitus, nisi oblata transactione.
2. Banni discrimen.

Non auditur Bannitus petens absolutionem, nisi transactionem offerat cum parte & Fisco: Siquidem in poenam aliquam Fisco condemnatus est: quod si transigere cum damnificato non poterit, citandus erit, ut designationem expensarum offerat, damnorum & interesse. *Ordinat. p. 2. tit. 18. & p. 3. tit. 46. §. viii. auct. 26.* Est autem inter Bannum contumaciæ, & illud quod propter delictum inferitur, in absolutione magna diversitas, sed hoc caput non est operæ pretium hic latius

DE DECERNENDIS
latius prosequi, nam tales supplicationes
judicialiter inferendas res ipsa loquitur.

DE PROCESSIBVS IN causis Feudorum impe- rialium.

CAP. XXIII.

SUMMARIA.

1. *Feudorum Imperialium nomine etiam ibi
Camera processus decernuntur.*
 2. *Exceptio quadam notanda.*
1. **F**eudorum Imperialium Caesar qui-
dem ipse proprius & ordinarius iudex
est: sed tamen de eis in Camera litigari, &
processus cuiuscunque generis, prout res
fert, ibidem decerni eo nomine possunt.
2. Camera enim concurrentem habet cum
Caesare jurisdictionem, adeo ut praeven-
tioni locus sit. *Gail. lib. 1. obs. 20.* Excipitur
si de Principatu, Ducatu, Comitatu ali-
quo Imperii sit quaestio, quo casu jurisdic-
tionem soli Caesari ordinatio reserva-
vit. *p. 2. tit. 6. Gail. d. l. & lib. 1. obs. 1. n. 31.*

DE MONITORIIIS
ex causa contributionum
Imperij.

CAP. XXIV.

SUMMARI A.

*t. Contra Imperij statum in solvendis indi-
ctionibus morosum, fiscus supplicat.*

SI quis status Imperij cuiuscunq; digni-
tatis in solvendis indictionibus, aut
quibuscunq; collectis, ex publica In-
constitutione debitis morosus fuerit, .
curator Fisci supplicat Camera pro mo-
nitorio, quo postea reproducto, procedit
contra eum primò ad realem executio-
nem, & postea ad poenam Banni. *Ordinat.*
p. 2. tit. 20. §. 2. Item soll. 16.

DE MANDATO POE-
nali contra subditos qui Dominis
suis contributiones Imperij pra-
stare detrectant.

CAPUT. XXV.

S U M M A R I A.

1. *Propter protractam vel denegatam solutionem contributionum, mandata sine clausula decernuntur.*

Solent Ordines Imperii, cum contributionem aliquam Cæsari promittunt etiam consulere Dominos locorum, ut ipsi collationem ac portionem sibi impositam, à subditis suis consequi possint: hinc statutum ut in Camera eo nomine Mandata decernantur, quemadmodum Anno 76. in Comitibus Mandata poenalia ad poenam dupli, propter protractam vel denegatam solutionem decerni iussa sunt: Quæ quidem nisi quid aliud sub sit, regulariter sine clausula decernuntur. *Resol. dub. de Anno 53. §. Die mandata.*

DE PROCESSIBVS IN
causis Exceptionum.

CAP. XXVI.

S U M M A R I A.

1. *An quis immediate Imperio subsit, ex metricula verificatur.*
2. *In eiusmodi casibus fiscus se intromittit.*

AD hunc quoq; locum pertinent cau-
 sę Exceptionum, cum videlicet qua-
 ritur, sit ne aliquis immediate Imperio
 subiectus, an non sit, quod præcipue ex
 matricula Imperii probatur, aut verifica-
 tur. Sive igitur ab alio intretur actio eius-
 modi, qui dicat aliquem suum esse subdi-
 tum ipso contradicente, & immediatū se as-
 ferente, sive is, qui de facto ab aliquo fortē
 exemptus est, & turbationē citra statū suū
 quatenus immediate se imperio subiectū
 asserit, ab aliquo patitur, & eo nomine e-
 gerit: sive deniq; citra contradictionē exi-
 mi se patiatur. His omnibus casibus Fi-
 scus se intromittit, & pro negotii qualita-
 te vel interveniētis, vel principalis Actoris
 personam gerit, & ad Camerae jurisdic-
 tionem causa pertinet. *Gail. lib. 2. obs. 21.* Item
 si quis seipsum eximat, & Imperio subtra-
 hat, puto eum in Camera conveniendum.

DE CITATIONE PRO
muletis ex diversis causis & pro
vindicatione rerum ad Fiscum
pertinentium.

S U M M A R I A.

1. *Mulctarum fiscalium multa sunt genera, de quibus Camera iudicat.*
2. *Eiusmodi mulctarum recensio.*

1. **M**ulctarum Fiscalium executio ad Camera[m] pertinet. *Ord. p. 2. tit. 20.* ubi multa genera causarum ex quibus pecuniaria[m] mulctæ infliguntur, vel bona confiscantur. Exempli causa. Si contra Bullam auream quid factum sit, aut contra pacem publicam, si quis mandatis Cæsaris non parverit, si contra ordinem politia[m] quid admiserit, si consilium & auxilium hostibus Imperii maximè Turcis dederit, præstiterit, quo casu omnia bona publicantur: si Anabaptistas receperit. Si constitutionibus quæ super secretis Westphaliae tribunalibus promulgatae sunt, violaverit: Si Magistratus ac Iudices locorum Ordinationem Imperialem monetæ non exercuerit, si quis per Camera[m] vel Cæsarem extra ordinem mulctatus sit, & si quæ sunt alia generis eiusdem, quarum omnium procuratio cum ad
Fiscum

Fiscum pertineat ad eius instantiam Citationes eo nomine in Camera decernuntur, subindè enim monitoria & Executoriales pro cuiusq; rei conditione.

DE MANDATIS SINE clausula in quibusdam ca- sibus.

CAP. XXVIII.

SUMMARI A.

1. Mandata sine clausula in quibus casibus Camera decernat.
2. Contra quas personas.
3. Ordinationis explicatio.
4. Camera sine clausula mandat, ubi aliàs à communi praecepto in choari potest.
5. Argumentum à verisimili.
6. Arresta prohibita omni jure.
7. Gailius quomodo hic intelligendus.
8. Quatenus Camera jurisdictionis fundetur, ut mandata sine clausula omittantur.
9. Inter quos casus, quatuor aliàs hic excepti, numerari possint.
10. Nisi evidentissima sit confessio debiti, sine clausula non mandatur.

1. **M** Andata sine clausula justificatoria
in quatuor casibus qui in Ord: Ca-
meræ recensentur, Camera decernit. Si
nimirum factum eiusmodi sit, ut sine
ulteriore causæ cognitione puniendum,
aut certe prohibendum videatur, nulloq;
jure justificari possit: si damnum irrepa-
rabile inferat supplicanti, si contra utili-
tatem publicam quid factum sit, si res
moram ac dilationem non patiatur. *Ord.*
2. *p. 2. tit. 23.* Quæ quidem mandata an con-
tra quascunq; personas his casibus decer-
ni debeant, an contra eas solum quæ im-
mediatè Imperio sunt subjectæ, dubita-
tione non caret. Ordinatio quidem lo-
quitur indistinctè. Nam cū primò dixisset,
non decernenda esse mandata sine clau-
sula, sed potius cum clausula, idq; non
nisi in iis causis & personis quæ propriè ad
jurisdictionem Cameræ pertinet, mox ex-
cipit, hos quatuor casus, quasi diceret, his
casibus neque clausulam inferendam, neq;
porro attendendum, an causa & persona
alioquin ad Camera[m] pertineat, ut scili-
cet, quemadmodum beneficium *der aus-
trag*, ita nec prerogativa primarum in-
stan-

stantiarum hic locum habeat. Imò non 4.
 tantum in his, sed in omnibus aliis casibus, quibus ex jure communi à præcepto inchoari potest, Camera sine clausula mandare posse, & debere: Ordinatio statuit, nec hinc adhibitâ distinctione, cur nos igitur distinguemus? Movet me quod tit. 23. Ord. non inter eos titulos positus sit, qui jurisdictionem Cameræ tribuunt, contra quascunq; personas, & generalem quandam habet rubricam præpositam tit. 9. sed inter eos qui volunt Camera certis casibus cognoscere inter personas quæ immediate Imperio subsunt, nempe titulo 21. usq; ad tit. 27. Nec est verisimile, 5.
 quod ordines qui videntur parificare, supradictos quatuor casus aliis casibus juris communis sub generali clausula comprehensis, voluerint adimere jurisdictionem, iudicibus ordinariis inferioribus, in omnibus iis casibus, quibus à præcepto inchoari potest. Nam ipsi quoq; in eisdem illis casibus adiri & sine clausula mandare non prohibentur. Quorû certè iudicium æquè facile fortasse etiam facilius quàm Cameræ copia haberi potest. Accedit 6.

quodcum Arresto maximè post oblatam cautionem iudicio sisti & iudicatum solvi, omni iure prohibita sint, & item in casu novi operis nunciationis, iudex ordinarius à præcepto incipere ex iure communi possit, adeoq; hi duo casus supradictis adnumerandi videantur, tamen in his non aliter mandata sine clausula decerni per Cameram iussa sunt, quam si contra personam immediatè Imperio subiectam supplicaretur, undè ad reliquos similes casus non modò inferri potest, quod nimirum & in illis ordinariorum iudicum inferiorum potestatem intactam atq; illibatam ordinis conservaverint. Neq; porro condemnanda est Gailii authoritas, qui tum demum hæc mandata in Camera decerni ait, cum vel is contra quem supplicatur, immediatè Imperio subiectus est, vel qualitas causæ ad Cameram principaliter pertinet. Mihi vera videtur Gailii sententia, sic tamen, ut putem tum qualitatem causæ ad Cameram, quoad hos casus pertinere, non tantum cum pacis publicæ violationem res continet, sed si quoquo modo juris publici

bliei sit veluti exemplo pernicioso politia, quieti, tranquillitati, utilitati Imperii contraria, aut bonis moribus adversa, vel etiam si atrocitas vel evidentia presentia-que periculi celeritatem potestatemque summam postulat, aut certè talis facti, qualitas ut non satis commodè per judicem ordinarium inferiorem provideri possit, si ad pacis publicæ violationem res pertineat, & sub pecuniaria pœna mādari petatur. Ex his qualitatibus, aut harum⁸, aliqua, crediderim fundari. Camera jurisdictionem, adhuc ut Mandata sine clausula omittantur contra quascunque personas, sive mediata sive immediate Imperio subditas. Cæterum, in quibus⁹ casibus jure communi à præcepto inchoari permittitur, inter hos & quatuor illi superiùs numerari possunt. Si non adsit una aliqua dictarum qualitarum nec is contra quem agitur, immediate Imperio subsit, ordinarium judicem esse adendum, alioqui propè innumerabilis casus apud Cameram vigore huiusmodi mandatorum inter mediatos agitarentur, qui sequenti classe, cap. 2. 3. 4. 6. 8. 9. 10. & mul-

tis aliis referuntur. Quibus certe casibus, tametsi sint omnijure prohibiti, vel periculum contineant, solis immediatis Cameram mandare certum est. Putaverunt aliquandò quidam Domini Cameralium decerni posse mandata sine clausula super omni debito liquido, saltem contra immediatos, utpote si adsit Epistola rei fatentis debitum, & ita decreti sunt processus in causa Spolin cōtra Eßlingen/28. Julii Anno 88. Et Walter vnd Schraders Kinder contra Julium Ducem Brunsvicensē 31. Augusti Anno 82, sed postea majoribus placuit, nisi evidentissima sit confessio, non esse sine clausula mandandum.

DE MANDATO CVM

vel sine clausula, cum imploratur brachium seculare.

CAP. XXIX.

SUMMARIA

1. Si reus adeò sit contumax, ut compelli non possit, quid faciendum.

2. *Quomodo decernendum contra eos, qui executionem facere noluerint.*
3. *Hic ipsa Camera imploranda & quomodo.*
4. *Ordinarius quoq; iudex laicus auditur.*

Est & alius casus nō longè à superiori-
 bus distans, cum scilicet iudex aliquis
 Ecclesiasticus post sententiam remq; ju-
 dicatam Reum fortè condemnatum tan-
 ta reperiat contumacia præditum, ut nul-
 lus eum censuris Ecclesiasticis ad satis fa-
 ciendum sententiæ compellere valeat, aut
 cum iudices seculares quos pro facienda
 executione requisierit, parere ei nolue-
 rint. Quorum utrumq; uti exemplo per-
 nitiosum, & juri justitiæq; in primis con-
 trarium, cum & publicæ inter sit res judi-
 catas executioni mandari, ita ad Came-
 ræ sollicitudinem meritò relatum est. De
 2. cernuntur autem tam contra ipsam par-
 tem plærumq; sub pœna pecuniaria, rarò
 sub pœna Banni, contra iudices quidem
 cum clausula, ne scilicet dignitas eorum
 lædi videatur, cum & multa subesse pos-
 sint, ut aut executionem facere nequeant,
 aut cogi non debeant: nulla hic sit distin-
 ctio:

ctio: clericus sit an secularis contra quem supplicatur, immediate Imperio an mediatè sublit, nam sæpenumerò omisso medio iudice ex hoc capite Cameram additam fuisse, & contra partes Imperio subiectas, processus decretos fuisse. *Gail. refert lib. 1. obs. 115.* Est autem hic notandum, non

3. aliter decerni hos processus, quàm si ipse iudex Cameram imploret, narrans se omnia tentasse, vidi aliquandò processus ideo denegari, quod non in personam iudicis, sed partis concepta esset supplicatio.
4. Cæterum, ordinarius quoq; iudex Laicus, postquam omnia tentaverit, Brachium seculare implorans auditur: nam & delegato iudici non esse denagandos hos processus *Gail. ibidem* scribit, scilicet si fidem delegationis faciat.

DE CITATIONE AD
videndum se relaxari à iuramento ad effectum agendi.

C A P. XXX.

SUM

1. Relaxatio juramentorum post imperatorem
Camera reservata est.
2. Pro relaxatione Camera supplicandum.
3. Hac in re quomodo sese habeat citatio.
4. Qua sit justa causa denegand citationem?
5. Infanti subveniendum.
6. Consideranda est juramenti formula.
7. Relaxatio nunquam in Senatu decernitur.

Relaxatio seu dispensatio juramento-
rum, cum propriè ad Ecclesiasticos
judices pertineat, ex secularibus soli Prin-
cipi competere videtur, & consequenter
Camerae Imperiali reservata est, expressis
verbis. *Ordin. p. 2. tit. 24.* Vndè si quis in-
carceratus fuerit, nec antè dimissus, quàm
præstito juramento de carcere non vindi-
cando, nec eo nomino agendo, potest
Camerae supplicari in finem relaxationis
talis juramenti ad effectum agendi. Pe-
tenda autem primùm citatio, quæ qui-
dem non statim decernitur, sed scribitur
ad Magistratum vel Dominum cui jura-
tum est, ut intra certum diem Camera
in formet, de negotii qualitate, si Magi-
stratus

- stratus intra terminum respondere neglexerit, decernitur Citatio. Si responderit facti series commissâ supplicanti communicatur, & si quidem eum probabiliter confutare potuerit, itidem decernitur Citatio: sin denegatur & supplicanti observatio sui iuramenti imponitur. Iusta autem denegandi causa est, veluti si ob crimen admissum captus esset, postea dimissus iuraverit, quo casu etiam communicationem denegatam aliquandò fuisse memini: sed id puto tunc propriè obtinere, cum Magistratus unâ cum in formatione etiam acta aut documēta transmittit, ex quibus constet citationem calumniæ causa postulari: alioquin non vellem faciliè negare communicationem.
5. Quid enim? Si tanquam criminofus incarceratus sit, qui erat insons, certè & huic
6. subveniri æquum est. Omnino autem consideranda est iuramenti præstiti formula: nam si eiusmodi sit iuramentum, ut viam agendi non præcludat Citatio: tanquam non necessaria denegatur, & sic cum hac adjunctione *als onnotürfftig*. Tametsi autem rubrica in specie loquitur,

PROCESSIBUS.

63

tur, ad effectum agendi, puto tamen idem
obtinere in quocunque alio iuramento,
quod injustum & illicitum asseritur, scili-
cet propter paritatem rationis, cum infe-
riores Magistratus absolutionem in dubio
facere non possint. Nec decernitur un- 7
quam in Senatu ipsa relaxatio, sed pro
Tribunali, post reproductam Citationem
causa cognita: & errat Mynsingerus, scri-
bens non requiri citationem. *obs. 84. cent.*
6. vide Gail. 1. obs. 22.

IN QVIBVS CAVSIS
inter personas immediatè Imperio
subjectas privilegium der Austras-
ge non attenditur, mediati autem
suis iudicibus ordinarijs relin-
quuntur Processuum Ca-
meralium.

CLASSIS SECUNDA.

SUMMARIA.

1. Transito: & sequuntur ea, quæ inter eos a-
gitantur, qui imperio immediatè subjacēt.

2. 14.

2. *Iudices Austragarum non facile in promptu
semper sunt urgente necessitate.*
3. *Persona mediatè Imperio subiecta, non pos-
sunt magnos excitare motus.*
4. *Controversia hic offerri suata, recensentur.*
5. *Recensentur alia & huc pertinentia.*
6. *Duo Processuum genera sub hac classe conti-
nentur.*

I. **H** Actenus ea recensuimus, quæ sine
ulla distinctione personarum me-
diatè an immediatè Imperio sub-
sint, ad Camera pertinent, utpotè in
quibus ipsa rei subiectæ qualitas per se ju-
risdictionem Camera fundat. Nunc ea
sequuntur quæ inter quoscunq; , sed eos
duntaxat, qui immediatè Imperio subja-
cent, in Camera agitantur, quæ quidem
licet ex iisdem causis ad Camera trans-
lata sint, ex quibus & superiores, nempe
alia ad malum declinandum, alia ad bo-
num adipiscendum & conservandum, a-
lia ad utrumque præstandum, tamen hoc
interest, quod illa graviora sunt, maio-
risq; in repub. proiudicii, hæc leviora, nec
tàm ad statum rei Romanæ quam ad pri-
vate-

vatorum potius utilitatem pertinent, nisi
 ideò quis dicat, hæc ad ius publicum quo-
 que pertinere, quod in proclivi est. ut ea-
 rum rerum nomine orta contentione
 primò vis ac violentia, mox tumultus, ac
 demùm seditio oriatur: Vnde rectè ab
 ordinibus provisum est, ut hi qui imme-
 diatè Imperio subsunt, in his rebus quæ
 natura sua atq; conditione maiorem ani-
 morum contentionem excitant, & vio-
 lentia semina continere videntur, coram
 hoc supremo Tribunali forum sortian-
 tur. Nam has personas vel potentia, vel
 nobilitate, vel fiducia, magnitudineque
 animi elatos existimabant facile com-
 moveri posse, ut in huiusmodi casibus ad
 arma ac tumultum erumperent, accedit
 quod iudices eorum qui *vermögen der Auf-
 trag* iudicunt, urgente necessitate & pe-
 riculo non mox in promptu sunt: sed per
 anfractus quosdam quasi extraordinarii
 disceptatores obtineantur. In tantum ut
 quæ res dilationem non patiantur, haud
 facile per hos queant expediri. Quod au-
 tem ad eas personas attinet, quæ mediatè
 Imperio subsunt, à quibus nihil magnorū

motuum timetur. & si quid accedit, facile inferiorum iudicum potestate concerni potest, has personas ordinariis suis iudicibus reliquerunt, à quibus eas in officio detineri nihil impedit. Hic offerunt se primò controversiæ possessionis, mortuorum pignorationes, Arresta, Repressalia, alique casus quibus à præcepto incipere iudex de jure cōmuni potest, sed & diffamationes, & iactationes quæ in l. diffamari incidunt, ad hūc locum pertinent. In quibus omnibus, quod facile tumultus, vis, & violentia oritur, summam illam Camera potestatem interponi voluerunt. Secūdo, huc pertinent correctio Dominorum, seditio, relaxatio captivorum, testium compulsio, nec non & ex mandato quibus inferiores iudices ad ius iustitiæq; administrandam, vel ad sententias executioni mandandas excitantur, ut & ea literæ quas promotoriales vocamus: Item, & ipsi processus qui tutelarum nomine in Camera decernuntur: Commissiones quoque ad perpetuam rei memoriam, & si quæ sunt alia generis eiusdem bona inducendi, /u-stitiæq; suæ cuique conservandæ gratia ad Came-

Can
fui
tuta
tus
alte
circ
tun
teri
tur.

D

1. Poss

2. Is

3. Or

4. Es

5. In

6. Vbi

Po
liv

Cameram traducta. Duo igitur proces-
suum genera sub hac Classe nobis consti-
tuta sunt, unum cautionale, ne tumultus
ac violentia in Imperio suboriat, alterum
favorabile, ut in iis casibus qui
circulum der *Auspräg* non facile admit-
tunt, jus suum cuiq, conservetur, nec al-
teri per alterum iniqua conditio infera-
tur.

DE CITATIONE EX *causa legitima possessionis.*

CAPUT. I.

SUMMARI A.

1. Possessoria remedia ad iudices ordinarios per-
tinent, excepto uno casu.
2. Is casus recensetur.
3. Ordinatio jubet a via facti hic desistere.
4. Explicatio ordinationis.
5. In casu majoris violentiæ aliud remedium
est.
6. Vbi res controversa sita, ibi disceptatio est.

Possessoria remedia sive recuperandæ, i.
sive adipiscendæ, sive retinendæ, non
E 2. minus

- minus quàm petitoria actiones ad iudices ordinarios pertinent: sed quia non infrequenter accidit, ut persona immediate Imperio subjecta, occasione litigiosa possessionis tumultum faciant, exceptus est unus casus, quo inter eas personas de possessione Camera cognoscit, in quo scilicet casu maximum videbatur esse periculum, ne ad arma veniretur. Is est.
2. cū duo pluresve de possessione vel quasi ita cōtrovertunt, ut uterque cōtendat se incumbere possessioni, & per adversarium turbari, quod quidem in rebus corporalibus perrarò, in servitutibus autem cæterisque iuribus incorporalibus, maximè quæ discretam, id est, discontinuam causam obtinent, satis frequenter usævenit. Igitur
 3. sic utroque contendente, & coloratas assertionis suæ causas adducente, jubet Ordinatio ut penitus à vi, ac violentia atque adeò à via facti desistant, & coram Camera causam agitèr, ac prosequantur, quemadmodum simplex turbatio apud iudicem ordinarium inferiorem disceptaretur. Ita, cum non constat uter turbator, uter detentator sit, Camera ut dictum est, cognos-

cognoscit nō super momentanea solum,
sed & de plena possessione. *Resolut. dubior.*
de An. 76. sub tit. de litigios. possess. per verba
ordinationis. Solcher zrrung oder streitiger
gewehr/oder possess sich daselbst endlich mit
Recht entscheiden lassen.

Ego magis moveor verbis §. seqq. pro- 4.
prietatis quaestionem reservantibus suo
judici, quæ quidem verba non modò ad
casum illius §. sed ad præcedentem quoq;
pertinere necesse est, cum similis sit dispo-
sitio, in utroq; ibi. Und wie ob stehet/ ges
handelt werden. Maximè cum versiculus
immediatè sequens, Wo aber/ præcipuè
primum casum respiciat. Non requiro
hic præsens periculum armorum, non
magis quam in Constitutione pignora-
tionis, sed ipsa supradicta qualitas litigio-
sæ possessionis jurisdictionem fundat, &
voluntate Ordinationis quæ futuro peri-
culo maturè providit. Ideo scilicet quod
facile & frequenter in ejusmodi conten-
tione ad arma perveniatur. *Ordin. p. 2. tit.*
21. in prin. & eadem part. tit. 22. Similiter in 5.
priori planè eo casu quo præsens subest
metus alicujus tumultus, aut majoris vi-

olentia, das sorgliche empörung/weiterung vnd auff. uhr darauß zubesorgen / de alio remedio provisum est, de quo in proximo dicitur. Hic adnotandum supradicta non aliter locum habere, quàm inter immediatos, nisi forte res controversa sic sita sit, ut de ea ipsa disceptetur, in cuius Domini territorio sit posita, tunc enim non est expeditum, quis sit primæ instantiæ iudex, & in proclivi est, dum quisq; litigantium ejus Domini patrocinium affectet, sub cujus ditione bona sita esse, contendit, tandem inter ipsos Dominos tumultus excitetur. Primò hoc quoque casu rectà ad Cameram iri jubetur. *Ord. in dict. §. 1.*

DE SEQUESTRATIONE
possessionis aut inhibitione cum citatione, ad agendum de momentanea possessione.

CAPUT. II.

SUMMARIA.

1. *Transitio.*
2. *Vnde qualitas controversia accipienda.*

3. *Quo-*

3. *Quomodo sequestratio instituatur hic?*
4. *Petitur citatio ad procedendum iudicio momentanea possessionis.*
5. *Gailij sententia explicatur.*

QUæ in proximo dicta sunt, tunc ob-
 tinent propriè, cum non est metus
 præsens, tumultus & armorum, sed ex ipsa
 controversiæ qualitate litigantes ad arma
 perventuros ipsa lex suspicatur. Caterum,
 in præsentì metu armorum possessionis
 causa plerumque pro his processibus Ca-
 mæ supplicatur. Requiritur autem pri-
 mò jam dicta qualitas controversiæ. Se-
 cundò metus & præsens periculum ar-
 morum, non quidem longè petitum per
 suspicionem, sed ex manifestis argumen-
 tis certis fundatam, utpotè ex missivis aut
 instrumento desuper facto, aut etiam ex
 ipsius rei evidentia, ut gravissimis circum-
 stantiis, planè vim ipsam armorum tu-
 multumq; ipsum expectare, aut requirere
 sanè ridiculum fuerit, modò periculum
 præsens sit.

Petuntur autem ex hoc titulo duo pro-
 cessus, aut potius unus duorum Capitum.

Primò sequestratio possessionis ad quam faciliùs obtinendam solent supplicantes nominare aliquem sequestrum: scilicet potentem aliquem vicinum neutri parti adjectum, aut certè loco sequestrationis inhibitiò quæ in incorporalibus commodior est, cum utrique parti æqualiter prohibetur, ne pendente lite quasi possessione utantur.

4. Secundo, Citatio ad procedendum iudicio momentanea possessionis, quo demùm peractio, causa quoad possessorium plenarium remittitur, ad iudicem competentem, nec mirum est, Cameram in præcedenti casu decidere: Ipsum possessorium plenarium, hoc non item, deficit enim hic post latam sententiam in momentaneo qualitas fundans iurisdictionem controversiæ scilicet, uter incumbat rei & uter turbet, quod ibi ante sententiam super plenario sciri nequit, nisi fortè partes suâ sponte illic super momentaneo litigare voluerint, quo casu idem quod sic statuendum, quoad remissionem arbitrator. Sed ut ad rem redeam jubet Ordinatio etiam ex officio cum res postulat, hos

hos processus decerni. Et licet prædicta præcipuè obtineant in possessoriiis retinendæ, posse tamen & in possessorio adipiscendæ usavenire. Gail scribit. Quod habet rationem, ut si vacantem possessionem duo armatâ manu occupare satagent, sanè ad recuperandam possessionem hæc remedia transferri nequeunt, nam qui dicit se spoliatum utiq; fatetur adversarium incumbere possessioni. *Gail. 1. obs. s. Mynsing. obs. 96. cent. 2.*

*DE MANDATIS SINE
clausula cum Citatione ad dedu-
cendum causas in casu pigno-
rationis.*

CAPUT. III.

S U M M A R I A.

1. *Transitio.*
2. *Duo rerum contrahendarum modi sunt,
quæ ab alijs detinentur: Fraudulentus,
& non fraudulentus.*
3. *Alia distinctio.*
4. *Quis sit actus pignorationum?*

5. Arrestum quid sit?
6. Latius patet hic arrestum quàm pignoratío.
7. Aliud res debita, aliud jus rei consequenda.
8. Interdum latius se extendit pignoratío quàm arrestum.
9. Pignoratío etiã fit per juramentum coactum.
10. Homo liber pro re tertia vix habetur.
11. Mandatum de pignoribus restituendis & captivis relaxandis quando decernatur.
12. Si subditi alicujus sint pignorati, quomodo agendum.
13. Differentia quædam notanda.
14. Quomodo distinguendum hic?
15. Quomodo pignoratío ab arresto distinguitur?
16. Quid in his mandetur.

- Q**uam habeant cognationem & similitudinem pignorationes cum Arrestis, & spolia cum utrisque, & rursus quemadmodum nomine & jurisdictione differant, operæ pretium fuerit paucis demonstrare. Nisi enim quid simile & quid dissimile habeant ignoraverimus, haud facile quid horum cuique proprium sit,
- 1.
 - 2.

fit intelligimus. Igitur paulò altius repe-
rito, principio, sciendum est, cum duo
sint rerum contrectandarum modi, quæ
ab aliis detinentur. Vnus merè fraudu-
lentus, lucri faciendi gratiâ, qui furto, ra-
pinæ & invasioni est proprius, & nihil, ad
præsens institutum pertinet. Alter, non
ferè fraudulentus, sed titulum quendam
& colorem iustum prætendens. Hunc 3.
rursus uno de duobus modis habere se
posse, quod nimirum aut ex causa ipsius
rei in hærente, quæ hoc colore, tanquam
propria sua sit, rem occupat, aut usum
eius possessionemvè arripuit, quo casu
Spolium propriè committitur, aut ex
causa externa, nihilq; commune habente
cum eius rei proprietate vel possessione
tanquam aliena quidem sit, sed certo mo-
do affecta sibiq; obnoxia. Quod quidem 4.
si quidem iuris ac possessionis alicuius vel
quasi, per hoc tuenda, exercenda, conser-
vandaq; prætextu quis faciat: actum eum
dici onus pignorationum, ut si te in loco
copascentem, lignantem, piscantem, ve-
nantem depræhensum, ubi mihi, non e-
tiam tibi, possessionem piscandi, pascen-
di,

- di velut competitor contendo, pignori-
bus captis coërcuero, nam plarumq; ju-
rium incorporalium rerum ratione, &
5. cessione, pignorationes fiunt. Si autem
rei suæ in tuto collocandæ, intentione,
quod rei potius incumbere, quàm in per-
sonam agere velit: tale quid admissum
sit, Arrestum appellamus: atque hinc est
quod dicitur, nisi in re tertia, non fieri pi-
gnorationem, quæ quidem res, si inno-
cens est, injusta & omni jure prohibita,
pignorationem reddit, si obnoxia & affe-
ctata, pignoranti pro pignorante pro-
nunciari, & ut pignora tanquam rectè
6. capta ei decernantur, decerni solet. Arre-
statur quoq; non tantum re tertia, sed &
ipsa res & persona obligata & affectata, &
sic controversa, patetq; latius in hac par-
te Arrestum quàm pignoratio, ramen
melius fortasse quis dixerit, Arrestum
quoq; nisi in re tertia non fieri. Nam cum
arrestans hoc agat, ut actionem suâ in tu-
to collocet, & ipse sibi quasi prætorum
quoddam pignus constituit, quo minus
hoc satagens rei tertiæ manum iniicere
7. videatur, vix intelligi potest. Aliud enim
est,

est res debita, aliud jus atq; actio ad eam consequendam, ideoq; si ea sit arrestantis intentio, ut Dominium aut possessionem rei, tanquam iudex in propria causa, ad iudicare sibi atq; occupare satagat jam non arrestare dicendus est, sed spoliare, sed hoc non est præsentis instituti. Caterum, 8. ab altera parte extendit se latius pignoratō quàm arrestum, quippe non solum capta, ablata, inclusa, sed & contracta, descissa, effusa, uisa, rupta & quoquomodo corrupta (quæ in arrestorum speciem non cadunt) ad constitutionem pignorationis pertinent. Item si quis ad iura- 9. mentum aliquod adactus est, in præiudicium sui Domini, utpotè de aliquo faciendo vel dando, videtur quod Dominus ex constitutione pignoratur processus petere possit. Sic factum in causa Regenspurg contra Pfalz Neuburg Anno 79. ubi & postea in iuncta fuit paritio. Paria autem sunt pignoribus captis aut iuramento coercere. Illud utrisque commune est, 10. quod non minùs de liberis hominibus emptis, quàm de rebus quæ in patrimonio nostro sunt, intelligantur: ubi hoc
no-

notatu dignum: vix esse ut homo liber pro tertia habeatur: non enim fieri potest, ut eius proprietas aut possessio (quæ utriusque nulla est) commune aliquid habeat, cum re controversa, nisi fortè de jure coercitionis, jurisdictionis & similibus, sit controversia, quæ propriè in hominem liberum cadunt. Vnde hoc casu alius quàm ex constitutione pignorationis est

11. opus. Sed nunc separatim de pignoribus dicamus, ex quibus, quoniam sæpè & facile tumultus oriuntur, jubet Ordinatio.

p. 2. tit. 22. ut si quis immediate Imperio subditus, per se aut suos alium immediatum aut subditos eius pignoraverit, Camera eo nomine adita, Mandatum de pignoribus restituendis & captivis relaxandis decernat, cum Citatione ad docendum se paruisse (quæ regulariter omnibus mandatis additur) & producendas causas pignorationis rectè per se aut suos dum ipse facit aut mandavit, aut ratum

12. re habuit. Si subditi alicuius pignorati sunt, videndum an super jure suo privato sibi competente, an verò super jure aliquo quatenus illius subditi sunt sibi

com-

competente pignorationem passi sunt, hoc casu in Camera audiuntur, illo non item, rem tertiam ut diximus esse oportet, alioqui non pignoratio, sed spolium aut turbatio commissa videtur: tametsi in captivis id tam præfractè non requiritur: propter favorem & miserationem Captivorum, qui sæpè occasione controversæ jurisdictionis, miserè alioqui vexarentur. Differt autem utrum quis venatus, lignatusve sit, an alteri lignum cæsum, aut feram captam eripuerit. Hoc enim casu res tertia ablata & per consequens pignoratio facta videtur, illo casu potius turbatio est possessionis: & memini super lepore & arboribus ablati decretos processus. Ego autem puto distinguendum an fera capta ac exempta sit, an adhuc in cassibus saliat. Hoc quoque requiritur, ut res sit innocens, non enim audiendus est, qui justè factam pignorationem rescindi postulat: pertinetq; eodem quod narrare debet supplicans, se esse in possessione vel quasi eius juris, quod controversitur. Præterea & illud narrandum est, adversarium intentione acquirendi

novi juris in præjudiciū talis possessionis pignoralle. Nam sic distinguitur pignorationis ab Arresto: id etiam jus inspecie describere oportet, ad hoc ut cognoscatur ipsa ne res controversa accepta sit: quod aut spoliū aut turbationis est proprium, & ad ordinarios judices pertinet, an alia tertia quod pignorationis. Hæc omnia in decernendis processibus diligenter attendenda. Mandatur restitutio rei si extat & relaxatio captivorum auff gewonliche vrsach / alioquin æstimatio, jus, deterioratio quoq; & fructus, damna & interesse quatenus ex re ipsa proximè erumpit. Plura de his require apud *Gaul. lib. singulari & in Resol. dub. de An. 76. per tot.*

DE MANDATO DE relaxando Arresto.

CAP. III.

SUMMARIÆ.

1. Arrestum quid propriè dicatur.
2. Si immediatus Imperij arrestarit, quid faciendum.

3. Arrest-

PROCESSIBUS.

21

3. Arresta omni jure prohibita sunt.
4. Si arrestatus non sit immediatus, quid faciendum.
5. Ordinatio requirit, ut quis immediate Imperio subjectus, per se aut per suos sit arrestatus.
6. Subditis contra Dominos suos, non facile est patrocinandum.
7. Ex causa criminali arrestato denegatur mandatum.
8. Etiam justum arrestum relaxandum est oblata cautione.
9. Sufficit in supplicatione offerri cautionem.
10. Non recedendum ab eo quod semel collegialiter placuit.
11. In repressalijs sufficit, si saltem Camera tempore supplicationis idonea offeratur cautio.
12. Ejusmodi prestita cautione mandatur sine clausula.
13. Authoritate propria arrestare semper est illicitum.

Arestum proprie dicitur, cum quis i. personam vel rem alterius, prætensa alicuius actionis intentione detinet, sive

E impe.

impedit, usque ad solutionem vel præstationem eius rei quam prærendit, aut donec negotium lite aut quavis alia ratione dirimatur: Idq; aut sua propria auctoritate, dum fortè ipse jurisdictionem ac potestatem in loco obtinet, aut alterius competentis Magistratus ac iudicis inter-

2. ventu. Et verò si quis immediatè Imperio subditus per se vel suos, personam, aut res alterius similiter Imperii subiecti aut subditorum eius arrestârit, poterit Camera eo nomine adiri, & mandatum de relaxando cum inserta Citatione ad docendum separuisse postulari, *Recess. Spirens. Anno 1570. §. Wann auch/te. posito juxta Ordin. tit. 23. p. 2.* scilicet si cautio iudicio sisti & iudicatum solvi oblata, nec arrestum relaxatum fuerit. Hæc dubio procul obtinent in iis arrestis, quæ quis suapte auctoritate pro se ipso facit, & sic jus quodam modò sibi dicet, utpotè quod prohibita sunt omni jure, & faciliè tumultum & violentiam excitarent. Cæterum, si ad instantiam partis tanquam à iudice Magistratuvè Arrestum factum sit, veluti per interlocutoriam vel Executoriales, vel
etiam
- 3.

etiam extrajudicialiter non rectè Camera
aditur: Tamen si enim constitutio non di-
stinguat, deficit tamen hoc casu eius ratio,
& cum competat remedium ordinarium,
ut scilicet relaxatio petatur, & demum, si
denegata fuerit, appelletur, non est con-
fugiendum ad extraordinarium: idq; tum
maximè dubitatione caret, cum is ad
cujus instantiam Arrestum factum est,
non est Imperio immediatè subiectus. A-
lioqui si esset immediatus, tutius fortè es-
set decerni Mandatum, ne ad arma & tu-
multum veniatur. Sed magis est, ut de-
cerni non debeat, sed quod si ex narratis
non appareat, qualiter, & ex qua causa
arrestum factum, & tam arrestandum quàm
arrestatus Imperio subsint, an processus
decernendi? placuit in dubio decernen-
dos esse, quemadmodum videmus decer-
ni processus, ubi non ipse supplicans, sed
eius subditus passus erat arrestum, nec di-
cebatur quod res quoquomodo ad sup-
plicantem pertineret, quod sanè mirum
videri potest, cum videatur requirere or-
dinatio, ut quis immediatè Imperio sub-
iectus per se aut per suos arrestatus sit. nisi

quis dicat tam subtilem quæstionem potius pertinere ad punctum partitionis.

6. Cum autem pro subdito arrestato quis tanquam Domino supplicat, diligens adhibenda est cautio. Solent enim subditi prætextu alieni patrocini coërcitionem suorum Dominorum occasione huius constitutionis eludere, quod non est admittendum, multò minùs huiusmodi mandatum subditis ipsis contra suos Dominos decernendum est. *Visit. de Anno 77. §. Nach dem: e. qui positus est, subtit. 23. ord.*
7. p. 2. Item si ex causa criminali arrestum factum sit, denegari mandatum debet.
8. Cæterum an hic sit res tertia, non est anxie disputandum, dixi in proximo Arrestum nisi circa rem tertiam ne quidem intelligi posse, cui hoc consequens est, ut si ipsa persona vel res obligata arrestetur, adhuc tamen res tertia arrestari videatur. Sane innocentem esse rem, ut in pignorationibus, nihil opus est: quippè etiam iustum arrestum relaxandum est, oblata scilicet cautione, sine qua durum itaq; esset, ut is qui rei incumbet severitatem jam quæsitam dimittere, & simpliciter pœ-

nam

nam prosequi cogeretur. De oblata au- 9.
tem cautione non quidem docere suppli-
canti necesse est, sed creditur simplicibus
narratis: imò putatur non esse necessa-
rium, ut hoc saltem narretur, sed suffice-
re, si in ipsa supplicatione cautio offera-
tur, quod quidem in resol. dub. de Anno
1776. maioribus votis conclusum, habet-
que præcipuam rationem in eo casu cum
propria auctoritate quis arrestavit, quem
solum casum huc pertinere jam dictum
est. Dubitari tamen posset propter verba 10.
Ordinationis, quæ videntur requirere
pridem oblatam cautionem. Unde solche
Arrest auff angebotene gebürliche caution
nicht wolle auffgehoben werden/ daß also
dann/ &c. sed non recedendum ab eo quod
semel collegialiter videtur placuisse, & u-
sitato stylo observatum. Planè in Re- 11.
pressaliis, cum quis nimirum pro alia per-
sona proq; alienis debitis arrestatur, non
dubitarim quin sufficeret, si saltem Ca-
meræ tempore supplicationis idonea
cautio offeratur, cum sint magis etiam
prohibitæ quàm simplicia arresta, & verba
suprà dicta cautionem requirentia, nō de

repressaliis, sed de Arrestis loquantur.

12. Cum hæc omnia adsunt requisita, non modò relaxatio personæ, aut rei arrestatæ, sed & damnorum deteriorationisque restitutio & præstatio interitus sine clausula mandatur scilicet, si quid eorum post sufficientem cautionem realiter arrestanti oblatam acciderit, quinimò & antè si quidem tempore supplicationis in Camera oblata sit, quod est satis durum, cum ante oblatam cautionem difficile sit, ut in mora arrestans esse videatur, sed sic maioribus votis olim placuit, *in resolut. dubior. Anno 76. sub tit. de constit. Arrest.*

13. q. 7. Et potest reddi ratio, quod licet Arresta multis casibus licetè fiant, tamen arrestare suapte autoritate nec requisito iudicis decreto, semper est illicitum.

DE MANDATO SINE
clausula in quatuor casibus, & omnibus alijs, quibus jure communi à præcepto inchoari
licet.

CAPUT. V.

SUM.

SUMMARIA.

1. *In quatuor casibus mandata sine clausula decerni possunt.*
2. *Instrumenta & alia cuiuslibet interesse habenti edici debent.*
3. *Recensentur alia huc pertinentia.*

Quatuor casus speciatim recenset **L.**
Ordinatio p. 2. tit. 20. quibus mandata sine clausula decerni possunt ac debent. Et tandem in genere addit omnes alios casus quibus jure communi iudex à præcepto incipere potest, de quibus *Gail. remissivè lib. 1. obs. 13. Et Vantius de nullitat. ex defect. citat. n. 21.* de quibus omnibus dixi superius *class. 1. cap. 28.* decerni mandata in Camera tantum contra personas immediatè Imperio subjectas, nisi causæ qualitas specialiter ad Camera pertineat. Videri autem ad Camera pertinere, si quoquomodo juris publici sit, hinc fit ut ad hunc locum potius quàm ad illum dicti casus propriè sint referendi. Cæterùm, & ibi non importunè 2.
 aliquid de ijs dictum est, nunc eos prosequemur, qui ex jure communi descendunt,

dunt, & si facile omnes ad illos casus referri possint, ut cum quis instrumenta alterius, vel etiam communia possidet, vel missivas, vel rationes, vel investituras & copiam eorum petenti denegat: *Gai. l. obs. 134. m. 11.* Item, si civitas consuetudines suas & statuta edere detrectat. Præterea cum agitur decapiendo debitore, qui suspectus est defuga (tamen si id propter excellentiam eorum qui immediate Imperio subsunt, vix in Camera obtinet) aut de alimentis constituendis, aut damni in facti nomine, aut qua alia Prætoria stipulatione, ut caveatur, aut de alendis liberis, patronis, parentibus, & ut tutor profiteatur vires patrimonii pupillares, & generaliter cum aut de iis decernendis agitur, quæ magis Imperii sunt, quam jurisdictionis, aut certum est Reo, nullam competere Exceptionem, defensionesve sic ut etiam parte præsentis & invita concedi deberet id, quod petitur, unde & his casibus inter personas dictas Camera decernit, si actio tempore peritura est: Si legatorum nomine caveatur, si missio peratur causa rei secundæ, aut ex l. fin. C. de Edict. D. Hadr.

Hadr. toll. aut ventris nomine bonorum
 possessio. Item si instrumenti Guarenti-
 giati executio, dum modò meminerimus,
 non debere nos esse nimis faciles in man-
 datis sine clausula decernendis.

DE MANDATO IN-
hibitorio vel negatorio auff die
vier Fäll.

CAPUT. VI.

SUMMARIA.

1. *Quæ ad hoc mandatum referantur.*
2. *Nova vectigalia irrequisito Casare non li-
 cet instituere.*
3. *Fallentia quedam.*

AD hunc locum referenda sunt man-
 data negativa sine clausula, ut ne ju-
 risdictio Imperii labefacteretur, aut subditus
 extra imperium trahatur. Item in casu
 retentionis Naufragiorum, quæ aliquan-
 dò in Camera decreta fuisse. *Gailus scrib. 2*
lib. 1. obs. 18. vidi etiam decerni mandatum
 sine clausula *auff die Münzordnung* 2c.
 quod quis immediate Imperio subiectus

das Geld höher anschlagen wollen / dann vermög derselben / *re.* Item adversus Magistratum, qui res furtivas penes furem deprehensas retinet, quasi sibi commissas, & si quid est aliud generis eiusdem, sunt enim hæc omni iure prohibita, nec ullo modo iustificari possunt *Constit. crim. Carol. V. art. 218.* Quare adversus eos qui no-

2.

va vectigalia inrequisito Casare instituunt, sine clausula mandatur, tanto magis, quod plarumq; hæres ad tumultum pertinere, & irreparabile damnum constitutere solet. Hoc loco summiopere notandum, quod prohibet Ordinatio alicui omnino decerni mandatum, sine clausula; nisi una cum supplicatione pro Mandato cōiunctim supplicet pro citatione. *memor. visiti. de Anno 70. §. In was / re. & Recept. de Anno 70. §. Berners / re.* Quod quidem hic semel dictum de omnibus mandatis sine clausula fit. Fallit tamen in

3.

mandatis negativis, ut inhibitoriis, ubi plarumq; hodiè citatio denegatur, non sine incommodo supplicantium, qui sæpè ex longo intervallo adversario contraveniente, rursus de eadem re commissis

forte

fortè probationibus novum processum
 instituere cogantur : Melius itaq; iudica-
 rem addere citationem hac vel simili for-
 ma, *Ewer hierinn willfährigen gehorsamb
 an zuzeigen/ vnd in casu contraventionis*
 ad videndum se condemnari, vel causas
 reddendum, cur talis condemnatio fieri
 non debeat, ut nimirum citatus aut pa-
 reat, aut mox exceptiones suas producat,
 ad exemplum l. diffamari. Ita factum in
 causa *Wolfarth contra Brandenburg &
 Ottingen/* mandati de non impediendo,
 & ita in Curiis Ecclesiasticis fieri vidi. Po-
 test etiã peti extrajudicialiter arctius man-
 datum sub pœna Banui, postquam jam
 Reus contravenit Mandato simplicium,
 in sertâ citatione ad videndum se declara-
 ri in pœnam simplicis Mandati pridem
 emanati, ut factum in causa *Grothausen
 contra Grothausen/* Anno 1593. mens Oct.
 Et eo modo optimè subvenitur Actori,
 nam nisi citatus impetret postea cassatio-
 nem mandati, propè est ut contemnetur
 in pœnam simplicis sine nova contra-
 ventione.

DE MANDATO IN-
hibitorio aut demolitorio, ex
causa novi operis nuncia-
tione.

CAP. VII.

S U M M A R I A.

1. Transito.
2. Mandatum inhibitorium quando & quo-
modo petendum?
3. Contra quos hoc mandatum non decerna-
tur.

POterat hic casus præcedentibus adnu-
merari, sed quia habemus expressam
de illo decisionem in memor. vñst. de An-
no 79. §. Berner, 16. vers. Aber die manda-
21 &c. putavi separatim tractandum. Nam
2. habet quoq; hoc singulare, quod non da-
tur fides simplicibus narratis, sed opus sit
probare factam nunciationem per publi-
cum instrumentum, quod si fiat & narre-
tur adversariū post nunciationem legiti-
mo modo utpotè verbis vel per Pratorē
vel per jactum lapilli factum, nō præstira
cau-

cautione de demoliendo pergere ædifica-
re, peti potest in Camera mandatum in-
hibitorium, ut ab ædificatione desistat,
aut cum res postulat etiam demolitori-
um aut quicquid post factam nunciatio-
nem ædificavit, demoliatur, idque sine
clausula. Non decernit Camera talia 3.
mandata nisi contra personas immédia-
rè Imperio subjectas. *Gail. 1. obs. 16. num.*
12. & seqq. & observat. 13. n. 3. in fine.

DE CITATIONE EX L. diffamari.

CAPUT. VIII.

SUMMARI A.

1. *Contra quos hoc remedium competat.*
2. *A quo iudice citatio hic impetranda.*
3. *Hac de re singularis constitutio Imperij ex-
tat.*
4. *Hujus constitutionis requisita.*
5. *Quid inter personas Camerales hic obtineat.*
6. *In hac actione simplicia narrata non suf-
ficiunt.*

Remedium L. diffamari adversus om-
nes comparatum est, qui actionem

CON-

- contra alium competere jactitant, & sic existimationem eius lادere videatur, sive in rem sive in personam sive possessionem, sive petitoriam actionem præ se ferant. Hi enim possunt eo nomine citari, ut vel agant intra certum tempus sibi ad hoc præfigendum, vel perpetuum silentium sibi imponi audiant. *Garl. lib. 1. obs. 9.*
2. Est autem liberum diffamato impetrare talem citationem, vel à judice diffamatoris, vel à suo proprio, qui scilicet actionis jactatæ ordinarius est. *Mynscent. 6. obs. 90.* Et hæc quidem jure communi sic obtinent.
3. Cæterum, etiam constitutio quædam Imperii super l. diffamari promulgata est. *Ord. p. 2. tit. 5.* qua caveretur ut certis casibus possit citatio ex causa diffamationis ejusmodi in Camera decerni, non obstante prærogativa primarum instantiarum.
4. Cuius quidem constitutionis requisita sic considerata. Aut est vulgaris nec magni præjudicii diffamatio, & judex ordinarius non Camera adiri debet, nisi facta sit jactitatio de actione aliqua seu negotio, quod sua natura ad Camera jurisdictionem pertinet, de quibus in prima

ma Classe dictum est, aut alio quocunq;
modò causa principalis ad Camera[m] per-
tinet, quo casu inter quoscunq; sive me-
diatè sive immediatè Imperio subjectos,
citationem Camera decernit. Aut con-
tinet diffamatio injurias atroces, sive
quid aliud generis eiusdem: ubi diffama-
tio calumniosè, dolosè, aut quovis alio
modo in præjudicium ut gravamen alte-
rius facta sit, aut talis, unde scandalum o-
riri metuatur, quibus casibus ita demum
Camera citationem decernit, si diffama-
tus supplicans (qui videlicet in causa prin-
cipali Reus est) immediatè Imperio sub-
sit: Hic enim præcipuus est casus, cui pro-
videre voluit, constitutio, ne detur occa-
sio huiusmodi personis ad arma & tu-
multum vindicandi, & ideò non obstan-
te privilegio *der Aufträge* Camera[m] a-
diri jubet Ordinatio *p. 2. tit. 25.* Accidit
tamen aliquandò, ut non ex dicta consti-
tutione, sed ex jure communi propter ja-
ctitationem l. diffamari Camera cognos-
cat, veluti cum aut diffamans aut diffama-
tus eius conditionis est, ut Camera[m]
primæ instantiæ judicem agnoscat, quales
sunt

sunt personæ Camerales, & hi qui cum
sint immediate Imperio subjecti, nullos
habent speciales recessus, quo casu supra-
dicta requisita cessant. Planè hoc genera-
le, & omnibus jam dictis casibus com-
mune est, quod non aliter ex hoc capite
processus decernantur, quàm si probabi-
libus documentis, durch schriftlich vnd
ander glaublich vrfundt vnd anzeig/ sup-
plicans diffamationem doceat, simplicia
narrata ad impetrandam citationem non
sufficiunt.

DE MANDATO CVM
vel sine clausula ad coërcendam
sevitiam Dominorum.

CAPUT. IX.

SUMMARIA.

1. Subditi contra dominorum sevitiam auxi-
lium implorare possunt.
2. Quando non tutum mandare sine clausula.
3. Interdum cum clausula hic mandatur.
4. Principes conventi à subditis, habent suos
proprios recessus.

Mal

3. Camera concurrentem cum Casare habet jurisdictionem.

Malo exemplo contingit nonnunquam, ut Domini sive Magistratus subditos quos inprimis tueri ac fovere debebant, opprimant, & ad iniquissimas condiciones vi metuq; compellant, ideoque subditis hoc casu provisum est, officium auxiliumq; iudicis implorare. Et verò si unus alium superiorem cognoscit quàm Casarem, iudex ille Ordinarius ad eundus est. At ubi Dominus immediatè Imperio subjacet, Camera eo nomine mandata decernit: sine clausula, quidem si narrata supplicationis tantam referant sævitiam, atrocitatem, iniquitatem, ut factum omni jure prohibitum, nec ullo modo justificari posse judicetur. *Gail. lib. 1. obs. 17.* dum scilicet intollerabili crudelitatem, avaritia, libidine in eos grassatur. Idq; non tantum ad instantiam subditorum, sed etiam ex officio ubi res postulat. *Gail. 1. de pac. publ. cap. 2. n. 22.* Quid enim si aut præ metu supplicare subditi non audent, aut vi prohibeantur? Cæterum si sin-

gulariter contributiones forte aut angarias novas ac indebitas exigere, siue quid aliud iniusti siue insoliti oneris imponere suis subditis dicatur, haud sanè tutum fuerit mandare sine clausula, ne videlicet subditi aduersus Dominos armentur, & ad inobedientiam incitentur. Idcirco in decernendis omnibus mandatis omnes facti circumstantias examinare, nec nisi ex praegnantibus causis ea decernere oportet. *Gal. d. obs. 17.* An autem saltem cum clausula in defectu tam atrocium circumstantiarum Camera mandare possit: non est satis expeditum. Ego non dubito quin rectè cum clausula mandet, in casu quo Dominus est Prælati, Comes, Baro, vel Nobilis Imperii, quippè quod omnes omninò subditorum actiones

3. contra duos eiusmodi agitentur. Si autem est Princeps Imperii, subsisto: Nam Princeps conventi à subditis regulariter habent suos proprios recessus. At juris est, ut inter quas personas obtinet privilegium primarum instantiarum, possit quidem Camera concurrentibus requisitis mandari sine clausula, sed iis deficientibus;

tibus
dece
præ
pro
vnd
ger
quo
mer
cum
coru
& (c
prop
mun
scun
dem
rei so
conc
nem
Princ
bit.

D

tibus, non rectè, nequidem cum clausula
decernat. *Ord. p. 2. tit. 29.* Puto tamen hunc
præsentem casum excipiendum à regula
propter verba *Ordin. d. l. Und in Sachen
vnd zwischen Partheyen an das Cammers
gericht gehörrg.* Ex quibus verbis apparet,
quod in iis causis quæ natura sua ad Ca-
meræ jurisdictionem pertinent, possit
cum clausula mandari. Item tuitionem s.
eorum qui à maioribus & potentioribus,
& (quod omnium est indignissimum) à
propriis Dominis ac Magistratibus oppri-
muntur, alienamque poenam per horre-
scunt, Cæsari incumbere jura communia
demonstrant, & sic etiam Camera eiusce-
rei sollicitudinem rectè gent, habet enim
concurrentem cum Cæsare jurisdictionem,
rectè igitur jam dicto casu contra
Principes Imperii cum clausula manda-
bit.

*DE MANDATO
de relaxando ca-
ptivo.*

CAPUT. X.

S U M M A R I A.

1. *Locum habet hoc mandatum, cum quis non suspectus de fuga ex causa civili captus detinetur.*
 2. *Non semper sine clausula, sed ut plurimum cum clausula ex hoc capite mandatur.*
 3. *Si constat de sufficienti oblata cautionis pronuntiatur super relaxatione.*
 4. *Omni jure prohibitum est debitorem ex causa civilis captum ad oblatam sufficientem cautionem non relaxare.*
- I. **S**uperioris opinionis meæ argumentum est, ultra supradicta quod mandata de relaxandis captivis, contra omnes eos qui immediate Imperio sub sunt, etiam Principes Imperii aliquando quidem sine clausula plerumque autem cum clausula decernuntur, locum habent hæc mandata cum quis non suspectus de fuga ex causa civili captus, detinetur, quo casu, si captivus sufficientem cautionem offerat pignoribus datis prædiis subpositis aut prædibus mandatur relaxatio captivi: decernentur in Camera, si Magistratus adversus quem supplicatur,

etur, immediatè Imperio subfit, si vè alienum subditum incarceraverit si vè proprium, si vè judicialiter, si vè extrajudicialiter: quorum utrunq; in arrestis secus esse diximus: Vndè etiam fit, ut non semper² sine clausula, ut in illis, sed ut plurimum cum clausula ex hoc capite mandetur: ita tamen ut si facti atrocitas, aut præsens periculum id prohibet, etiam sine clausula mandare non prohibeatur: Idq; scribit Gail tunc præsertim faciendum, cum primo mandato cum clausula reproducto non paretur. Ego malim concurrentibus his jam dictis qualitatibus mandari ab initio sine clausula, aut si id factum non esset & impetrans quidem in durissimos fortè carceres detrusus, valetudinis & vitæ periculum sustineret. Constaret autem de qualitate causæ, civili, saltem tunc mandare sine clausula. Cæterum, si constaret de sufficientia oblata cautionis, & causam esse civilem, putarem consultius pronunciari super relaxatione: Nam sine clausula mandare eo tempore postquam prius mandatum per comparitionem resolutum est in citationem, nisi penden-

te iudicio quid innovetur, satis inconve-
niens est, alioqui non puto nos debere esse
nimis anxios in decernendis mandatis si-
4. ne clausula in specie præsentis. Est enim
omni jure prohibitum debitorem ex cau-
sa civili captum ad oblatam sufficientem
cautionem, non relaxare, dum tamen
meminerimus (quod & supra diximus)
non facile ad instantiam subditorum
contra proprios Dominos sine clausula
mandari. Sanè cum quis immediatè Im-
perio subditus, ex civili causa captivus
detinetur, citra dubitationem sine clau-
sula mandatur, ut Anno 93. Gravenest con-
tra Pfalz Neuburgic.

DE MANDATO DE mitigando carcere.

CAP. XI.

S U M M A R I A.

1. Carceres non pœna sed custodie causa lo-
bentur.
2. A carceribus atrocitas ac nimia duritia
abesse debet.
3. Camera potest decernere commissarium, qui

sarcerem inspiciat, & de qualitate ejus referat.

4. *Tutus est ut commissarius ante omnia mitatur.*

5. *Camera criminalia non curat, nisi ratione nullitatis.*

TAmetsi juris est, non poenæ sed custodiam causa carceres haberi, ut ne quidem in criminalibus poenæ nomine in carcere quis tenendus sit. Frequenter tamen est per Germaniam habere carceres adeo duos, ut sæpè captivi magnū salutis periculū, vel etiā dispendium in iis patiantur, quod cum vel fontibus in ferre injustum sit, multò minus in fontibus, aut his qui ex civili causa capiuntur, admitti debet. Verum quidem est jure Canonico 2. introductum esse perpetuorum carcerum condemnationem. Semper tamen atrocitas ac nimia duritia abesse debet. I. 3. gitor quemadmodum primo capite provisum est, qui injustè carceribus retinentur, ut nempè Camera adeant, & relaxationem impetrent: ita hoc caput iis providet, quod cum justum sit custodia

coërceri fortè ob defectum sufficientis cautionis detinentur, injusta tamen custodia, id est, nimis duris carceribus, quo casu siquidem Magistratus qui captivum detinet immediatè Imperio subit: Camera vel ad partis petitionem, vel etiam ex officio decernit Commissarium, qui carcerem inspiciat, & de qualitate eius referat, pro cuius ratione aut decernitur mandatum de carcere mitigando, plerumq; sine clausula, aut denegatur, atque hæc maximè obtinent, cum subditus contra Magistratum proprium supplicat: præsumptio enim est pro Magistratu.

4. Quare tutius est ut Commissarius ante omnia mittatur, sed etsi extraneus ab alieno Magistratu in cuius fortè ditione est repertus ex iusta causa in carceratus supplicet, adhuc tutius fuerit, ut Commissarius decernatur. An autem in criminalibus locum habeat hoc remedium, non malè quis ambigat, propter identitatem rationis mihi videtur non habere locum, Camera enim nullam criminalis jurisdictionis inferiorum iudicum sollicitudinem gerit, nisi quoad punctum nullita-

his Ordinat. p. 2. tit. 28. §. Nach dem/it. Et
memini cuidam ob crimen damnato qui
de nullitate egerat huiusmodi fuisse de-
negatam petitionem, tamen ad hoc a-
lioqui ut libet accesserit, Advocatus &
coniunctis captivi concedantur manda-
ta sine clusula, tam in civilibus ut nuper
Anno 95. 31. Octobris *Schweizer* contra
Nürnberg quàm in criminalibus decer-
nuntur cum præstet præcavere nullita-
tem quàm post vulneratam causam re-
medium expectare, ut in f. cap. decimo
tertio.

*DE MANDATO CON-
tra testes ut testimonium
dicant.*

CAPUT. XII.

SUMMARIA.

1. *Contra testem refractarium, & testimoni-
um dicere nolentem mandatum pœnale
Camera decernit.*
2. *Non omnes, nec contra omnes, cogi possunt
ad perhibendum testimonium.*

3. *Commissarij ipsi à Camera dati postulant
interdum hujusmodi mandatum.*

1. **S**I coram inferiore iudice ordinario testes producti, aut immediate Imperio subditi, hiq; citati comparere, & testimonium veritatis perhibere nolint, non potest iudex ille aut Commissarius eos cogere, aut mandatis poenalibus coërcere propter defectum jurisdictionis, nec aliud suppetit promptius remedium, quàm ut talis iudex aut Commissarius eius, aut etiam pars producens Camera adeat, & mandatum poenale ad præstandum iuramentum & testificandum adversus refractarium testem petat. Potest quoq; producens hoc casu petere novam commissionem, habetq; ea via plus civilitatis maximè contra Principem virum, cui utiq; grave est, examinari à Commissario vel iudice inferiore: sed an talia mandata decernenda sint, cum vel sine clausula, & meritò quis dixerit cum clausula decerni: non enim omnes nec contra omnes cogi possunt ad perhibendum testimonium, sed est potius ut sine clausula decern-
- 2.

nantur: Siquidem narretur eos esse eius-
modi ut cogi possint, aut quod non ha-
beat producens aliorum testimonium faculta-
tem. Est & casus quo ipsi Commissarii
Camerae huiusmodi postulant manda-
tum, cum scilicet refractarios testes in
multam pecuniariam pro potestate sua
declarant, nec hi à contumacia sua desi-
stunt, nam tunc ad instantiam partis pro-
ducentis vel ipsius Commissarii, manda-
ta poenalia sub poena Banni decernuntur,
plærumq; judicialiter, sed aliquandò ex-
trajudicialiter, veluti si ad perpetuam me-
moriæ Commissarius extrajudicialiter
datus sit. *Gail. l. 1. obs. 98 & obs. 100. n. 11.* & hic
casus etiam in iis testibus obtinet, cui nō
immediatè sed mediatè Imperio subsunt:
nam eos quoq; per Cameram compelli
posse extra dubium est.

*DE MANDATO CON-
tra iudicem, ne illegitimè procedat
in causa criminali: sed legi-
timè.*

CAPUT. XIII.

SUM.

S U M M A R I A.

1. Si iudex criminalis nulliter procedit, decernitur mandatum sine clausula.

1. **Q**Uum iudex criminalis non concedit amicis aut Advocatis tutum accessum, aut denegat copiam iudiciorum, aut vult nulliter procedere, ad torturam vel ad purgationem vulgarem, contra iura communia aut contra Halsgericht/ decernitur mandatum sine clausula, ita factum in causa Ben. Göben vnd Waten contra Graven zu Osißfrüßland; Martij An. 91. Item Bappenheim contra Brandenburg/ 17. Iulij Anno 92.

DE MANDATO IN iudicem vt iustitiam faciat.

CAP. XIV.

S U M M A R I A.

1. Si iudex aperte denegat iustitiam, superior adiri potest.
2. Si iudex protrahat iustitiam, per superiorem compellitur facere.

3. Pre-

3. *Presumptio militat pro magistratu.*
4. *Vnicuiq, licet favori pro se introducto renunciare.*
5. *Camera commissarijs mandari potest.*
6. *Tunc solum decernuntur mandata hic, si iudex iudicium non aperit.*

QUod in testibus non tolerari jam diximus, ut juris iustitiæq; causa copiam sui facere detrectent, id in iudiciis non minus turpe est, ut nimirum ab aliquo pro iure & iustitia administranda interpellati, aut causæ cognitionem differant, aut detrectent, aut denegent. Et quidem si aperte denegent, iustitiæ mox iurisdictionem amittunt, & Superior adiri potest. Si autem protrahant, aut differant, 2. permissum est acquirenti, ut causam ad Superius Tribunal transferre. secundum ea quæ superius inf. dicentur Class. 3. c. 16. vel si mavult adire iudicem proximè superiorem & mandatum petere quo iudex ille inferior intra certum tempus facere iustitiam compellatur metu pœnæ. Et sic 3. in Camera mandata pœnalia contra iudices immediatè Imperio subiectos de-

cernuntur, idque cum clausula, & ita de-
 mum si de requisitione legitimè facta per
 instrumentum fide dignum doceatur. Alio
 qui simplicibus narratis non creditur:
 scilicet propter præsumptionem quæ mi-
 litat pro magistratu, non igitur suffecerit,
 si quis narret se desperatione consequen-
 dæ justitiæ omisisse requisitionem, licet
 juramento affirmant non sperasse se ju-
 stitiam consecuturum, non enim patitur
 dignitas ac reverentia iudicum, tam faci-
 4. lè mandata contra eos decerni. Planè his
 qui de requisitione docere nequeunt, al-
 iud remedium competit, cuius remedio
 causam faciliè ad Cameram deducere aut
 huiusmodi impetrare possunt. Hoc man-
 datum contra ipsos Reos qui vigore Or-
 dinationis vermög der Austräg requirun-
 tur, non decernitur, cum liceat unicuique
 favori suo renunciare pro se introducto,
 sed contra iudices, ut dictum est, siue or-
 dinarii sint siue electi vigore ordinationis
 etiam si essent Commissarii Cæsaris licet,
 secus sit in Commissariis Cæsaris, per me-
 ram delegationem à Camera datis *Myns.*
cent. 1. obs. 95. Planè de Commissariis Ca-
 meræ

PROCESSIBUS.

III

meræ, quin & iis mandari possit, nulla est
dubitatio, si forte datam sibi commissio-
nem exequi detrectent, vide de his omni-
bus. *Gail. 1. obs. 28. & Myns. cent. 2. obs. 24. &
cent. 3. obs. 17.* Illud postremò hic singu-
lariter notandum, tunc solum decerni
huiusmodi mandata cum iudex causæ
cognitionem non suscipit; iudiciumque
non aperit. Nam si semel suscepta causæ
cognitione iustitiam denegæt, aut protra-
hat, non quidem hoc remedio sed appel-
latione opus esset. *Myns. cent. 6. obs. 82. n. 4.*
Quod, an verum sit vide infr. *Cl. ff. 3. cap. 16.*

DE MANDATO EXE- cutoriali in causa protractæ executionis.

CAPUT. XV.

SUMMARIÆ.

1. *Protracta iustitia & protracta executio pa-
ri passu ambulant.*
2. *Ad mandatum consequendum executoriale,
debet constare de legitima recusatione.*
3. *Iudex non tenetur imperitio officium suum
nisi rogatus.*

Quæ

1. **Q**Uæ de protracta iustitia jam diximus, eadem ferè obtinent in protracta executione, si videlicet iudex ordinarius sententiam suam, quæ transiit in rem judicatam exequi negligat, aut detrectet. Nam hoc quoq; casu decernitur Mandatum executoriale, sed certâ pecuniariâ poenâ adversus iudices ordinarios constitutâ si habeant exequendi facultatem, utpotè Imperium, & non solam jurisdictionem. Debet autem constare de facta legitima recusatione, alioqui tale mandatum ad simplicia narrata non decerneretur: sed tantum promotoriales ut suo loco dicitur, quibus demum insinuationis & reproductis, lapsq; termino mandatum executoriale decernitur, licet nihil de ulteriore facta requisitione doceatur.
3. *Ordin. p. 2. tit. 26.* Narrandum tamen est, quod sit facta requisitio, nam iudex non tenetur impertiri officium suum nisi rogatus. *Myns. cent. 3. ob. 56.* Decernuntur autem hæc mandata cum clausula, nisi forte ipsa Camera pronunciaverit appellationem de certam, nam eo casu meminit sine clausula fuisse mandatum, ut in causa *Dreden contra Halberstatt.*

DE MANDATO EXECUTORIALI, ut *judex immediatus exequatur sententiam judicis mediati.*

CAPUT. XVI.

SUMMARI A.

1. Si immediatus ad instantiam mediati, latam sententiam executioni mandari nolit Camera adiri potest.
2. Dummodò narretur sententiam in rem judicatam transisse.

Accidit nonnunquam ut *judex aliquis mediatus, de rebus sub Principe, Comite, Barone, aut quo alio immediate Imperio subiecto litis sententiam ferat: nec ille ad instantiam judicantis sententiam executioni mandare velit: unde hoc sequitur, ut dum inferior *judex immediatus* nullo modo compellere potest, *juri* justitiæq; suus cursus impediatur, nisi mature ordines providissent, dum statuerent, ut Camera eo casu adiri posset, quatenusq; mandata executorialia contra hujusmodi*

- jusmodi immediatum decernat, non obstante privilegio *der Auftråg*, si quod habet dummodò narretur facta requisitio. Et is iudex contra quem supplicatur, immediate Imperio subsit, licet partes sint
2. personæ privatz. Narrandum quoq; est sententiam transiisse in rem judicatam, sic ut executioni mandanda veniat, alioquin processus denegarentur. *facit Ord. part. 2. tit. 48. §. Und also. 4.*

MANDATVM EXECUTORIALE pro exequenda sententia iudicis der Auftråg vel arbitri.

CAP. XVII.

SUMMARIA.

1. *Indices Ordinationis non multum differunt ab arbitris.*
2. *Sententiarum ab arbitris latarum executio ad Cameram inter personas immo- diatas pertinet.*

Indices Ordinationis *vermöß der Auftråg* non multum ab arbitris differunt.

PROCESSIBUS.

nomine magis, quam si sententiarum
suarum executionem habent; desinunt
enim esse iudices postquam pronuncia-
runt: Ne igitur elusoria reddantur eo-
rum sententiae, rectè constitutum est, ut
siquidem in rem iudicatam transierint,
Camera adiri & Mandata Executorialia
contra iudicem locorum apud eum peti
possunt. *Gail. 1. obs. 2. n. 52. & seqq. Ordin. 2.
p. 2. tit. 8. §. Unde so das/te. 8.* Item si contra
Principem Imperii, vel aliam personam
immediatè Imperio subiectam lata sit
sententia arbitri vel arbitratoris, eaq; e-
mologata, ut executioni mandanda vi-
deatur, rectè apud Cameram Mandata
executorialia eo nomine peruntur: eius-
modi enim sententiarum executio ad
Cameram inter personas immediatas
pertinet. *Gail. lib. 1. obs. 1. n. 50. & seqq.*

DE MANDATO EXE- cutoriale contra partem vi- ctam.

CAP. XVIII.

S U M M A R I A.

1. *Mandata contra iudices decernuntur sententia per cum clausula.*
2. *Parti quoq; mandatur latâ sententiâ à Commissarijs alijsvè iudicibus.*
3. *Idem obtinet in sententijs iudicum secundum anstragas.*
4. *In sententijs ab inferioribus iudicibus ordinarijs inter suos latis adhibenda est distinctio.*
5. *Eerente sententiam seculari iudice, Camera decernit mandatum executoriale.*
6. *Adversus partes mandata sine clausula decernuntur.*

1. **E**X tribus capitibus præcedentibus mandata contra iudices decernuntur, plarîq; sub pecuniaria poena: semper autem cum clausula, cum multa intervenire possint, ut sententiam alienâ iudex exequi aut non debeat, aut non possit. Præterea dignitatis ratio habenda videtur, nec temerè Magistratui sine clausula mandandum: An autem iisdem hisce casibus parti quoq; mandari possit, dubitatione non caret: & in executione quidem sententiarum

rum à Cōmissariis aliisvè iudicibus Ordinationis latarum, res expedita est, cum iubeat Ordinatio, daß dem Kläger verholffen werde/ in allermaffen / als were solch vorthail vom Cammergericht außgesprochen vndergangen *ic. Ord. p. 2. tit. 8. §.* Und so x. Item cum imploratur brachiumulare non contra iudices tantum, sed & contra partem, mandata executoria decernuntur: Itaq; inducor, ut planè credam 3. in sententiis iudicum, vermög der Auftråg/ *ic.* generaliter idem obtinere. Quis enim aliusexitus inuenietur, si & persona condemnata, & res controversa immediate Imperio sublit, cum tales iudices mox post latam sententiam iudices esse desinant, nec adeò vel antea earum rerum facultatem habeant, quæ Imperii magis sunt quam jurisdictionis, undè & pro sententiis arbitrorum emologatis, quæ executionem merentur contra litigantes immediate Imperio subiectos, si fortè victi condemnatiq; sunt, mandatis eiusmodi locum esse. Caterum earum 4. sententiarum nomine quæ ab inferioribus iudicibus ordinariis inter suos latae sunt.

sunt non puto decernēda, sed potius iudicē immediate proximē esse adeundū, nisi forte ipse inferior iudex brachium Camera imploraverit, aut is qui sententiam tulit, facultatem eius exequendæ non habeat. Aut non alius sit ordinarius iudex condemnato, qui adiri possit, ut factum in causa *Lindaw* contra *Mesner*/16. ubi ipse iudex sententiam definitivam contra subditum suum in aula Cæsaris obtinuerat. Sanè si iudex secularis sententiam tulerit, & Camera pro executione implore-
 5. retur, decernēdum est executoriale mandatum. Est autem hoc loco observādum,
 6. quod quemadmodum jam dictis casibus mandata in iudicem, non nisi cum clausula emittuntur, ita adversus partem executorialia mandata sine clausula sunt decernenda, *Gail. 1. obs. 115. num. 3. & obs. 113. in princ.* cuius rei exemplum erat in recessu Imperii de Anno 82. *S. damit auch solb ches/26.* Et apud *Gail. de pace publ. lib. 2. cap. 2. num. 28. & in ordin. jam d. l.* Vix enim ab executorialibus differunt iis nimirum quæ pro executione Cameralium sententiarum emanare consueverunt, sic factum

in causa Oberstein contra Stollen, & confort. Anno 94. 11 Maij.

DE MANDATO EXECUTORIALI ex conventione.

CAPUT. XIX.

SUMMARIA.

1. *Conventionalis executio à Camera non reprobatur.*
2. *Qua per instrumentum ἐν λόγῳ παρὸν probanda est, & examinanda.*

Solent hi qui mutuam pecuniam susci-
piunt & annuis redditibus se onerant,
convenire ut per viam executionis ad so-
lutionem sine alio processu compelli
possint, quæ pacta uti à jure cōmuni mi-
nimè reprobata, nec Camera aspernatur.
Ideò si aliàs in jurisdictione fundata sit,
mandata executorialia sine clausula eo
casu decernit. Docendum autem in pri-
mis de tali conventionem per instrumen-
tum ἐν λόγῳ παρὸν super contractu dire-
ctum, vel copias eius, authenticum. Item
examinari debet obiter contractus an li-
citus

citus sit, nec usurari^o, aut aliàs à jure com-
muni aut constitutionibus ex orbitans,
nam deprehenso tali vitio non sine clau-
sula (licet id actum sit) sed cum clausula
mandatur, aut denegato mandato, cita-
tio decernitur, ad hoc ut postea causa co-
gnita contractus reformatur, & ad legiti-
mam quantitatem reducatur: *facit Myns.*
cent. 1. obs. 88 & Gaib. lib. 2. de pac. publ. cap. 2.
n. 25. 26. & lib. 2. obs. 3. num. 10.

DE PROMOTORIALI-
b^{us}, ut iudex justitiam faciat
vel sententiam exe-
quatur.

CAP. XX.

S U M M A R I A.

1. Mandata pro administrandà justitià &
sententiarum executione, non aliter im-
petrantur, quàm oblato instrumento pu-
blico.
2. Creditur quoad promotoriales simplicibus
narratus.
3. Tenor promotorialium quis?

Qua

QUæ superioribus cap. mandata contra iudices ut aut iustitiam administrent, aut sententias latas ex æquantur, decerni docuimus, ea non aliter impetrari admonuimus, quam si instrumentum requisitionis publicum unà cum supplicatione Càmere offeratur, sed quoniam in proclivi est, ut ij ipsi iudices, qui ius reddere iustitiamq; facere pessimo exemplo detrectant, requisitionem factam ludificandi requirentis gratiâ ad suam notitiam palam venire patiantur, aut cum tacitè dissimulant, aut saltem allato metu tabellionibus ipsive parti fiat, quò minùs aut hæc requisitionem palam facere, aut illi documentum eius exhibere, insinuationemq; facere audeant, quod etiam citra dolum malitiamvè iudices leviori quodam motu facile contingat. Idcirco 2. provisum est, ut si iudex requisitus immediatè Imperio sublit, liberum sit requirenti adire Cameram, & petere promotoriales, licet non doceat factam requisitionem, sed solum narret se eam fecisse, nec iustitiam sibi subsequutam. Creditur enim quoad promotoriales simplicibus

narratis, *recessus Imper. An. 50. & 66. § Nach*

3. *dem/2c.* Tenor promotorialium est, quo admonetur is, contra quem exequitur, ut iustitiā intra certum tempus faciat, alioqui sciat futurum esse, ut ad instantiam supplicantis fiat in Camera, quod juris est, de effectu earum dicetur suo loco. Hæc etiam in Commissariis Cæsaris vigore Ordinationis datis obtinere non dubitatur. *inf Class 3. cap. 10. & 16.*

*DE PROMOTORIALI-
bus in partem requisitam, ut iu-
stitiam faciat.*

C A P. XXI.

S U M M A R I A.

1. *In Camera promotoriales decernuntur ad simplicia narrata legitima facta requisitionis.*

1. **A**ccidit quoq; frequenter, ut cum quis aliquem immediate Imperio subiectum jure convenire volens, cum vigore ordinationis ad iudices *vermöß der Aufsträg* nominandos, ille dedita opera pro-
curect,

curet, quò minus requirens docere possit
factam requisitionem, quemadmodum
de iudice iam dictum est, quare hoc casu
promotoriales in Camera decernuntur
ad simplicia narrata legitimæ factæ requi-
sitionis.

DE CITATIONE AD videndum se ordinari in tuto- torem vel curatorem.

CAP. XXII

S U M M A R I A.

1. Tutor testamento relictus, vel proximus
agnatus ad tutelam compelli potest, nisi
habeat legitimam executionem.
2. Tutoris datio magis est Imperij, quàm juris-
dictionis.

Qui tutor testamento relictus est, aut
aliàs proximus agnatus, cum ad
subeundam tutelam compelli à iudice
ordinario posse notum, scilicet, si ad hoc
citatus nullam proponat legitimam ex-
cusationem: Et quidem quod ad eas per-
sonas attinet, quæ immediatè Imperio
sub-

subfunt, licet suos proprios habeant recessus, tamen quoad Tutorum curatorumq; dationem Camera iudicem agnoscunt, favore (in fallor) pupillorum, ne an fractibus & difficultatibus *der Austrq;* divexentur, periculumq; incurrant, aut quod Tutoris datio magis Imperii sit, quam jurisdictionis, si consentiat is, qui petitur & pupillus med atē Imperio subfit, non est opus Citationē, quare in Camera hoc casu Citatio decernitur, quando videlicet tam pupillus quam tutor immediate Imperio subfunt. *Gail. l. obs. l. n. 17.* quia tunc nec volens quidem tutor ab inferiore magistratu ordinari potest.

DE DATIONE ET confirmatione Tutoris vel Curatoris.

CAP. XXIII.

SUMMARIA.

1. In civile est cogi non auditum.
2. Hic necesse est, ut pupilli & tutores immediate Imperio subfint.

Qua

Quæ dicta sunt capite proximo etiam huc referri debent, hoc tamen addito, quod quemadmodum contra eos qui non consentiunt expressè ad suscipiendū tutelæ munus, citatione opus est, volentes & consentientes recta via Tutores & Curatores ordinantur, speciatim consensus narrandus est, alioqui cogi non auditum, incivile foret. Item necesse est, ut ab eo petantur, qui jus petendi habent. Necesse autem jam dixi, quod tam pupilli quam Tutores immediatè Imperio sub sint, nec refert si fortè allegetur, tutores subesse diversis Principibus, vel bona esse sola sub diversis, possunt enim hi qui consentiunt à iudice domicilii confirmari. l. r. ubi Bald. C. qui pro sua jurisd. vid. inf. sub. tit. de process. decern. ne ca. con. divid.

DE INTERPOSITIONE decreti ut liceat alienare res immobiles pupilli.

CAP. XXIV.

SUM.

SUMMARIA.

1. *Res immobiles pupillorum sine decreto iudicis alienari non possunt.*
2. *Exempla.*

1. **R**es immobiles pupillorum sine decreto iudicis alienari non posse, manifesti juris est, quod quia ordinarium Magistratum requirit, ideo hoc casu inter personas immediatas non nisi per Cæsarem aut Cameram Imperialem interponi potest. Soleritaq; ex hac causa Camera per Tutores, qui sollemnia præstiterunt, supplicari enarratis speciatim circumstantiis negotii ut cognosci possit, an expediat pupillo fieri talem alienationē, alioqui decretum non interponitur, ut factum ad supplicationem, Wolsffen Wartenheim Kinder Vormänder/ da die Supplicanten gewisen/ die gegenheit der schulden vnd Güter an zuzeigen/ 7. Februarii Anno 94. juxta l. magis, puto s. non passim de rebus eorum qui sub. tut. quemadmodum & aliās factum. Auff der Gippanischen Vormänder Supplication.

DE CITATIONE VEL

*mandato cum clausula in tutores,
ut compellantur tutelam gerere,
vel ut finitam deponant, ratio-
nesq; reddant.*

CAP. XXV.

SUMMARI A.

1. *Tutores & curatores regeſtā rationem red-
dunt.*
2. *Juriſdictio Camera inter perſonas imme-
diatè Imperio ſubjectas hīc etiam funda-
datur.*
3. *Tutores in viſi non poſſunt cogi ad curate-
lam gerendam.*

Confirmationis ac dationis tutorum 1.
curatorumque effectus & ſequela eſt,
ut tutelam gerere & re geſtā rationem
reddere authoritatē juſ dicentis compel-
lantur. Cum igitur eadem hic favoris ra- 2.
tio ſit, quæ in capite proximè præcedente
meritò etiam hiſ de cauſis Camera adi-
tur. Nam ex confirmatione ſive datione
ipſa etiam quoad hæc juriſdictio Camera
inter

inter personas immediate imperio subiectas fundatur, adeo ut vel citatio vel mandatum cum clausula, prout petatum fuerit, & res postulat, recte decernatur, idque cum in Tutoribus vel Curatoribus per Camera datis vel confirmatis, omni dubio procul obtineat, etiam in his qui confirmatione non indigent, procedere opinor.

3. Est autem hic obiter notandum, quod licet ex vulgari Germaniae consuetudine, hi qui Tutores facti sunt, etiam curam gerant, nemo tamen invitatus ad hoc compelli possit. *Gail. lib. 2. obs. 96. n. 6.* Item ad tutelares actiones quod attinet, quae nimirum ex tutela gesta oriuntur, eas non apud Camera, sed apud iudices Ordinationis, apud immediatos agitandas existimo, nec earum nomine in praedictum *Ausdrück*/Citationem aut mandatum decernendum.

DE MANDATO SINE
clausula siue executorialibus ne
qui dati aut confirmati sunt,
gerere impediuntur.

CAP.

CAP. XXVI.

SUMMARI A.

1. *Tertius interveniens tutor, non confirmatus, rejicitur.*

Accedit subindè, ut post ordinatos tutores aliquis tertius ipse quoque tutelam gerere prætendat, & non confirmatus eos impediat, quò minus administrarent, aut ut subditi tutoribus ordinatis obediētiam præstare nolint, talibus igitur casibus mandata sine clausula decernuntur, Helffantin contra Fürstenberg / & consortes. initio Aprilis 1601.

DE CONFIRMATIONE contractuum.

CAP. XXVII.

SUMMARI A.

1. *Vbi contractuum confirmatio peti debeat.*
 2. *Eiusmodi contractus prius examinantur quales sint.*

Solent contrahentes ad maiorem cautionem implorare officium iudicis

pro confirmatione contractus, quæ quidem res cum regulariter ad Ordinarium iudicem pertineat, tamen inter personas immediate Imperio subjectas, non apud iudices der *Ausstrich* sed apud Camera[m] peti debet. Et quidem si utraque pars confirmationem consentiat facile decernitur, alioqui petenda est ante omnia citatio ad videndum, nam ipsa confirmatio altera parte absente fieri nequit. Idcirco simpliciter supplicetur pro confirmatione sic decerni, Gailius scribit. *Mag der Supplicant, ob er wolle / den Gegentheil darzu citieren lassen. Gail. lib. 2. obs. 1. n. 11. & 12.* Vtrobique autem advertendum qualis sit initus contractus. Nam super illicitis aut turpibus contractibus, neque confirmatio decernitur, neque citatio, utpotè si super in iuriis transactum sit. *Gail. lib. 2. obs. 102. n. 16.* Insinuatio donationis aut dotis ad hoc caput referenda est: Si donator pariter & donatarius Imperio immediate subsint, sed & si solus donator, puto non malè Camera[m] supplicari: Donantis enim propriè negotium geritur, ideoque nec citatione eius cui donatur opus

pu
obs.

D

1. 1.
2. 1.

E

i
sub
mun
net.
pla
rigin
vulg
niam
instru
tis, su
care
tion

PROCESSIBUS. 131
pus est, nec causæ cognitione. Gail. lib. 2.
obs. 39. n. 28.

DE EXEMPLATIONE
instrumentorum, item publi-
catione.

CAP. XXVIII.

SUMMARIA.

1. Exemplatio quid sit.
2. Ad videndum exemplari, aut publicari
instrumentum citatio petenda est.

Exemplatio quoque instrumentorum
inter personas immediatè Imperio
subjectas, ad Camera[m] tanquam legiti-
mum & ordinarium Magistratum perti-
net. Est autem exemplatio cum exem-
pla authentica ad instantiam alicuius o-
riginale offerentis publice describuntur,
vulgò vidimus appellatur. Et verò quo-
niam de iure exemplatio aut publicatio
instrumentorum citationē requirit par-
tis, supervacuum est, in Camera suppli-
care pro exemplatione ipsa aut publica-
tione. Nam sic petita denegaretur, sed

ad videndum exemplari aut publicari citatio petenda est.

DE INSINUATIONE privilegiorum.

CAP. XXIX.

SUMMARIA.

1. *Privilegia Cæsarea Camera legitime debent insinuari.*
2. *Semel insinuari sufficit.*
3. *Insinuatio coram competente iudice facienda est.*

1. **P**rivilegia à Cæsare concessa, vix plenariam vim obtinere videntur, nisi Camera Imperiali legitime fuerint insinuatæ. Nam alioquin eos qui privilegio fortè contravererint, citatio non decerneretur, nisi originali unâ cum supplicatione exhibito.
2. Si autem originale semel sit Camera insinuatum, jam ulteriorem fidem de eo facere non est necesse. Idcirco ad porrectam Camera supplicationem quæ insinuationis loco est, ipsa insinuatio acceptati, decretumq; iudiciale de super inter-

terpo
vis: l
plica
num
citati
res p
claus
Nota
recip
plica
tio e
da est
I. obs
vatos
ctione
exerce
trâg/i
magis
Cæsari

D

terponi solet, servato exemplo in Archi-
vis: Idq; siue judicialiter porrecta sit sup-
plicatio siue extrajudicialiter. Facile e-
nim insinuatio acceptatur, adeò ut nec
citationem requirat, eorum ad quos fortè
res pertinet, semper enim decreto hæc
clausula inest, ut tertio non præjudicetur.
Notandum autem in Camera nunquam 3.
recipi huiusmodi insinuationes nisi sup-
plicans in mediè Imperio subsit: Insinua-
tio enim corā competente iudice facien-
da est, alias nullius est momenti. *Gail. lib.*
1. obs. 1. n. 7. & seq. At Camera inter pri-
vatos ac mediatos ordinariam jurisdic-
tionem non exercet, inter immediatos
exercet, nisi quatenus privilegiis *der Auf-
trag* impediatur, quæ certè in iis, quæ
magis Imperii sunt, quam jurisdictionis
Cæsaræ, superius est demonstratum.

DE ADOPTIONE vel emancipatione libe- rorum.

CAP. XXX.

1. *Adoptio vel emancipatio ad ordinarium
Magistratum pertinet.*

1. **D**E adoptione vel emancipatione li-
berorum idem ferè quod de pro-
mè præcedentibus est præjudicium. Nam
cum regulariter ad ordinarium Magistra-
tum pertineant inter personas immédia-
tè Imperio subjectas apud Camera[m] ex-
pediuntur, servatis scilicet ijs, quæ de jure
communi in his celebrandis, & maximè
quidem in arrogatione impuberis requi-
runtur.

DE COMMISSIONE examinis ad perpetuam rei me- moriã.

C A P. XXXI.

S U M M A R I A.

1. *Commissiones ad perpetuam rei memoriã
apud eum judicem peti juris est, ad cuius
Tribunal causa principalis pertinet.*
2. *Cur ex hoc capite Camera adiri possit.*
3. *Quid hic singulariter attendendum.*

p. Sale

4. *Valetudo quomodo hic accipenda.*
5. *Qua consideratâ re, commissio decernatur.*
6. *Observatio quadam notanda.*
7. *In criminalibus nunquam pro commissione ad perpetuam rei memoriam Cameram adiri fas est.*

Commissiones ad perpetuâ rei memoriam apud eum judicē peti juris est, ad cuius Tribunal causa principalis pertinet, tamē inter personas immediatē Imperio subjectas, vel si saltem is qui reus in principali causa futurus est, immediatē Imperio subsit, non coram iudicibus ordinationis huiusmodi petitiones petuntur, sed coram Camera, ideò inquit Gall. quia cum periculum sit in mora, solennitas quidē in requirendo Adversario & nominando iudice requiritur, non posset absq; periculo partis observari. *lib. 1. obs. 93. n. 2.* Sed ea ratio mihi non probatur, cum sc. 2. pē nullo periculo præsente talis commissio tamen decernatur, potius igitur dicendum ideò ex hoc capite Cameram adiri placuisse, quod talis commissio magis ex Imperio quā jurisdictione profisciscatur.

tur, cuius quidem rei argumentum est, quod plerumq; in ipsis causis, quæ postea coram iudicibus *dei Aufstrag* veniunt, agitandæ, quarum notionem Camera non habet, Commissiones decernuntur, ad
 3. perpetuam rei memoriam: Est autem hic diligenter attendendum, Actor ne futurus an Reus commissionem petat: Actori autem non aliter decernenda est, quam si propter ætatem valetudinem aut futuram absentiam testium, ut si sint milites & subsit suspicio quod abituri sint militatum, aut propter grassantem pestem, aut bellicos tumultus, aut deniq; quod non sit in manu Actoris nunc agere, aut quæ alia causa periculorum sit examen differre. Ideoque & nomina testium & ætatum, aut aliquid supra dictorum accidentium speciatim designare debet, ad hoc scilicet, ut examinari possit an periculum subsit, *c. quoniam frequenter, ut lite non contestata*, ætatem intelligo provecam & senilem, qualis secundum communem usum Camera est annorum 50. Recipiendi sunt autem ij soli in quibus tale periculum timetur, *gloss. in d. c. quoniam frequenter*.

ter. Vidi tamen cum plariq; testes so. ata
tis annum excessisse dicerentur decern
simpliciter commissionem juniorib
testibus non rejectis, quod certe est pe
culosum, valetudinem accipio cum eti
au. ut mora timor sublit. Quod aute
ad Reum attinet, non attenditur, an t
fles tales sint, aut taliter affecti, ut praefer
sit periculum, sed semper commissio de
cernitur, hoc solo considerato, quod in
ejus potestate non sit positum, quando
conveniatur. Nam per hanc incertitudi
nem magni interest, ut defensiones ei in
tuto collocentur. Idcirco in ijs Exceptio
nibus, quae sunt ad instar actiones, qualis
est non numerata pecuniae idem in Reo
obtinet, quod jam de Actore diximus. Il
lud utriq; commune est, quod articuli ipsi,
quos testibus illis supplicans probare in
tendit, una cum supplicatione exhibere
necesse sit. Cognoscendum enim an ta
les sint, qui ad probandum admitti de
beant. *Gail. lib. 1. obs. 92.* Hoc quoque ob
servandum, ne in interdictis retinendis,
aut aliis actionibus, ubi uterq; & Actoris
& Rei partes sustinet: licet non subsist pe
ricu.

riculum moræ gravatè commissiones decernamus, quasi verò Actor futurus sit is qui supplicat. In his namque faciendum supplicanti, ut profuturo potius Reo sit hoc narret quàm Actore habeatur. *Mynd. 7. cent. 4. obs. 72. in fin.* Hoc quoq; requiritur ut narretur, quod commissarii, nominati, nec jurati, nec alio quocunq; articulo addicti sint, alioqui commissio denegatur. *Memor. visit. de Anno 79. §. Disß Kayserliche.* Et verò quod commissiones quandoq; in optima forma decernuntur, (utpotè in iis casibus quibus jure communi id permittitur, ut si ex Archivis feudalibus aut aliis documenta transsumenda sint. *Recess. visit. de Anno 73. §. Mit was gefahr.*) Id in commissionibus ad perpetuam rei memoriam vix usu venit, nisi fortè ipsa sigilla testibus probanda sint, aut quod aliud periculum subsit. Fortè & hoc operæ pretium fuerit admonere, quod in criminalibus nunquam pro commissione ad perpetuam rei memoriam, Cameram adire fas sit, *de quo vide Gail. lib. 1. obs. 92. num. 13. & 14.*

DE RESTITVTIONE

*rotuli ad perpetuam rei memo-
riam depositi.*

CAP. XXXII.

SUMMARI A.

1. *Rotulum clausum Archivo deponitur.*
2. *Certis casibus rotulum restituitur.*

Dictum est capite præcedente, cum ad
perpetuam rei memoriam commis-
sione decreta examen etiam expeditum
est, solere rotulum clausum & sigillatum
Archivo deponi, & conservari, donec lite
instituta ad terminos probandi sit per-
ventum, quod nisi factum sit, & aperte
postea exhibeantur, iidem nihil faciant.
Evenit autem aliquandò ut ipsa pars ro-
tulum depositum re habere cupiat, quia
scilicet transactio tentatur, aut in arbitra-
tores hinc inde consensum est, qui ami-
cabiliter controversiam componant, quo
casu ad supplicationem partis quæ com-
missionem impetravit, mandatur lecto-
ribus, ut rotulum restituant, licet causæ
cur

cur id petatur, nominatim non exprimantur.

*DE PERSONIS ET
causis quæ ordinario jure ad Ca-
mere jurisdictionem perti-
nent.*

CLASSIS TERTIA.

SUMMARIA.

1. *Tria causarum genera sunt, quibus in prima instantiâ Camera aditur: quodnam primum.*
2. *Alterum genus.*
3. *Tertium genus.*
4. *Distinctio accidentium quorundam.*
5. *Quæ ad Casarum cognitionem pertinent, merito in Camera recipi debent.*

1. **T**ria omninò causarum esse genera, in quibus nondum præparatis, & sic in primâ instantiâ Camera aditur, superius est demonstratum, primumq; genus earum esse causarum, quæ ob singularem quandam gravitatem adeò ad Camerae Tribunal relatae sunt, ut neq; inferiorum
judic

judicium ordinariorum jurisdictione, neque
 extraordinaria privilegia *der Austrdg* ul-
 lo in iis modo attendantur. Alterum ea-
 rum, quæ tametsi non adeò propensæ
 sunt, ut personæ quæ alioqui ordinariis
 judiciis inferioribus subsunt, earum no-
 mine ad Cameram Imperialem in prima
 instantia sunt vocandæ: nihilominus ta-
 men ij qui immediate Imperio subsunt,
 & certis extraordinariis privilegiis *der austrdg*
 adversus Cameræ jurisdictionem a-
 lioqui munitæ sunt, talibus privilegiis ac
 fori præscriptione circa eos non fruuntur.
 Nunc igitur duobus prioribus explicatis 3.
 tractandum est, & tertium earum videli-
 cet causarum, quæ non tam ex singulari
 aliqua & exorbitante ratione, quàm jure
 ordinario Cameram judicem habent: hoc
 duobus modis ad Cameræ jurisdictionem
 pertinet. Vno cum litigantes pro quali-
 tate sua aut respectu rei de qua agitur, ibi
 forum ordinarium sortiuntur. Alterum
 cum ob casum aliquem seu accidens ex-
 trinsecus superveniens sit, uti persona quæ
 alioqui forum ordinarium in Camera
 non haberet, in prima tamen instantia a-
 pud

4. pud eam litigare compellatur. Versatur autem huiusmodi accidentia aliàs circa personas litigantes, aliàs circa institutionem ipsius iudicii inferioris: circa personas litigantium, si aut suapte voluntate conventionéve privilegio fori renunciaverint, vel talis eius casus supervenerit, ut alibi quàm in Camera conveniri facile non possint, cuiusmodi sunt banniti aut vagabundi, quo etiam pupillorum, viduarum, cæterarumq; personarum, miserabilium causæ referri possunt, cum cuius potentioris evidentiam perhorrescunt. Hoc eo casu quoniam ad Cæsaris cognitionem pertinent meritò in Camera recipi debent, circa causam seu rem de qua agitur, ut si continentia causarum suadeat, iri potius ad iudicem immediate superiorem, quam ut coram diversis superioribus simul litigetur. Hæc omnia cum ad causas principaliter introducendas pertineant, alia quædam sunt accessoria, quæ incidenter in causis jam introductis usu non nunquam veniunt, veluti cum copię Actorum petuntur, aut Curator in litem aut procurator pauperis &
alia

alia generis eiusdem quæ & ipse ad hanc
classẽ omninò sunt referenda.

DE PROCESSIBVS IN
eos qui immediatè Imperio sub-
sunt, nec speciales habent
recessus.

CAPUT. I.

SUMMARIA.

i. Actor sequitur forum rei.

EX eo quod supra dictum est Came.
ram representare personam Cæsaris,
& concurrentem cum eo habere iurisdic-
tionem, necessariò sequitur, ut inter eas
personas quæ immediatè Cæsari & Impe-
rio subsunt, iuris dicundi habeat faculta-
tem, cum iuris sit, ut Actor forum rei se-
quatur. *Ord. p. 2. tit. 27.* Non omnibus au-
tem est, nec contra omnes concessum.

DE PROCESSIBVS IN
Comites, Barones aut Nobiles im-
mediatè imperio subjectos.

CAPUT II.

SUM-

SUMMARI A.

1. *Immediatos Comites, Barones & Nobiles, mediati ad Cameram vocant.*

2. *Nobiles mediati hinc plebeis æquiparantur.*

3. *Qui proprios præterea iudices habeant.*

4. *Civitates imperiales immediate subsum Imperio.*

1. **C**omites, Barones, aut Nobiles, immediate Imperio subiecti, si à nobilibus mediatis vel plebeis conveniuntur, ad Cameram vocandi sunt. *Gail. l. 1. obs. 1. n. 17.* In tantum ut etiam in subditis si contra suos Dominos litem moveant, adhuc idem dicendum sit. *argumento Ord. in p. 2. tit. 4. §. fin.* Notandum quod hinc Nobiles subiecti Principibus, quoad hoc æquiparantur, plebeis. *Myns. cent. 1. obs. 89.* Non habet locum hæc regula in Principibus Imperii, hi enim non tantum si inter se litigent, sed etiam si à privato sive alieno, sive suo subdito conveniantur, habent privilegium *der Aufsträg*, multoq; magis si à persona immediate Imperio subiecta.
2. Sed & Comites, Barones aut Nobiles Imperii, item Præleti, si invicem litem moveant,

vea
suff
prio
ben
riali
rum
tit. 2
tiqu
gun
sus
vel a
dign
Com
ra, se
p. 2. t.

DE
Ca

2. Ecc
j

PROCESSIBUS.

145

veant, aut à Principe quodam motam
sustineant, non Cameram, sed suos pro-
prios iudices *vermög der Austräg* ha-
bent. Idem obtinet, si quæ Civitas Impe-
rialis cum aliqua jam dictarum persona-
rum iudicium instituere velit. *Ordin. p. 2.*
tit. 2 3. 4. 5. Civitates enim Imperiales u-
tique immediatè subesse Imperio intelli-
guntur, licet vix unquam speciales recess-
sus habeant, cum ipsæ vel in se invicem,
vel ab aliis pulsantur. Hoc quoq; notatu
dignum hic occurrit, quod de principatu
Comitaruq; Imperii non quidem Came-
ra, sed Cæsar ipse cognoscere debeat. *Ord.*
p. 2. tit. 7.

DE PROCESSIBVS IN Capitulo cathedralium Eccle- siarum sede vacante.

CAP. III.

SUMMARIA.

1. Ecclesiæ Collegiata immediatè Imperio sub-
jecta duorum sunt generum.

K

Ecele.

1. **E**cclēsia Collegiata immediate Impērio subjecta duorum sunt generum, alia cathedrales quarum scilicet præsul ac Episcopus inter Status Imperii numeratur. Alia quæ speciali nomine libera Imperialia Collegia vocantur, *Freye Rathsliche Stifter* circa hos nihil dubitationis est, quin conveniri in Camera debeant, *sup. eadē Clāf. inf.* At ea quæ superioris sunt generis non aliter quam sede vacante, ad Cameram rectè vocantur. Tunc enim alium superiorem quàm Cæsarem non agnoscunt. Sede autem non vacante Collegium quidem coram præside suo convenitur: ipse autem Præsul plerumq; speciales habet recessus, qui adimi ei non debent. *Gail. l. obf. 30. n. 9. & 13.*

**DE PROCESSIBVS AD
instantiam alicujus Principis ab
versus suam Civitatem.**

CAP. III.

SUMMARI.

1. Princeps Imperij propriam civitatem conveniens, Cameram adit, vel Curia judicium. Si

SI quis Princeps Imperii adversus civi-
tatem suam immediate sibi subjectam
jure experiri velit, Camera in primâ in-
stantiâ adire eo nomine debet, nisi inve-
terata consuetudine vel privilegio provi-
sum sit, ut ipse Civitatem ad suæ propriæ
Curie judicium vulgo *Hoffgericht* / per-
trahere velit, quod est notatu dignum. E-
contrariò autem Civitas Principem suum
convenire volens, non coram Camera,
sed coram iudicibus ordinariis id faciat.
Gail. lib. 1. obs. 1. n. 18. & 19.

DE PROCESSIBVS IN *Fiscum Caesaris.*

CAPUT V.

S U M M A R I A.

1. Fiscus immediate Imperio subjectus est.

Fiscus iis personis quæ immediate Im-
perio subjectæ sunt, non malè annu-
meratur, ideo cum non habeant specia-
les Recessus, consentaneum est, ut non a-
libi quam in Camera conveniendi sint, si
forte quis actione aliqua ratione officii
con-

contra Procuratores Fisci velit experiri:
Planè si privatis de causis lite pulsetur
non quidem ex hoc, sed sequente capite,
citatio contra eum decerneretur.

DE PROCESSIONIBVS ET decretis in personas Camera.

C A P. VI.

S U M M A R I A

1. *Personæ Camerales competens forum in Camera habent.*
2. *Contra easdem non mox citatio decernitur.*
3. *In criminalibus quid circa easdem observetur.*

1. **A** Sseffores & aliæ personæ Camerae in
personalibus quibuscunq; actionibus
competens forum in Camera habent, li-
cet in realibus jus commune servetur, &
plærumq; eo loco ubi res sitæ sunt, con-
veniri debeant. Idemque in sollicitatoribus
litium ipsiq; partibus litigantibus aliisq;
peregrinis, qui litium occasione in loco
judicii degunt, observatur, non tantum
si in judicio, sed si in civitate aut suburbis
con-

contraxerint. *Ord. p. i. tit. 49. Gail. i. obs. r. n. 39.*
Myns. cent. 5. obs. 52. Et quidem contra per- 2.
 sonas Camerae non mox citatio decerni:
 sed extrajudicialiter informatio vulgò
Gegenbericht ei iniungi, etsi quidem res
 liquida & plana est mandatum solvendi
 extrajudicialiter decerni solet, si res est du-
 bia & controversa, plerumq; tentatur a-
 micabilis compositio, quâ demùm despe-
 ratâ ad citationem decernendam decer-
 nitur. Hæc non modò circa ipsas perso-
 nas Camerales, sed & circa viduas, pupil-
 los, filiosq; eorum observantur. Porro 3.
 in criminalibus etiam captura penes Ca-
 meram est, adeò quidem, ut si quæ supra
 dictarum personarum capta sit, per Se-
 natum Civitatis Spirensis, mox ad ius-
 sum Collegii tradi debeat. Quin & carce-
 rem ubi Reus per Pedellum Collegii no-
 mine custodiatur civitas dare debet. Estq;
 inquisitio & cognitio penes Cameraam,
 cuius est judicare an pœnam Capitaletm
 Reus mereatur: quo comperto, remitten-
 dus est ad Senatum ut puniatur. Si aliam
 pœnam pro meritis videtur, ipsa Camera
 pœnâ irroget. *Ord. p. i. t. 50. §. fin. Myn. d. obs. 12.*

DE PROCESSIONIBVS IN
procuratores & Advocatos Ca-
mera, qui male in lite ver-
sati sunt.

CAPUT VII.

SUMMARI A.

1. Procuratorum Camera officium valde pe-
riculosum est.

1. **V**alde periculosum est maximè ho-
diè post invecum terminum præju-
diciali Procuratorum Camera officii,
cum facile eveniat, ut purificato ter-
mino ad agendum præfixo, & parte ex-
clusa & proinde victa aut damno affecta,
contra ipsos in scitiæ negligentiaq; nomi-
ne actio instituat. Procuratorem enim
non diligentiam modò, sed & industriam
præstare debere certi juris est, cui certè
consequens est, ut Camera eo nomine re-
quisita, citationem decernat. *ordin. p. titul. 41. §. Wo auch/ 26. & titul. 50. §. Wo
wollen/ 26.*

DE PROCESSIBVS PRO
honorarijs Advocatorum aut
procuratorum Camera.

CAP. VIII.

SUMMARI A.

1. Deservita salaria quomodo peti possint.
2. Quomodo pro taxatione laborum supplicetur.

Deservita salaria Advocatorum & procuratorum Cameralium, procul dubio coram Camera peti possunt. *Gail. l. obs. 1. n. 37.* ubi hoc observandum, quod pro iis quæ victori taxantur, non est necesse supplicare, sed petentibus dantur executoriales, tamen si aliquandò extrajudicialiter supplicatum fuisse, & monitoria decreta fuisse, *Gailius refert, & ego memini.* 2.
Decernuntur autem sine clausula, quin imò & si quæ causæ ceciderunt, possunt extrajudicialiter supplicare, pro taxatione laborum, eaq; impetrata & facta monitorium, aut ex Cancellaria executoriales petere, super salariis autem conventis vul-

go *Dienstgele* / monitoria non decernuntur (ut olim) non enim in his placuit incipi ab executione, imò documentum *der Dienstverschreibung* una cum supplicatione exhibendum est, ut cognoscatur an licitum sit pactū, an illicitum. Et demum si appareat licitum, citatio decernitur, nec igitur pro debitis extra salaria contractis, veluti si pecunia in litem erogata sit, monitoria concedenda.

*DE MONITORIIS PRO
honorarijs Commissariorum
Camera.*

CAPUT IX.

SUMMARIA.

1. *Honoraria Commissariorum debentur ex juris dispositione.*

1. **H**onoraria Commissariorum non minus atq; salaria supradicta ad Camerae executionem pertinent, pro quibus monitoria petenti omnimodò decernuntur: debentur enim ex juris dispositione non ex partium conventionē.

DE PROCESSIBVS in vagabundos.

CAP. X.

S U M M A R I A.

1. *Persona vagabunda ubi conveniri possint.*

Persona vagabunda, id est, quæ incertis sedibus vagantur, nec usque larem familiarem habent, quoniam nullum alium iudicem inferiorem habent, merito apud omnium superiorem conveniuntur, nempe apud Cameram, ubi citatio per edictum contra tales personas discerni solet. *Gail. 1. obs. 1. n. 33. & 34. & obs. 57. num. 4. 5.*

DE PROCESSIBVS in Bannitos imperij.

CAP. XI.

S U M M A R I A.

1. *Banniti privilegiorum jacturam faciunt.*
2. *Etiam domicilium amittunt.*

Hil qui in Bannum Imperii declarantur, procul dubio omnium suorum privilegiorum jacturam faciunt, & consequen-

quenter privilegium amittunt primæ instantiæ, si fortè alioqui speciales habeant recessus. *Gail. l. obs. l. 2. 38. Myns. obs. 90. cent. 1.* Sed etsi inferioribus judiciis ordinariis subsint, adhuc tamen idem dicendum existimo, cum nulla omnino fori prescriptione uti possint. Nihil igitur impedit, quo minùs ad petitionem supplicantis citatio aliique similes processus in Camera contra eos decernantur. Imò, quia inter cetera etiam domicilium amittunt, vix est, ut alium judicem præter Camera[m] habere videantur. Hoc verò sciendum, quod Bannito fortè Principe aut quo alio qui iudices ordinarios sub se habet, ipse quidem Bannitus privilegium fori penitus amittit. Iudices tamen & Magistratus Ordinarii ac perpetui sub eo constituti non inhabilitantur, sed iurisdictionem retinent. *Myns. d. cent. obs. 90.*

DE PROCESSIBVS JN
causis viduarum, pupillorum, ca-
terarumq; miserabilium per-
sonarum.

CAP. XII.

SUMMARI A.

1. *Causæ miserabilium non semper ad Cameram pertinent.*
2. *Miserabiles personæ non jurant.*

CAUSÆ viduarum, pupillorum, & cuiuscunq; alterius generis miserabilium personarum, non semper ad Cameram pertinent, sed plarumq; ordinariis iudicibus relinquuntur. Nam nec iure communi Imperator semper inter has personas cognoscit, sed ita demum, si eius pœnam perhorrescant, aut si ita est negotii qualitas, ut si periculum ne à potentioribus opprimantur, multò magis si appareat de oppressione. Quod quidem & in Camera, si talis aliquis casus incidere, servandum esset, quò certè nihil aut æquius aut juri tam divino quam humano magis consentaneum excogitari potest, cum & alius quicunque præstito juramento perhorrescentiæ apud iudicem immediatum audiatur, ut in proxima dicam. Itaque viduæ & similes personæ, etiam si

etiam si non jurent, aut non quidem ipsi
us iudicis, sed adversarii fortè immediate
Imperio subiecti poenam perhorrescant,
& causas perhorrescentiæ speciatim enar-
in Camera excluso privilegio *der Auf-
trag* audientur, *per text. in l. unica C. quan-
do Imp. int. pup.* Sed quia huiusmodi casus
perrari sunt igitur ignoscendum est Gai-
lio, qui docet hoc in Camera non obser-
vari.

*DE PROCESSIBVS CON-
tra mediatos, cum iudex ordi-
rius est partialis.*

CAP. XIII.

S U M M A R I A.

1. Si quis iuramentum perhorrescentiæ præ-
stat, processus ei decernuntur.

I. **T** Ametsi jure communi constitutum
est, ut iudex ordinarius propter suspi-
cionem aut perhorrescentiam non re-
moveatur, sed alius ei adiungatur. *l. aper-
tissimi C. de iudicibus.* Vtus tamen in Ca-
mera obtinuit, ut si quis iuramentum
per-

perhorrescentiæ præstat, aut in progressu
 iudicii se præstiturum dicat, processus ei
 decernantur, in præiudicium ordinariæ
 jurisdictionis, scilicet si iudex ille ordina-
 rius immediatè Cameræ subsit, multoque
 magis idem statuendum in iudiciis *der*
Außtrâg/maximè si Reus requisitus alios
 nominare nolit. Porro si apertè constet
 ordinarium esse partialem, putarem de-
 cerni posse processus etiam citra iura-
 mentum, ut in causa *Halberstatt & con-*
sortes contra Grönnigen 27. Augusti An-
 no 1590.

DE PROCESSIBVS IN
eos qui privilegio primæ instan-
tie renunciarunt.

CAP. XIV.

SUMMARIA.

1. *Renunciatio quoad beneficium instantie va-*
lida est, jurisq; effectum obtinet.

NON est infrequens ut contrahentes 1.
 privilegio *der Außtrâg*/aut etiam in-
 ferioris Tribunalis beneficio renuncient,
 quæ

quæ quidem renunciatio valida est, juris-
que effectum obtinet. *J. de eo qui & Myns.*
scribat, si quis privata missiva extrajudi-
cium promississet in Camera immediate
conveniri, non sit poenitentia locus. *Myns.*
cent. 1. obs. 88. unde rectè hoc casu Camera
recta via aditur. *Gail. 1. obs. 1. n. 29.* Et pos-
sunt ita concipi contractus, non tantum
ut apud Camera conveniri, sed etiam ut
recta via executorialia mandata sine clau-
sula ibidem periri ac obtineri possint. Quo
etiam casu veris originalibus contractus
documentis aut copiis authenticis execu-
toriales decretas recordor. *Myns. obs. 88. cent.*
1. Gail. lib. 1. de pat. publ. cap. 2. n. 25. 26. Pos-
suntq; huc referri qui in Camera com-
promiserunt, si fortè compromissum ad-
implere nolint. Probat quoque ibidem
Myns. non sufficere generalem renuncia-
tionem aut pactum, ut possit quis coram
quibuscunq; iudicibus conveniri. Nam
tale pactum de competentibus tribuna-
libus accipitur speciatim, & uti in Came-
ra agi possit, necesse est pepigisse.

DE PROCESSIBVS IN

*eum qui requisitus verimög der**Außtråg non paruerit.*

CAP. XV.

S U M M A R I A.

1. Si immediati vigore ordinationis sint requisiti, & non paruerint, devolvitur causa ad *Cameram*.
2. Quomodo de legitimâ requisitione docendum.
3. *Mynsingerus* corrigitur.
4. Explicatur ordinatio.
5. Narrari debet unica insinuationis tempore factæ requisitio.

HI qui immediate Imperio subsunt, & speciales habent recessus, si vigore ordinationis requisiti sint ad iudices *verimög der Außtråg* nominandos, nec in legitimum tempus (scilicet mensem) ordinationi parverunt, aut parverunt semiplene: Devolvitur causa ad *Cameram Imperialem* possuntq; ibidem citari. *Ord. p. 2. tit. 28. Myns. cent. 1. obs. pr.* Scilicet fraut de legi-

2. legitima requisitione facta doceatur (legitime de hac requisitione facta docendum, ut puta per instrumentum, ut intelligere licet ex recessu Imperii de Anno 66. §. Nach dem/2c. posito in Ord. sub tit. i. part. i.) aut promotoriales pridem ea de causa, si ve ea quæ superius diximus, Imperator post factam executionem reproducat, ut terminus eis insertus effluxent, vix enim est ut non videatur privilegio suo *der außstrag* renunciasse, qui iustitiam jam dicto modo denegaverit, vel protraxerit. Et quidem promotorialibus insinuatibus & reproductis, lapsoque termino adeo causa ad Cameram devoluta, esse intelligitur, ut putem ne quidem necessarium, ut supplicans pro citatione narret, ulteriorem factam requisitionem. tenetur enim adversarius ad ipsas promotoriales cum requisitione insinuatatas satis facere ordinationi, licet ulterius nulla sit facta requisitio Ord. p. 2. tit. 26. *ibi ohne weitere requisition* *et suchen*/ quod etiam habet rationem, quia enim prodesse promotoriales, si etiam post eas rite insinuatatas non decerneretur citatio, nisi doceatur ultra insinuationem

nem

nem instituisse praterea actorem, pro iustitia sibi ministranda. Quod scribit Myns. ^{3.}
cent. 5. obs. 56. meo iudicio non satis recte cum ipsemet alibi contra sentiat. *cent. 3. obs. 57.* ubi quod alterius dicit remittendum esse causam ad petitionem, requisiti, si Actor in processu non probavit requisitionem, tunc verum est, cum stetit per Actorem quo minus intra terminum statutum promotorialibus pareretur. Aut si ne quidem narratum sit ullam requisitionem tempore intimatarum promotorialium, fuisse factam, aut denique ne quidem ante promotoriales emanatas requisitio facta & super sub & obreptionem ipsæ promotoriales impetratæ sunt. Et licet recessus Imperii de Anno 66. §. *Nach dem/te.* videatur in reproductione promotorialium requirere documentum denegatæ iustitiæ, oder exequiter executorialium *fürbracht/* quasi dicat non aliter decerni citationem quam aut promotoriales insinuata reproducantur, aut aliàs de requisitione & denegatione legitimè doceatur. Dictat hanc interpretationem ipsa ratio, ut ab *furditas & ordi-*

L natio-

nationis correctio evitetur & propria verborum potestas. Nam particula *zuglich* vult conjungi cum particula *vnd*; sicut *vers. oder* exequitur promotorialium tanquam disjunctus ex natura verbi *oder* per parenthesis esse interjectus videatur. Ceterum, non dubito, quin saltem narrari debeat unica insinuationis tempore facta requisitio. Id enim patet ex verbis ordinationis ibi *Zanhalt der promotorial requirirt werden sollen*, & rursus ibi *ohne weitere requisition*. Hæc omnia non tantum ad præsens caput, sed quoque ad id quod proxime sequitur referenda existimaverim; cum ordinatio non distinguat. Imò utrumque caput includat, ut patet ex initio tituli. §. 1. *Hu verbis, vnd andern Obersten*. Non est autem hoc loco præterenda diversitas inter *Austräg* ordinationis, & iudicium ordinationis in causis feudilibus. Nam si pars litigare volens adversarium suum ad nominandos parastrequisierit, & ille id facere recusaverit non fundatur, ex eo jurisdictio immediate superioris, sed is qui requisierit, si vult pares nominare potest qui soli iudicabunt. Ex hoc

hoc
jud
sch

D
eo

1. S.

2. T.

S
na
diat
ctus,
sæ cog
rat pe
ex do
ni ad
ctis p

hoc capite denegari fuerunt processus cu-
jusdam & consortium contra Brauns-
schweig mense Octobri Anno 1593.

DE CITATIONE EX
eo quod judex inferior justitiam
denegaverit, vel protra-
xerit.

CAP. XVI.

S U M M A R I A.

1. *Si judex captâ lite justitiam protrahat aut*
deneget, viâ appellationis causa ad supe-
riorem judicem transfertur.
2. *Tria remedia competunt in casu protractæ*
justitiæ.

Similiter quâdo judex aliquis sive ordi-
narius sive ex ordinatione datus imme-
diatè tamen Camerae vel Imperio subje-
ctus, & à quo ad Camerae appellaretur, cau-
sæ cognitione suscipere detrectet aut disse-
rat per mensis spatiū *pr. Ord. p. 3. t. 1. l. d. q.* vel
ex documento requisitionis supplicatio-
ni adjuncto, vel ex insinuatibus & reprodu-
ctis promotorialibus appareat, decernit

Camera petenti citationem. Nam si iudex cœptâ lite iustitiam protrahat aut denegat, per appellationem non per viam simplicis citationis, causa ad Superiorem iudicem, transferenda est, & quidem in protracta iustitia, trina opus est requiritio, vel una pro tribus, in denegata, non

2. item *Myns. cent. 2. obs. 14. in princ.* Hoc quoque sciendum ea quæ jam dicta sunt, etiam in Commissariis Cæsaris vigore Ordinationis datis obtinere. *Myns. cent. 1. obs. 95.* Non est autem hic omittendum, quod scilicet quidam D. Wernerus Koch olim augustissimi huius dicasterii Assessor in manu scriptis observationibus Camerae competere in hoc casu protractæ iustitiæ post semel susceptam cognitionem tria remedia. 1. Scilicet hoc quod jam dictum est. 2. Posse impetrari à Camera mandatum poenale cum clausula, de quo *sc. claus. 2. c. 14.* 3. Posse impetrari promotoriales, quibus & non pareatur, causam devolvit ad Cameraam, quod mihi videtur habet summam æquitatem. Et quod negat *Myns. cent. 5. obs. 82. n. 4.* non posse hoc casu iudicem adiri, ex causa denegatæ iustitiæ

stia
quis
prev
con
fisc
rior

D
id

1. De

2. Ea

3. Q

4. Co

5. Q

6. Pr

S
ne
tiam

stia, sed esse appellandum, intelligo, si quis nempe id vellet recta via facere, non previis promotorialibus, rationi enim convenit, ut facilius antequam post semel susceptam cognitionem causæ ad Superiorem devolvatur.

DE PROCESSIBVS

ideò decernendis ne cum continentia dividatur.

CAP. XVII.

SUMMARIA.

1. *Decernuntur processus interdum, ne continentia causarum dividatur.*
2. *Ea consistit aut in personis, aut in rebus.*
3. *Quid hic notandum.*
4. *Continentia in rebus consistens, iterum duplex est.*
5. *Que sit subordinata.*
6. *Procuratores etiam supplicant ratione continentie.*

Satis usu frequens est, ut ex hoc capite, ne continentia causarum dividatur, etiam contra eas personas, quæ alioqui ad

iurisdictionem Camera non pertinerent, processus decernantur, ne videlicet quis unius eiusdemq; rei vel negotii caulacoram diversis iudicibus litigare cogatur.

2. Consistit autem causarum continentia aut in personis, aut in rebus, de quibus agitur. In personis cum fortè eiusdem rei vel negotii aut facti gratia, contra plures personas, sub diversis iudicibus sitas; ad unum eundemq; finem agere, quis intendat, si ve omnes mediatis iudicibus subsint, quo casu omniū supremus mediatè proximus aditur, si ve alii mediatè, alii immediatè subsint Camera, quo casu etiā reliquæ rectā ad Camerā vocantur, si ve omnes immediatè Imperio subsint, sed nullos habeant speciales recessus, aut ex iustis causis privilegio fori non fruuntur, utpotè si renunciaverint, beneficio *der Aufsträg* iustitiamq; denegarint, aut protraxerint. *Myns. cēt. 1. obs. 4.* Hoc autem hic notandum etiam tunc cum quis cōtra Principem aut alium immediatum habentem *Aufsträg* & eiusdem subditum simultaneam actionem intentare cupit, tunc quoq; ex continentia causæ processus

sus in Camera decerni, uti factum in cau-
 sa *Hohenloe* contra *Würzburg* & confor-
 tes: Porro quæ in rebus consistit causa. 4.
 rum continentia duobus se habet modis.
 Contingunt enim se causæ aliâs aquali-
 ter, aliâs subordinatè: Aequaliter cum de
 pluribus rebus sub diversis iudiciis sitis,
 una generalis actio, veluti tutelæ negotio-
 rum gestorum, aut quæ similis intenta-
 tur, quo casu omnium supremus aditur.
Ordin. p. 2. tit. 21. §. 1. Gail. lib. 1. obs. 32. n. 5.
 Quod quidem variabilibus iudiciis obti-
 nere veluti familiæ heriscundæ, commu-
 ni dividendo, non est dubium, nam & in
 petitione hereditatis & hoc capite pro-
 cessus decretos memini, cum tamen juris
 sit, ut liberum sit auctori eâ actione, aut in
 rem experiri, aut in personam, & sic videat-
 ur cessare ratio supradicta. Subordina- 5.
 tam causarum coherentiam voco, cum
 ita ad eandem rem duo iudicia perti-
 nent, ut unum alterius successorium &
 sequela sit, quemadmodum è contrar,
 possessorium & petitorium coherent,
 nam finis hujus initium est. Sic puto con-
 tra Auctorem laudatum mediare Imperio

subiectum rectè citationem in Camera decerni, si ipse Reus principalis immediatè Camerae jurisdictioni sublit: facit *Mynf. cent. 1. obs. 22.* Item cum cœpto apud Cameraam iudicio, tertius aliquis jactitat se jus habere in re controversia, potest ad instantiam Actoris citari, ut causæ adstet, jusq; secum deducat, & sic una sententia

6. finis controversiæ imponatur. Ex qua occasione sæpe in Camera citationes decretas Gaius refert. *lib. 1. obs. 78. in fin.* Sed his duobus casibus potius est, ut judicialiter citatio petatur. Aliquando Procuratores supplicant pro confirmatione Tutorum, propter cōtinentiam causæ, quod nimirū Tutores legitimi sub diversis Principibus domicilium habētes, & bona sub diversis Principibus sint sita: sed ea cōtinentia non attenditur. Potest enim index domicilii omnes volentes confirmare, sed si nollent, putarem, quod possent omnes ad Cameraam citari ad viderendum se ordinari, sic denegata est confirmatio de *nen von Zoltern* Anno 89. ubi præterea narrabatur esse pupillis litem de majore parte bonorum & estimatione partis cum

Principe suo, & tamen Domini noluerunt hoc attendere, & erant supplicantes non tantum proximi agnati, sed è testamento patris dati.

DE MANDATIS

cum clausula.

CAP. XVIII.

SUMMARIA.

1. *In quibus casibus mandata sine clausula decernantur.*

2. *Etiam extra ordinē cum clausula mandatur.*

IN quibus casibus jurisdictio Camerae in 1. prima instantia fundata est regulariter, mandata non sine clausula justificatoria decernenda esse, & juris communis & ordinationis dispositio postulat *Ord. p. 2. tit. 23. Gail. 1. obs. 13. & 19.* ubi cum pro regula tradat nunquam decerni posse mandata sine clausula, nisi jurisdictio Camerae, quo ad Reum immediatē fundata sit, dubitari potest: an iis casibus quibus extraordinaria aliqua de causa sine clausula mandare Camera non posset, etiam cum clausula mandatur: Et licet, veluti si fortē hoc petatur, aut ratio aliqua subsit, cur hoc

2. faciendum videatur. Et extant multa exempla, quibus extra ordinem cum clausula mandatur, ut super pace publica de relaxandis captivis & alia id genus Quare videtur etiam in quatuor casibus *auff die vñt fäll* si iusta causa subsit, & jurisdictio Camere, ex qualitate facti satis fundata sit, rectè cum clausula ubi res postulat mandare. Non enim debet, cui id quod plus est licet, quod minus est, non licere.

DE RESCRIPTIS

processuum.

CAPIT. XIX.

S U M M A R I A.

1. *Supplicari potest pro rescripto eorundem Processuum.*

1. C Vm processus semel decreti & expediti casu aliquo amissi sunt, vel in tantum distracta eorum executio, ut terminus in iis præfixus ante insinuationem lapsus, aut certè nimis arctus factus sit, supplicari potest, pro rescripto eorundem processuum, ut mutato die & consule noviter in Cancellaria expédiantur, idq; non

gra.

gravatè concedi solet, dummodò constet easdem esse personas, quæ priores processus obtinuerunt, neq; aliud quid subsit, cur sub hoc colore, processuum decretum malignè ambiatur.

DE COPIIS

Actorum.

CAP. XX.

SUMMARIÆ.

1. *Copia non nisi causâ summarie cognita decernuntur.*
2. *Acta originalia non redduntur.*

Non potest facere Cancellaria Copiam Actorum Cameralium, nisi ipsis partibus principalibus, ut si quis tertius fortè pro suo interesse id cupiat, supplicare debet Senatui & docere suum interesse, non enim nisi causa summarie cognita decernuntur. Idcirco si quis velit causam aliquam coram alio iudice per huiusmodi acta iustificare, consultum est, ut impetret literas implorationis ab illo iudice in quibus narretur supplicanti eis opus habere.

- habere addita petitione, nam alioqui non
 2. facile concederentur. Hæc de copiis dicta
 sunt, Originalia autem acta ne quidem
 ipsis partibus petentibus redduntur, licet
 transegerint, nec sententiam expectarint:
 sed copia ut dictum est, sub Cæsaris sigillo.
Gail. lib. 1. obs. 134. n. 22.

DE DATIONE CV- ratoris in litem.

C A P. XXI.

S U M M A R I A.

1. *Minores, litem habentes curatorem petere
 debent: quo non petito ad eum petendum
 citantur.*

1. **M**inores ceterosq; rei suæ qui super-
 esse non possunt, legitimam perso-
 nam standi in iudicio non habere certum
 est, idè si litem habeant, Curatorem pe-
 tere debent, aut si non petunt citantur ad
 eum petendum vel videndum sibi dari:
 datur autem Curator in litem plerumq;
 aliquis Procuratorum in libello supplicii
 ad hoc nominatus, aut is, qui magis ad
 eam

eam rem idoneus videtur, idq; vel judicialiter vel extrajudicialiter. *Garlib. 2. obs. 108.*

DATIO PROCURATORIS vel Advocati.

CAP. XXII.

SUMMARIA.

1. *Miserabilibus personis & pauperibus procuratores & Advocati dandi sunt.*

P Vppillis, viduis, cæterisque miserabilibus personis, sed & Pauperibus Procurator & Advocatus, si non habeant, dandi sunt, non tantum perentibus, & quoad pauperes, Procuratorum datur is, penes quem ordo est, cum non debeat aliquis Procuratorum præ cæteris gravari. Crediderim tamen, si quis nominatim peteretur, cum esse dandum, nam licet pauperibus gratis serviatur, cavent tamen de mercede præstando, si aliquando ad pinguiorem fortunam pervenerint.

DE ADMISSIONE AD juramentum paupertatis.

CAP.

1. *Qui iuramentum paupertatis non præstant, privilegio paupertatis litigantium non utuntur.*
2. *Quis ad hoc iuramentum admittatur.*
3. *Ad hoc sufficit indefectus testimonium pærochi.*
4. *Quod tamen non nisi præviâ actorum inspectione, summariaq; cognitione admittitur.*

x. **Q**uoniam Pauperum mentio incidit, operæ pretium fuerit alia quædam ad eos pertinentia, pertractare. Et imprimis quemadmodum admittantur ad iuramentum paupertatis, quod quidem nisi præstiterint, privilegio pauperum litigantium non utuntur: idq; adeò verum est, ut licet iuramentum eorum inferiore competente iudice secundum formam Ordinationis præstarent, non eis profuit, apud Cameram, nisi in illa ipsa causa, in qua præstitum est; fortè per appellationem postea ad Camerâ delata. *Myns. cent. 1.*

z. *obs. 8.* Et verò admittitur ad hoc iuramentum

rum is qui pro eo supplicans etiam paupertatis documentum à legitimo suo Magistraru emanatum unà exhibet. Tabellionum instrumentis in hoc casu non creditur. Planè si Magistratus copiam sui ad eam rem non faciat: quod^{3.} non rarò accidit, dum fortè contra ipsum Magistratum litigat, aut quid aliud subest: Eò casu sufficit testimonium vicinorum: puto melius esse testimonium Parochi, nam is quasi quidam Magistratus est. Hæc^{4.} non tantum in ingressu litis obtinent, sed & in progressu, si cui fortè paupertas supervenerit, nam eum quoq; ad iuramentum admitti oportet, dum modò meminerimus, id non nisi prævia actorum inspectione, summariaq; causæ cognitione esse admittendum, ut cognoscatur an verisimiliter justam causam foveat, quod avidè *Myns. d. l. admonet*, ne scilicet parvo pretio redemptis primis processibus, & sic evitata actorum inspectione, postea adversarium iniquâ ac temerariâ lite divexet.

DE MERCEDE NVN-

*cij qui executus est processus in
causa pauperis.*

CAP. XXIV.

S U M M A R I A.

1. *Pauperibus etiam in Cancellaria omnia gra-
tis fiunt.*
2. *Quid sit consuetudinis dare nuncijs, pro
pauperibus.*

1. **P**auperibus tam in Cancellaria quam
Procuratoribus & Advocatis omnia
gratis praeſtantur, adeo ut neq; executio-
nes processuum, quos forte impetrarunt
eorum sumptibus fiant: sed quoniam di-
rum esset, si id oneris nuncijs imponere-
tur, qui fere sunt re minus lautâ, & sum-
ptus etiam in executionem conferre so-
lent, merito eis subventum est, ut pro exe-
cutis eiusmodi processibus, mercedem ex
arario pauperum accipiant, quod qui-
dem ararium ex multis Procuratorum
conflatur. Est autem consuetudinis, ut
2. nuncii oblata supplicatione quae subscri-
pta

tasit, à Præfecto eorum in Senatu supplicent, pro huiusmodi mercede, & datur pro singulis milliaribus certum quid non pro spacio ac distantia loci: sed quantum eorum processuum genera ab instituto itinere discesserunt, cum ad alios etiam processus suis locis exequendis, proficeretur.

DE CONCESSIONE E- leemosynæ ex arario paupe- rum.

C A P. XXV.

S U M M A R I A.

1. Pauperes etiam hoc habent beneficium, ut Eleemosynam ex bursâ vel arario publico accipiant.

VLtra jam dicta juris beneficia, hoc etiam præstatum Pauperibus, ut cum introducta fortè causa sit ipsorum, & domum revertantur, Eleemosynam ex publico accipiant Non decernuntur autem, nisi ex iustis causis, & solis iis qui litem in Camera habent, nec datur ultra sum-
mam

nam duorum florenorum, quam si quis
semel acceperit, non facile quid amplius
accipit, & solet in dubio mandari alicui
Notario, ut inquirat apud Pedellum, an
supplicantipridem aliquid ex bursa pau-
perum datum sit, ut sic eo comperto ni-
hil decernatur.

DE CAUSIS PRÆ-
paratis processuum Came-
ralium.

CLASSIS QUARTA.

S U M M A R I A.

1. *Causæ preparatæ quæ dicantur?*
2. *Non tantum à iudicibus ordinarijs ad Ca-
meram rectè appellatur: sed etiam à pri-
vilegiatis de Austriâ.*
3. *Casus, quibus appellare non licet.*
4. *Appellationis tres præcipuè sunt processus:
citatio, inhibitió, & compulsoriales.*

I. **P** Erventum nunc est ad eum locum,
quem causis præparatis supra di-
stinavimus, ubi & hoc à nobis di-
ctum, quasnam dicamus causas præpara-
tas,

tas eas nimirum, quæ judicialiter apud inferiores iudices agitatae, & quoquomodo decise, ultimum totius controversiæ finem acceperunt: sed in quibus is qui ab inferiore iudice gravatum se existimat, pro meliore iustitiæ administratione, ad Superiorem immediatè proximum provocavit. Qua quidem in re, magnam partem jurisdictionis ordinariæ Camera sitam habet, cum non tantum ab inferioribus iudicibus ordinariis ad eam rectè appelletur, sed etiam à iudicibus privilegiatis *der Austräg Ord. p. 2. tit. 28. princ.* adeo ut nullo modo possint ab his iudicibus cogi litigantes, appellatione abstinere, nisi fortè privilegio aliquo aut prærogativâ nitantur, aut si litigantes spontè renunciaverint beneficio appellationis, aut denique talis sit natura negotii ac sententiæ latae, ut appellationem respuat, Veluti si quantitas litis infra summam sit Ordinationis, si sententia sit interlocutoria, quæ non inferat gravamen, quin postea reparari possit: Si criminaliter quis condemnatus sit, is enim ex solo capite nullitatis admittitur. Item si sententia in momento

- mentaneo lata sit possessorio aut petitorio salvo. de quibus singulis mox dicitur.
4. At decernuntur in causis appellationum tres præcipuè processus, Citatio, Inhibitio & Compulsoriales, inter quos, cum præcipuè sit Citatio, utpote quæ primum initium sit processus, nulla circa eum occurrant consideratione digna, & producta qualitate iudicum ac sententiarum diversas habent inspectiones atq; requisita, quæ nisi diligenter quis attenderit, facile cursum iustitiæ atque litarum sententiarum executionem iniquè moratur. Idcirco eius tractationem in plura capita distinximus, & reliquos quoque processus suo ordine pertractandos, ut sequitur putavi.

DE CITATIONE IN causis appellationis.

CAP. I.

SUMMARIA.

1. In citatione quæ sit consideranda?
2. Citationis quæ substantialia?
3. Privilegia locorum de non appellando observantur.

4. In dubio statur narratis supplicantis.
5. Per saltum, omisso medio iudice, appellare non licet.
6. Ab interlocutoria appellabili, in scriptis, & redditis causis rectè appellatur.
7. Apostolis, aut appellationis insinuatione omis-
sis, non impeditur citatio.
8. Fatalia accuratè in Camera attenduntur.
9. Appellatio in termino legis introducenda.
10. Quale instrumentum appellationis esse de-
beat.
11. Vbi eiusmodi instrumentum non sit ne-ces-
sarium.
12. Non facile tenore sententia non viso in hi-
bitio decernitur.
13. In omni libello subscriptio requiritur.

Generaliter in decernenda Citatione 1.
consideranda sunt, primò substan-
tialia, mox formalia, & demum acciden-
talia. Substantialia veluti an appellatio
subsistat, non enim aliter subsistit, quàm 2.
si sententia sit appellabilis, eiusmodi sunt
definitivæ, aut vim definitivæ habentes,
vel gravamen irreparabile inferentes, a-
liquin ab interlocutoriis appellare non

- liceret. *Ordin. part. 2. tit. 29. §. 2. & 3. Gail. 1. obs. 129.* Item an quantitas litis admittat appellationem, nec sit intra summam 150. Florenorum. Rhenen: quæ est summa. *Ord. Recess. Imp. de Anno 70. §. Alswir 16.* In cuius ratione ineunda considerandum est, ut petitio in redditibus annuis & pensionibus appellabilis sit *d. recessu Imp. §. Wasaber 12.* sunt etiam quæ æstimationem non facile recipiunt, ut in iuriæ, cum ad revocationem agitur. *Itē Oberkeit/ Gerechtigkeits/ Dienstbarkeit 12.* redditus irredimibiles, & aliæ id genus indistincte appellationes, permittuntur *Ordin. part. 2. tit. 28. §. Undsonderlich 12.* Habent & Domini locorum & Magistratus ac Respublicæ quædam privilegia de non appellando, contra certam summam, quæ si insinuata sint, omnino observantur. Idcirco solent supplicationes narrare summam non esse tantum ordinationi, sed & privilegio confinem. alioqui non facile citatio decernitur, nisi ex ipsa sententia, iusta quantitas litis manifeste appareat: sed in dubio statuitur narratis supplicantis, aut si nec ipsa dubitationem solvant, citatio periculo partis

partis decernitur: inhibitiō denegatur. Huc quoq; inspectio ad substantiaalia appellationis pertinere videtur, an non per saltum omisso medio ac subalterno iudice ad Cameram appellatum sit, quod nisi in certis casibus ferendum non est. *Ord. l. 29. in princ.* Sed melius fortē quis dixerit, hanc rem ad formalia potius referendam, hoc certē quo minus ad formalia referendum sit, nemo facile dubitaverit, quod scilicet ab interlocutoria appellabili (si exceptio scilicet, vim definitivā habeat) non aliter quā in scriptis, & quidem redditis speciātim causis gravaminum rectē appelletur. Cum à definitivis etiam vivā voce dummodò in continēti appellari sit permissum. Et item ex intervallo non redditis gravaminum causis modò in scriptis appelletur. *Ord. p. 2. tit. 29. §. Wo aber/ Gail. l. 1. Obs. 119. in princ.* Excepi interlocutorias vim definitivā habentes, quoniam per omnia paribus passibus cum definitivis ambulant. *Ord. d. tit. 29. §. Und so 2c.* Habent & Curiae quidem consuetudines ac solennitates interponendarum appellationum, quæ ut ipsæ omninò servandæ

sunt, nisi forte appellans eas ignoraverit.
Ord. d. tit. 29. §. Fürzt. Caterum Aposto-
 los petere aut appellationem insinuare
 judiciâ quo, nemo cogitur, nam omiſſa
 non impediunt, quo minus Citatio im-
 petretur. *Ord. p. 2. tit. 30. in prim. & tit. 30.*
 8. *§. Item so sollt.* Fatalia quoq; tam inter-
 ponendâ quam introducendâ appella-
 tionis accuratè in Camera attenduntur,
 & nisi intra decēdium à latâ sententiâ, vel
 tempore notitiâ computandum, appel-
 latum fuerit, processus denegantur, licet
 fortè à iudice inferiore prorogata sint.
Ordin. d. tit. 20. §. So sollen. Nisi fortè
 continuum gravamen sententia contine-
 at, aut ignorantia prætendatur, ubi hoc
 occurrit observatione dignū, quod igno-
 rantia eius, qui procuratorem habuit,
 apud acta nihil sublevar: debuit enim pro-
 curator appellare, vel Domino intrade-
 cendium denunciare. Item si appellans
 9. tantoperè se arctarit, ut verisimile sit pro-
 cessus intra fatalia introducendâ, id est,
 intra senestre à die appellationis spaciū
 reproduci, non posse, processus denega-
 tur, ne scilicet partes inutilibus molestiis
 afficiantur.

afficiantur. *Gail. lib. 1. Obs. 119. n. 5.* Idque
 verum est, non tantum in fatalibus per
 ordinationem introductis, sed etiam in
 his quæ à iudice inferiore præscripta ac
 constituta sunt. Is enim fatalia reprodu-
 cendę appellationis arctiora facere potest,
 licet prorogare ea nequeat. *Ord. d. tit. 30. in
 prin. & §. Dergleichen 16.* Atque hæ cir-
 cumstantiæ quoad formalia appella-
 tionis ita se habent: accidentaliter conside-
 randum se offert, instrumentum appella-
 tionis in membranis quidem descriptum,
 (nam Papyracea fidem non faciunt) &
 diem continens latę sententię & interpo-
 sitę appellationis. Item tenorem senten-
 tię ut dijudicari possit, definitivane sit, an
 interlocutoria: ad hæc expressionem ju-
 dicis à Quo, & ad Quem appellatum est,
 præcipuè verò, ipsam schedulam appella-
 tionis, quam appellans Notario porrexit,
 si aliquid horum desideretur, vix aut ne
 vix quidem processus decernuntur: Dum
 tamen meminerimus in appellationibus
 à sententijs definitivis minimè necessariū
 esse tale instrumentum, dummodò in
 continenti appellatum, & narretur sen-
 tentiam

rentiam esse definitivam, referendo se ad acta. Adeò enim creditur, hoc casu simplicibus narratis, ut ne quidem tenorem sententiæ exhibere necessarium quidam

12. putent. Ego verò, hæc quo ad Citationem & compulsoriales impetrandas sufficere credo, ita ut non viso tenore sententiæ haud faciliè inhibitionē decreverim, cum nec omnes sententiæ definitivæ inhibitionem admittant. Imò solet hoc casu non aliud decerni, quàm si supplicans tenorem sententiæ exhibuerit, futurum de super quod juris est, idq; tutius videtur, nisi forte ex narratis & qualitate totius negotij manifestè appareat, talém esse sententiam, ut inhiberi possit. Illud quoque accidentalibus annumerari possit, quod in omni libello subscriptio requiratur, aut ipsius principalis, aut procuratoris propriæ manus scriptura, caventis de rato & mandato, quod c. 8. me admonuisse memin.

DE CITATIONE AD
instantiam tertij, pro suo
interesse,

CAR.

CAP. II.

SUMMARI A.

1. *Tertius actioni intervenire potest tribus modis.*
2. *Ij recensentur.*
3. *Casus primus.*
4. *Casus secundus.*
5. *Casus Tertius.*
6. *Gailius reprehensatur.*

NOcet frequenter sententia ex vi naturæ suæ tertio, qui non litigavit: Idcirco jura permittunt, ut tertius pro suo interesse actioni interveniat, ubi obiter hoc notandum, intervenire tertium posse tribus modis: Vno, cum alterius appellationi adheret, qui casus propriè huc non pertinet: Altero, cum ab alio interpositam appellationem ratam habet, ut suo Marte eam prosequatur: Tertio, cum tertius principaliter à sententia contra alium lata appellat. 1. Casu interveniens, sine ulla distinctione admittitur, ut causæ ad- sistat in eo statu in quo est, nam per appellationem principalis jam suspensa est sen- tentia.

tentia, & omnibus quibus gravamen illatum, via aperta est, adeò quidem, ut novas gravaminum causas adducere possit,

4. licet ipse non appellaverit. 2. Casu non aliter valet rati habitio, quam si inter decendum à tempore sententiæ interponatur. At 3. casu non sufficit intra decendum appellasse à tempore scientiæ computandum, sed insuper iusta causa gravaminis reddenda est, & interesse deducendum docendumq; quod ideò sic constitutum, quia appellatio tertiæ est contra regulas juris communis, de his videri potest *Gail. lib. 1. obs. 122*. Vbi tamen obscure & oscitanter loqui videtur, cum non satis distinguat inter tertium adhaerentem & prosequentem alterius appellationem, ratam habentem, suisq; auspiciis prosequi intendentem.

DE CITATIONE CVM

appellatum est à Commissarijs
Casaris, vel delegatis Ca-
saris.

C A P. III.

SUM.

SUMMARIA.

1. *A Commissarijs Cæsaris ad Cameram rectè appellatur.*
2. *Sic etiam extra casum ordinationis à delegatis.*

DE Commissariis Cæsaris vigore ordinationis datis nulla est dubitatio, quo minùs ab iis rectè ad Cameram appelletur, secundum id quod supra generaliter diximus à iudicibus ordinationis *der Auftråg* ad Cameram appellari. An autem à delegatis extra casum ordinationis *der Auftråg* à Cæsare constitutis ad Cameram appellandum sit, incertum est, præjudicia extant, in utramq; partem. *Gail. lib. 1. Obs. 121.* Putarem tamen affirmativam esse veriore, cum juris sit, ut à delegato appelletur ad delegantem. Camera autem concurrentem cum Cæsare delegante habet jurisdictionem.

DE CITATIONE CVM
appellatum à sententia parium Curia feudal.

CAPUT. IV.

SUM.

S U M M A R I A.

1. *Feudales Curia plerunq; alium superiorem judicem habent.*

1. **I**N appellationibus quæ à sententiis Curiarum Feudalium interponuntur, vix quicquam occurrit singulare, sed secundum juris communis regulas in Camera decernuntur, circa decernendos processus, hoc autem præcipuè cavendum, ne præjudicium prioribus instantiis inferatur, cum frequens sit, ut Feudales Curia alium Superiorem judicem habeant, ad quem proximè appellandum sit, cuius utiq; jurisdictionem prævenire Camera non debet. *Gail. 1. obs. 1. n. 56.*

DE CITATIONE CVM appellatum à sententia arbitri.

CAPUT. V.

S U M M A R I A.

1. *Arbitrorum lauda reduci possunt ad arbitrium boni viri.*

2. Ar.

6. Arbitri juris ordine servato quasi judices procedunt.

8. Iudicium reductionis semper proponendum apud judicem ordinarium.

Quemadmodum judicum sententia i. appellationis obnoxia sunt, ita & arbitrorum lauda reduci ad arbitrium boni viri certâ lege possunt, sub hac tamen distinctione, aut juramento, quo casu eodem modo iisdemque legibus permissum reductionem petere, ac si à iudice ordinario esset pronunciatum, quod in arbitratoribus quoque receptum est: sicut autem arbitratores, qui ita recepti sunt, ut nulla juris solennitate observatâ controversiam ex æquo & bono definiant, quorum certè sententiæ ad instar, obtinent, transactionis: Arbitri autem ita eliguntur, ut 2. juris ordine servato quasi judices procedant, si autem vel pœna adjecta sit compromisso, vel juramentum interpositum, omninò excluditur appellatio, ita tamen ut si sententia contineat enormissimam læsionem vel evidentem iniquitatem, reductio usque ad 30. annos peti possit. *Gail. l. 1.*
obs.

3. *obs. 130.* Est autem singulariter notandum, quod semper iudicium appellationis sive reductionis sententiæ arbitri vel arbitratoris proponenda sit, non apud iudicem Superiorem immediate eius qui sententiam pronunciavit, sed apud eum iudicem, qui futurus erat ordinarius iudex causæ, si compromissum factum non esset. *Gail. l. 1. obs. 49.*

DE CITATIONE VI- gore appellationis à grava- mine extrajudiciali.

CAP. VI.

SUMMARIA.

1. *Etiam ab extrajudiciali gravamine rectè appellatur.*
2. *Quid hic in Camera diligenter observetur.*
3. *Vbi appellatio habeat vim ac naturam simplicis querelæ.*

Non à judiciali solum gravamine, sed & extrajudiciali rectè appellari constitat, In his enim appellatio provocatio quædam est, ad iudicem, ut illatum gravamen reparetur. Cæterum in Camera diligens

ligens distinctio facienda est, utrū quis gra-
vaverit tanquā iudex ac Magistratus ordi-
narius, fortē ad instantiam ac utilitatem
alicujus tertii. An verò tanquam pars in
suo proprio negotio & causa intulerit,
nam tunc videndum, non tantum an gra-
vans immediatē Imperio sublit, sed hoc
etiam accuratē notandum, an speciales
aliquos habeat recessus, ac iudices privile-
giatos, ne scilicet in eorum præjudicium
processus decernantur. Habet enim ap-
pellatio eo casu vim ac naturam simpli-
cis querelæ, cum alioqui in priori casu
gravamen esse ejusmodi sufficiat, ut à
sententiis ejus ad Cameram sit appellan-
dum, utpotē quod immediatē Imperio
sublit. *Gail. 1. obs. 120. Mgns. cent. 4. obs. 43.*
Meminisse tamen oportet eorum omni-
um quæ supra cap. 1. diximus de substan-
tialibus, formalibus & accidentalibus ap-
pellationis, ut si vitio aliquo laborent ap-
pellationes, processus omninò denegetur.

DE CITATIONE IN

*quibusdam casibus cum appel-
latum à iudice mediato.*

N

CAR.

CAP. VII.

S U M M A R I A.

1. *Quid sit per saltum appellare?*
2. *Quando ad iudicem omisso medio proximo Superiorem possit appellari.*
3. *Sola remissio sufficiens causa est, cur Superioris jurisdictio fundetur.*

I. **T** Amet si ordinationis est, ut appellationes gradatim fiant p. 2. tit. 29. quod & iuri communi convenit, & nos superius diximus. Sunt tamen casus, in quibus omisso medio per saltum appellatur, ut si medius iudex noluerit causam suscipere, sed aut palam denegavit iustitiam facere, aut ter requisitus, triplicatave uno contentu requisitione appellatum, iustitiam administrare detrectaverit. Item si sit inhabilis, ratione suspicionis vel Banni, aut privationis, aut alio quocunq; vitio laboret, tunc enim eo omisso, potest appellari ad iudicem proximè Superiorem. *Gail. 1. obs. 119. n. 2. Myns. cent. 1. obs. 67. & cent. 2. obs. 24.* Et solent iudices qui intelligunt se suspectos aut sciunt causam adesse, ad suamq; utilita-

utili
re su
rem
dem
cien
detur
refer
scilic
quid
in de
ratur
med
aut p

DE

1. 2
2. Ne
3. Du
4. Ca

utilitatem pertinere, quoquomodo spon-
te sua eam remittere ad iudicem superio-
rem, in quo civiliter sanè faciunt, & lau-
dem merentur. Estq; sola remissio suffi-
ciens causa cur superioris jurisdictio fun-
detur. *Gail. & Myns. d. ll. ubi & alium casum*
referunt, quo per saltum appellatur, cum
scilicet pars ad verba nihil opponit, quod
quidem putaverim, non aliter servandum
in decernendis processibus, quàm si nar-
ratur, quod adversarius cum sciret omissio
medio appellari, tamen aut consenserit,
aut præsens non contradixerit.

DE CITATIONE EX capite nullitatis.

CAP. VIII.

S U M M A R I A.

1. *Querelâ institutâ Nullitatis, videtur tacite
inesse appellationi.*
2. *Nullitas incidenter deducta ambulat cum
puncto iniquitatis.*
3. *Dubitat de Gailij fide in hiscè: Mynsing. ap-
probatur.*
4. *Cautela quadam advocatorum notanda.*

N 2

5. *Iniqua*

5. *Iniqua sententia quomodo obtinere possit.*

6. *Iniquitas post lapsum fatalem ad obtinendam Citationem nihil praeest.*

1. **A** pud omnes Dd. satis convenit, si quis querelam instituat super nullitate alicuius sententiae, videri eum principaliter intentare nullitatem propositam, quod scilicet tacite appellationi insit, eamque committitur: sed de hoc mirifice digladiantur, si quis ita querelam instituit, Dico SENTENTIAM NULLAM, & si quæ est appellatio, an scilicet nullitatem incidenter, an principaliter, deduxisse videatur. Et videtur hæc quæstio decisa per *Ordin. p. 3. tit. 34. §. 1. & 2.* quam sequitur *Myns. cent. 5. ob. 91.* dicens hoc modo videri eam deduxisse incidenter, & hoc etiam observatur, huius decisionis non exiguus: sed magnus effectus est. Nam nullitas incidenter deducta per omnia patibus passibus ambulat cum puncto iniquitatis, omninoque in decernendis supra processibus observantur, quæ de citatione in causa appellationis superius recensui, cum una pro utroque puncto citatio decernatur, ut non obsecrare ex dicto colligere licet. Cum autem
- 2.
- 3.

prin-

principaliter nullitas intentatur, id est, si-
ne querela iniquitatis, nullis fatalibus
constringitur, sed usq; ad 30. annos propo-
ni potest. Et quod singulariter notandum
etiam (*si Gailio credimus lib. 1. obs. 127. n. 8.*)
si quantitas litis esset infra summam ordi-
nationis. Quod mihi videtur expressè
contra Recessus Imperij *de Anno 70. §. Ebe-
ner massenre.* ubi manifestè dicitur quod
hoc casu summa sit attendenda, alioqui
certè habet se quasi ad instar simplicis
querelæ, ut benè Myns scribit. Præterea
si semel sit incidenter proposita & appel-
latio pronunciata, deserta, vel non devo-
luta, nihilominus rursus principaliter
proponi potest. *Myns. cent. 4. obs. 63.*

Deserta dico vel non devoluta: nam si
pronunciatur esse benè judicatum, malè
appellatum, postea nullitatis querela vel
principaliter non admitteretur, nisi & po-
sterior illa sententia nullitatis argueretur.
Hinc oritur illa cautela. Advocato-
rum, quam notat *Gail. d. obs. 127. n. 8.* Qui
exclusi ab appellatione per lapsum fata-
lium, aut iniquitatē sententiæ supplicant
pro Citatione principaliter, ex capite nul-
litatis

litatis. Et postea in progressu causæ etiam iniquitatem proponunt, cum nullitas ex communi juris regula devolvat iniquitatem, sed ea cautela fallax & inanis est, nisi realis nullitas subsit, ut scilicet sententia pronunciari nulla & simul reformari possit. At si nulla revera subsit nullitas etiam iniqua sententia, quæ in rem judicatam transivit, in vigore suo permanebit. Et cautus ille Advocatus se & clientem suum inanibus sumptibus & laboribus vexabit, & iniquam Adversario judicij ipsi molestiam inferat, & merito poena temerè litigantium erit coercendus. Idcirco in supplicationibus pro Citatione ex capite nullitatis principaliter intentatæ, specialis enumeratio causarum ac gravaminum nullitatis facienda est, ipsaque diligenter ponderanda, an relevantia sint, & nullitatem etiam inducant. Nam iniquitas per se lapsus fatalium ad obtinendam Citationem nihil prodest.

DE CITATIONE EX
capite nullitatis sententiæ
criminalis.

CAPUT. IX.

SUMMARIÆ.

1. *Criminales causæ nullo modo recipiuntur in Camera.*
2. *Nisi principaliter nullitatis quæstio intentetur.*

Criminales quidem causæ, quæ pœnam continent corporalem, neque per viam simplicis querelæ, neque per appellationem recipiuntur; in Camera. Attamen si principaliter nullitatis quæstio in ijs intentetur, utpotè quod iudex criminalis fortè inaudito Reo, aut aliàs contra naturalem rationem atque æquitatem processerit, Camera eo nomine adita Citationem decernet, contra ipsum iudicem, ut legitimum processum esse doceat, utique si iudex immediatè Imperio sublit, nam alioqui causa ad Cameram nullo modo pertinet. *Ordin. p. 2. tit. 28. §. Item nachdem 26. Gail. lib. 1. obser. 1. n. 27. & 28.*

DE INHIBITIONE.

CAPUT. X.

1. *A sententiâ definitivâ, vel eius habente vim appellatur.*
2. *Si nullitas principaliter intentetur non decernitur inhibitiô.*
3. *Gravius vitium est nullitatis, quàm iniquitatis.*
4. *In extrajudicialibus appellationibus non inhibetur.*
5. *Nisi in progressu causâ appareat veras esse gravaminum causas.*
6. *Sententia Panorm. & Innocent.*
7. *Non debet res inter alios acta, alijs nocere.*
8. *In possessorijs non inhibetur absq. justâ causâ.*
9. *In possessorijs momentaneis regulariter non appellatur.*
10. *Contra iudices Rothweil inhibitiô semper in dubio decerni solet.*

I. **C**VM autem à sententia definitiva vel vim definitivæ habente appellatum est, Inhibitiô una cum Citatione peti ac decerni solet. Fallit si verisimiliter dubitetur, de formalibus aut substantialibus appellationis, nec ex narratis supplicationis aut instrumento appellationis satis intelligi

intelligi possit, an causa sit devoluta. Nam
 tum licet in dubio Citatio aut Compul. 2.
 soriales periculo partis decerni possint.
 Inhibitio tamen omnino deneganda est.
 Item si nullitas principaliter intentetur,
 non decernitur inhibitio, nam quoad
 nullitatem non adeo statur simplicibus
 narratis, ut non magis præsumentur pro re
 iudicata. Sanè si intra fatalia appella- 3
 tionis nullitas proponatur, & omnia ap-
 pellandi solemnia servata sint, nihil im-
 pedit, quinæquè decernenda sit inhibitio.
 Imò multò magis etiam atque iniquitas
 proposita esset, cum gravius sit vitium
 nullitatis quàm iniquitatis, cui & hoc ad-
 dendum, quod traditum est inhiberi in
 casu notoriæ nullitatis, licet fortè fatalia
 lapsa sunt. *Gail. l. 1. obs. 144. n. 6. Et Myns. cent.*
4. obs. 64. Vbi refert casum quo postquàm
 appellatio pronunciata esset deserta, po-
 steà decreta est, super nullitate cum in-
 hibitione.

In extrajudicialibus quoque appellatio- 4
 nibus non inhibetur. *Gail. l. 1. obs. 120. n. 5. &*
obs. 144. n. 8. Et ratio, quòd cum talis ap-
 pellatio nō aliud sit, quàm quædam pro-

N

vocatio

vocatio ad iudicem, nō suspendit factum gravantis, ut judicialis appellatio suspendit, tam pronunciatum ipsum, quā jurisdictionem pronunciantis. Planē si in progressu causæ appareat veras esse gravaminum causas, certē inhibetur, ut factum in causa *Herbrand Schneider contra Dortmund* / extrajudicialis appellationis. Est quoque diligenter attendendum, an petita inhibitio respiciat tantum futura, an etiam quæ ante appellationem facta gesta; sint, convellere conetur; illo potest decerni, si reddita est sufficiens appellationis causa. Nam volunt Dd. in appellatione extrajudiciali omnia manere in eo statu in quo erant, tempore appellationis. *Panorm. & Innocent. in c. dilecti. de major. & obed.* ubi dicunt quod talis appellatio non suspendat ea quæ præcedunt appellationem, sed ea quæ sequuntur per notata *in c. constitut. de appellationibus*, id; rationi consentaneum esse res ipsa indicat. Hinc apparet in quanto errore versentur, si qui in appellationibus extrajudicium factis semper inhibitionem dene-gant, contra mentem. *Gail. in d. obs. 144.*

p. 8. & 120. n. 5. Et ex hoc capite decreta fuit
 inhibitiō in causa Clapp contra Beeling.
 25. Junij Anno 89. Præterea cum tertius ap- 7.
 pellat pro suo interesse inhiberi, non de-
 bet res inter alios acta aliis nocere, sed in
 causis retinendæ possessionis minimè de-
 cernenda est inhibitiō *arg. Ordin. p. 2. tit. 21.*
vers. Doch soll solches ic. Haberet enim
 eam vim, ac si definitivè pro appellante
 pronunciaretur: Idemque puto servan-
 dum in interdictis recuperandæ vel adi-
 piscendæ, si judicatum sit, pro possidente:
 incivile quippè fuerit inhiberi, ei, quò
 minùs possessione sua utatur: planè si pro
 petitore judicatum sit, nulla causa esse
 potest, quò minùs inhibitiō decernatur:
 Magnoperè enim providendum ne ei qui 8.
 tempore latæ sententiæ & interpositæ ap-
 pellationis possedit, in præjudiciū ap-
 pellationis interpositæ, possessio auferat-
 ur: sed vidi in Camera multos qui puta-
 rent generaliter in possessoris non inhi-
 beri: quod est verum nisi visis actis appa-
 reat, justam causam esse inhibendi, *vide*
Courvar. præf. quest. lib. 2. cap. 23. Planè 9.
 in possessoris momentaneis regulariter

non

non appellatur, licet etiam in his sapè appellari permittitur, multis enim casibus causâ cognitâ inhibetur. Postremò si à sententiâ interlocutoriâ appellabili quidem, sed vim definitivâ non habente, appellatum fuerit, idè non habet locum inhibitiò, quia ipsa causâ devolutio à meritis gravaminum dependet. Nam & aliàs quam diu in puncto competentix disputatur, non est inhibendum, donec pro iurisdictione sit pronunciatum. *Gail. d. obs. 144.* Caterum hoc obiter observandum, ¹⁰ quod contra iudices *Nothweil* petita inhibitiò semper in dubio decerni solet, quia mox procedunt in contumaciam ad pœnam Banni, sed quoad alios iudices ordinaria inhibitiò in dubio denegatur.

DE COMPVLSORIALIBUS.

CAPUT. XI.

SUMMARIA.

1. Tenor compulsorialium.
2. Contra tertium causâ cognitâ rectè decernantur compulsoriales.
3. Notarius protocolum edere cogitur.

Cui

C Vi citatio decernitur, ei compulsoriales non sunt deneganda. Tenore arum est, ut iudex à quo appellatum sit, edata acta, sub arcta poena, vidi aliquando peti compulsoriales contra partem adversam ad edendum iura noviter deducta, quod sanè durum est admittere, & soli Fisco concedendum videtur, nisi forte communia essent documenta. Enim vero contra tertium causâ cognita rectè decernuntur, utpotè cum in specie designantur, ea quæ edenda sunt, & interesse deducitur. Imò quibusdam casibus non est necessaria causæ cognitio, utpotè si quis propria sua aut communia documenta edi sibi postulat, veluti rationes, missivas, investituras, nam his casibus compulsoriaalia mandata vel narrata simplicia decerni solent, *Gail. obs. 134 n. 11. lib. 1.* Item Notarii coram quibus partes contraxerunt, protocollum edere coguntur, & statuta denique & consuetudines locorum per magistratus petentibus edenda sunt. *Gail. 1. obs. 106.* Sed hæc omnia excepto quod initio huius capituli ad alium potius locum pertinent, nempe ad clas-

sem.

sem. 2. cap. 5. ubi casus recensentur, in quibus mandata sine clausula, contra eos qui immediate Imperio subiecti sunt decernantur.

DE PROROGATIONE fatalium.

CAPUT. XII.

S U M M A R I A.

1. Fatalia prorogari possunt ex iustis causis.
2. Propria culpa non prodest casus superveniens ad obtinendam prorogationem.
3. Distinguendum inter fatalia ordinationis & hominis.
4. Ante lapsum fatalium petenda est prorogatio.

I. **Q**uantum præjudicium versetur in lapsum fatalium, ex ipso nomine colligi potest, & nos suo loco diximus. Tamen si autem fatali quadam necessitate ita currunt, ut sisti nequeant, prorogari tamen possunt, per iudicem appellationis ex iustis causis, cuiusmodi sunt nimia loci distantia, impedimenta itineris, veluti inu-

Inundationes aquarum, magnitudo tempestatum, & si quæ alia est vis major, cui resisti nequit, sic vel ut ipsa pars vel tabularius fortè missus, ex hujuscæ generis causa aliqua impeditus fuerit, quò minus citatio mature pereretur. *Ordin. p. 2. tit. 3.*

§. I. Quæ tametsi videtur requirere præviam informationem, verius tamen est, 2.
ipsa narrata (modò contineant sufficientis prorogationis causas) esse loco informationis, quæ narrata an vera sint postea disputabitur. Planè si quis seipsum adeò arctavit, ut culpa ei imputari possit, non prodest casus superveniens ad obtinendam prorogationem. Est autem operæ 3.
pretium distinguere inter fatalia ordinationis & fatalia hominis, cum iudex à Quo appellatur, certum tempus præfigit, intra quod causæ coram Superiore iudice introducenda sit. Nam hæc non gravatè prorogantur, maximè si nimis arctè contraxisse iudex inferior videatur, ne scilicet in manu eius sit Superioris iudicis auctoritatem nimis angustam fatalium præfixione eludere. Et vero necesse est ut ante 4.
lapsum fatalium prorogatio petatur,

ne postquam jam lapsa sunt prorogari nequeant, quemadmodum è converso, hoc consideratur, an supplicans opus habeat prorogatione, & si satis ei superest temporis ad reproducendos processus, prorogatio uti superflua denegatur.

DE CITATIONE AD *videndum se restitui adver- sus lapsum fatalium.*

CAP. XIII.

S U M M A R I A.

1. *Lapsis fatalibus si non prorogationem tamen restitutionem petunt.*
2. *Pro qua, non rectâ viâ supplicandum est.*
3. *Iusta causæ restitutionis in integrum.*
4. *Factum tertijs non prodest.*

I. **P**OST lapsum legitimi temporis prorogari quidem fatalia, ut jam dictum est, non possunt. Lapsum enim terminus cum esse desinat, prorogari per rerum naturam nequit, sed ne hi qui sine culpa sua impedimentum passi sunt penitus, consilii inopes relinquatur, usitatum est, ac

ut etiam fatalibus plane lapsis si non pro-
 rogationem tamen restitutionem in inte-
 grum petere possint, quod tunc etiam lo-
 cum habet, cum supplicatum quidem
 fuit, intra tempus pro obtinendâ pro-
 rogatione, sed petitio fuit denegata, & quod
 causæ insertæ supplicationi non videban-
 tur, prima fronte relevantes. Non est
 supplicandum rectâ viâ, pro ipsa restitu-
 tione in integrum, quia citra cognitio-
 nem, cum & præsentiam partis requirat,
 decerni non debet, sed pro citatione, ad
 quam etiam obtinendam non sufficit
 simplex ac summaria facti narratio, sed o-
 mninò articulandum est, justum impe-
 dimentum, tale videlicet, ut omni ad hi-
 bita diligentia, præcaveri non potuerit.
 Itaq; vis major, si nulla culpa præcesserit: 3.
 Item dolus adversarii justæ causæ sunt, aut
 si quid est aliud generis eiusdem, ex quo
 in integrum restitutio communis facien-
 da videatur.

Factum tertii aut Procuratoris non 4.
 prodest ad restitutionem, nisi sit solven-
 do: ipse enim obligatus est. *Gail. observat.*
45. lib. 1.

Atq;

Atq; hoc modo absoluta sunt, quæ de processibus qui in Camera decernuntur, proinstituta brevitæ dicenda habuimus, quibus si quis plura desiderat, nihil est facilius, quàm ex iis locis. Mynsing & Gailii quæ passim citavimus plura petere: *ET DEMUM PERLECTIS IIS AVTHORIBVS ET LOCIS VTRIVS QVE IVRIS, QVAE AB HIS CITANTVR, AD AMBAS VS QVE AVRES SE EXPLERE.*

APPENDIX.

Clausulæ salutares in supplicationibus per iudicem non attendendæ Ordin. p. 1. tit. 22. Parag. *Wie wol in addit.* Si quis informiter supplicaverit, ita decretum concipiendum erit, ut supplicans animadvertere possit, ubi vitium lateat. Item, æquitas magis attendatur quàm scrupulositas. Parag. *Als auß die/it.*

Contra incertas & non nominatas personas veluti contra N. N. tutores, processus non sunt decernendi. Ord. p. 1. t. 22. Parag. *Serner dænnach/it.* in addit.

Non decernitur Citatio nisi Camera jurisdictionis sit fundata ratione summæ petite. Gail. lib. 1. obs. 123. quod intelligi ratione appellationis, non si Reus Cameram iudicem in prima instantia habeat.

In causa criminali, si principaliter contenditur de competentia iudicis, potest ad Cameram appellari, *Dischhoff v. d. Ampteneth zu Basel contra Gotthausen / Item Bamberg contra Schwarzenburg.* 22. Febr. Anno 62.

In causa criminali, etiam si postea mutata sit in pecuniariam, non tamen appellatur. 13. Februarii Anno 60.

Dives consors pauperis prærogativâ, concursus fatalium non fruitur. 22. Aprilis Anno 60. *Ingelt contra Lang.*

Supplicationem pro restit. in integr. contra lapsum fataliam non est opus esse articulatam. 22. Martii Anno 63.

INDEX.
IN QVIBVS CASIBVS
NULLA ATTENDITVR
fori præscriptio.

CLASSIS PRIMÆ CAPITA.

1. **D**E citatione ex causa turbata religionis
fol. 12
2. De mandatis auff den Religion-frieden. 18
3. De citatione ex causa violata pacis publicæ 22
4. De mandato de relax: vel restituendo auff
den Landfrieden. 24
5. De citatione in receptatores & adjutores. 26
6. De citatione adversus diffidatores. 28
7. De mandato de non offendendo. 29
8. De citatione ad videndum se incidisse. 31
9. De citatione ad vid. se incidisse in pœnas
Rays. 32
10. De mandato prohibitorio. 33
11. De mandato avocatorio. 34
12. De monitorio contra Principes. 35
13. De citatione ad purgandum. 35
14. De citatione in eum qui temerè. 37
15. De citatione ad purgandum super aliena-
tione. 38
16. De citatione in eos qui Bannitum. 39
17. De citatione in eos qui alienos subditos 41
18. De

INDEX.

18. De citatione in Dominos locorum.	43
19. De citatione ad repetitionem sumptuum.	44
20. De officio Camerae ad cogendam.	45
21. De officio Camerae pro executione.	46
22. De absolutione à Banno.	47
23. De processibus in causis Feudorum.	48
24. De mentorijis ex causis contributionum.	49
25. De mandato pœnali contra subditos.	49
26. De processibus in causis exceptionum.	50
27. De citatione pro mulctis.	52
28. De mandato sine clausula in quibusdam casibus.	53
29. De mandato cum vel sine clausula, cum imploratur.	58
30. De citatione ad videndum se relaxari.	60

IN QVIBVS CASIBVS INTER
personas immediate Imperio subjectas,
privilegium der Austråg non attenditur,
mediati autem suis iudicibus ordinariis
relinquuntur: Processuum
Camerarium.

CLAS. SECUNDÆ CAPITA.

1. DE citatione ex causa litigiosa possessionis.	67
2. De sequestratione possessionis.	70
3. De	

INDEX.

43	3. De mandato sine clausula cum citatione.	73
um. 44	4. De mandato de relaxando arresto.	80
45	5. De mandato sine clausula in quatuor casibus.	86
46	6. De mandato inhibitorio.	89
47	7. De mandato inhibitorio aut demolitorio.	92
48	8. De citatione ex l. diffamari.	93
um. 49	9. De mandato cum vel sine clausula ad coer-	
49	cendam.	96
50	10. De mandato de relaxando captivo.	99
52	11. De mandato de mitigando carcere.	102
am ca-	12. De mandato contra testes.	105
53	13. De mandato contra iudicem.	107
mim-	14. De mandato in iudicem ut iustitiā faciat.	108
58	15. De mandato executoriali cause protractæ.	111
60	16. De mandato executoriali ut iudex.	113
ER	17. De mandato executoriali pro exequenda.	114
ctas,	18. De mandato executoriali contra partem.	116
litur,	19. De mandato executoriali ex cōventionē.	119
na-	20. De promotorialibus ut iudex.	120
	21. De promotorialibus in partem.	122
	22. De citatione ad videndum se ordinari.	123
	23. De datione & confirmatione.	124
	24. De interpositione decreti.	125
bio-	25. De citatione vel mandato cum clausula in	
67	tutores.	127
70	26. De mandato sine clausula sive executoriali-	
De	bus. 129.	27. De

INDEX.

27. De confirmatione contractuum.	129
28. De exemplatione instrumentorum.	131
29. De insinuatione privilegiorum.	132
30. De adoptione vel emancipatione liberorum.	133
31. De commissione examinis.	134
32. De restitutione rotuli.	139

DE PERSONIS ET CAU- sis quæ ordinario jure ad Camera jurisdictionem perti- nent.

CLAS. TERTIÆ CAPITA.

1. D e processibus in eos qui.	143
2. De processibus in Comites.	143
3. De processibus in Capitulo.	145
4. De processibus ad instantiam.	146
5. De processibus in Fiscum.	147
6. De processibus & decretis.	148
7. De processibus in Procuratores.	150
8. De processibus pro honorarijs.	151
9. De monitorijs pro honorarijs.	152
10. De processibus in vagabundos.	153
11. De processibus in Bannitos.	153
12. De processibus in causis viduarum.	155
13. De processibus contra mediatos.	156
14. De processibus in eos qui.	157
15. De	

INDEX.

129	15. De processibus in eum qui requisitus.	159
131	16. De citatione ex eo quod iudex.	163
132	17. De processibus ideo decernendis.	165
133	18. De mandatis cum clausula.	169
134.	19. De rescriptis processuum.	170
139	20. De Copijs actorum.	171
	21. De datione curatoris.	172
	22. De datione procuratoris.	173
	23. De admissione ad iuramentum pauperum.	174.
	24. De Mercede Nuncij.	176
	25. De Concessione Eleemosynæ.	177

DE CAUSIS PRAEPARATIS processuum Camera lium.

CLAS. QUARTÆ CAPITA.

1	DE citatione in causis appellationis.	180
2.	De citatione ad instantiam.	186
3.	De citatione cum appellatum est à Commissarijs.	188
4.	De citatione cum appellatum à sententia.	189
5.	De citatione cum appellatum à sententia arbitri.	190
6.	De citatione vigore appellationis.	192
	7. De	

INDEX.

7. De citatione in quibusdam.	193
8. De citatione ex capite nullitatis	195
9. De citatione ex capite nullitatis sententia criminalis.	198
10. De inhibitione.	199
11. De compulsorialibus.	204
12. De prorogatione fatalium.	206
13. De citatione ad videndum se restitui.	208

FINIS.

193

195

tiacri-

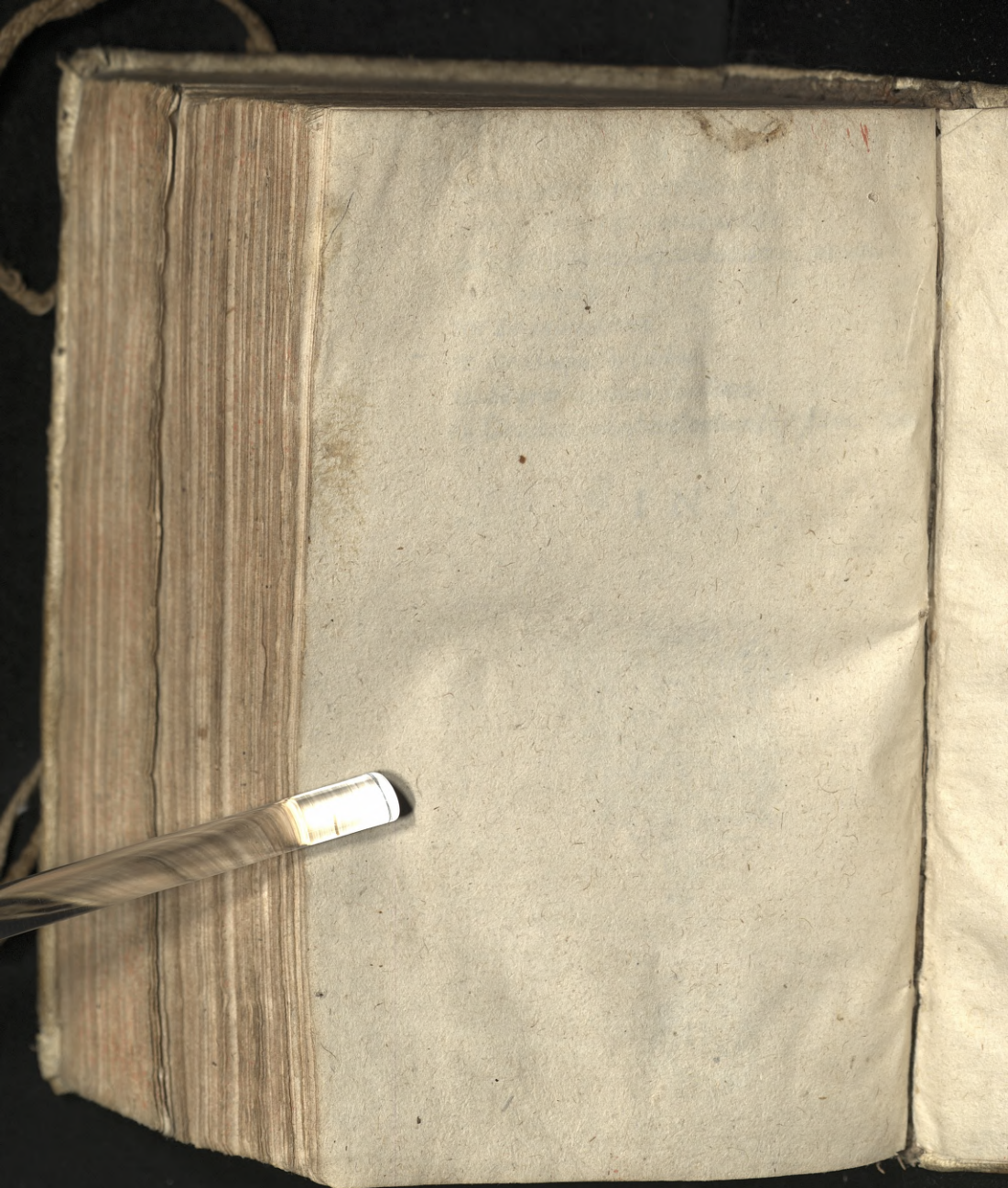
198

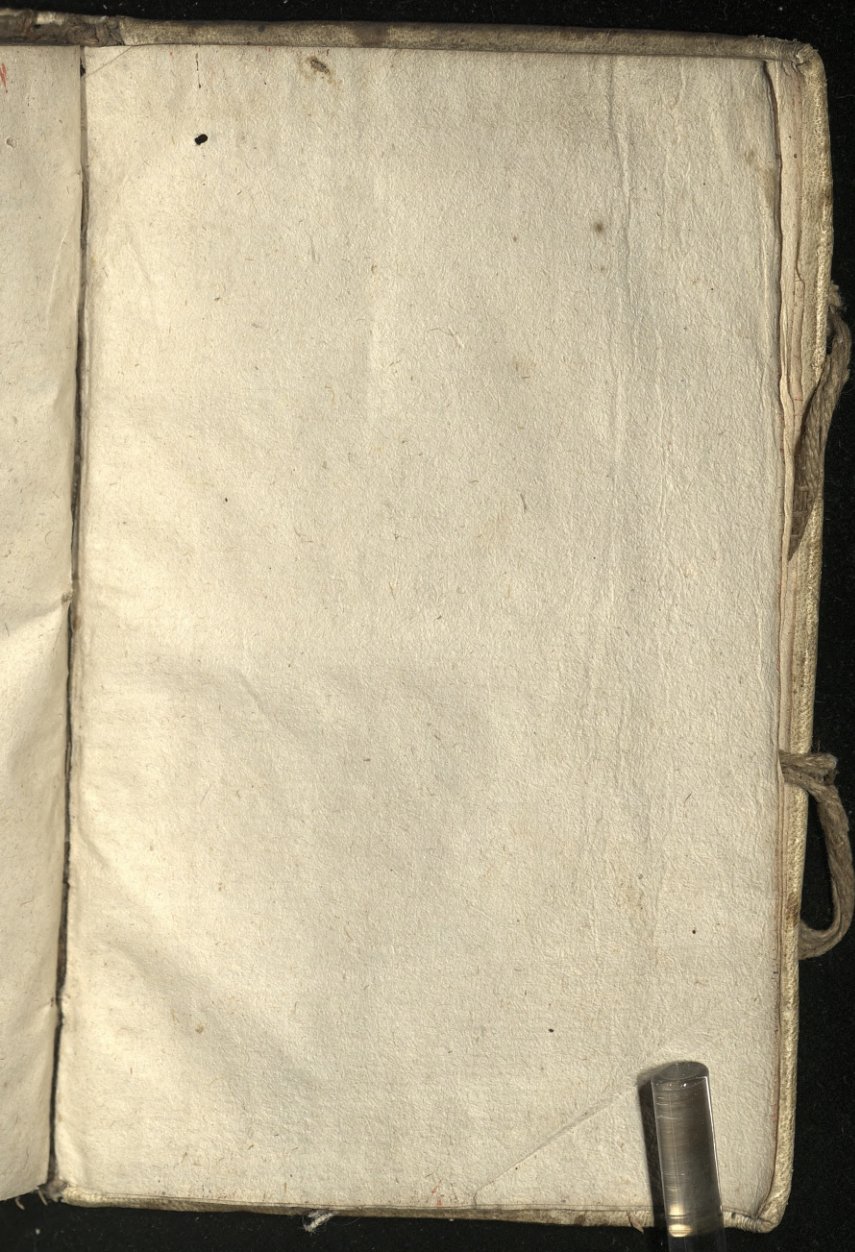
199

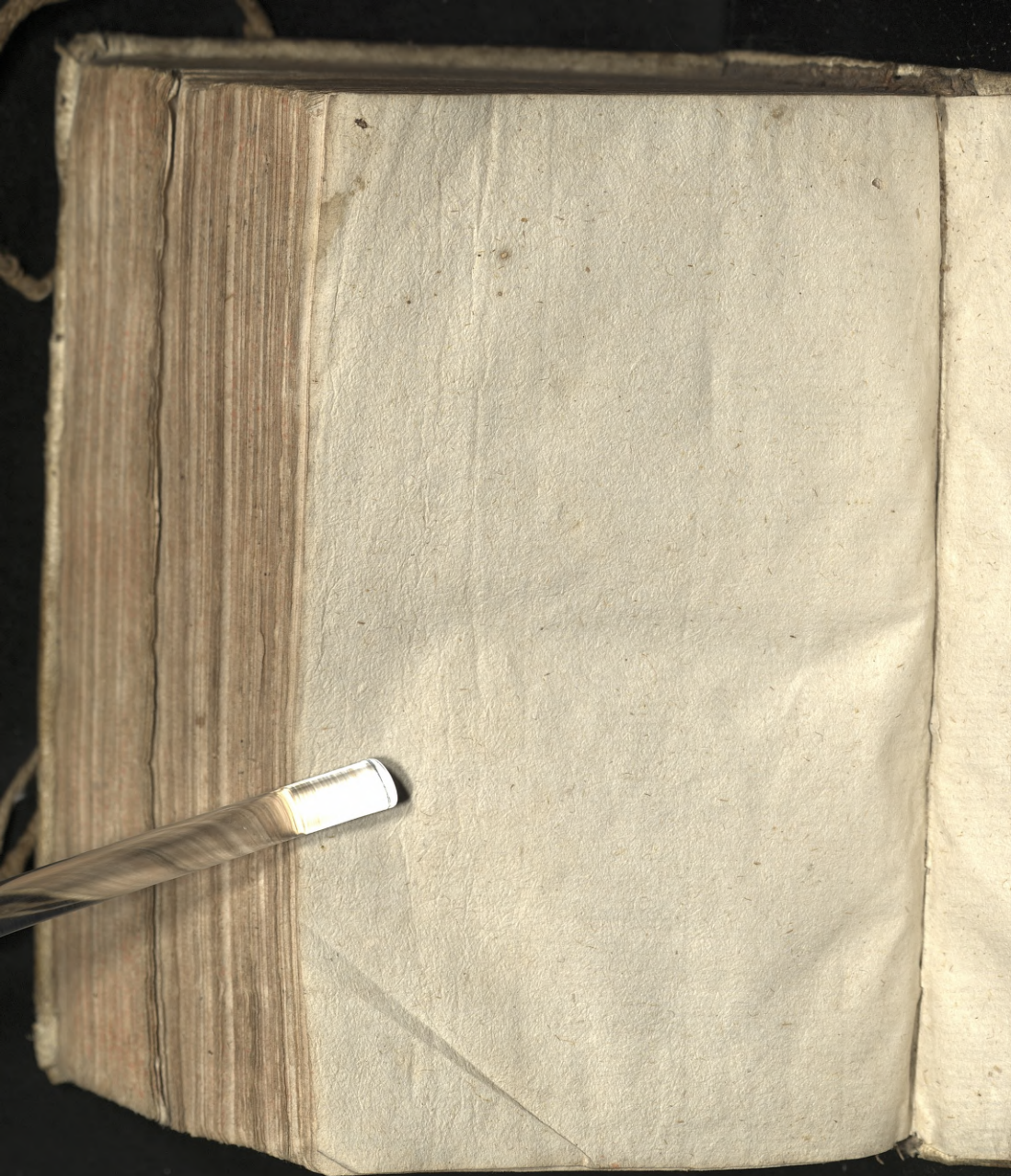
204

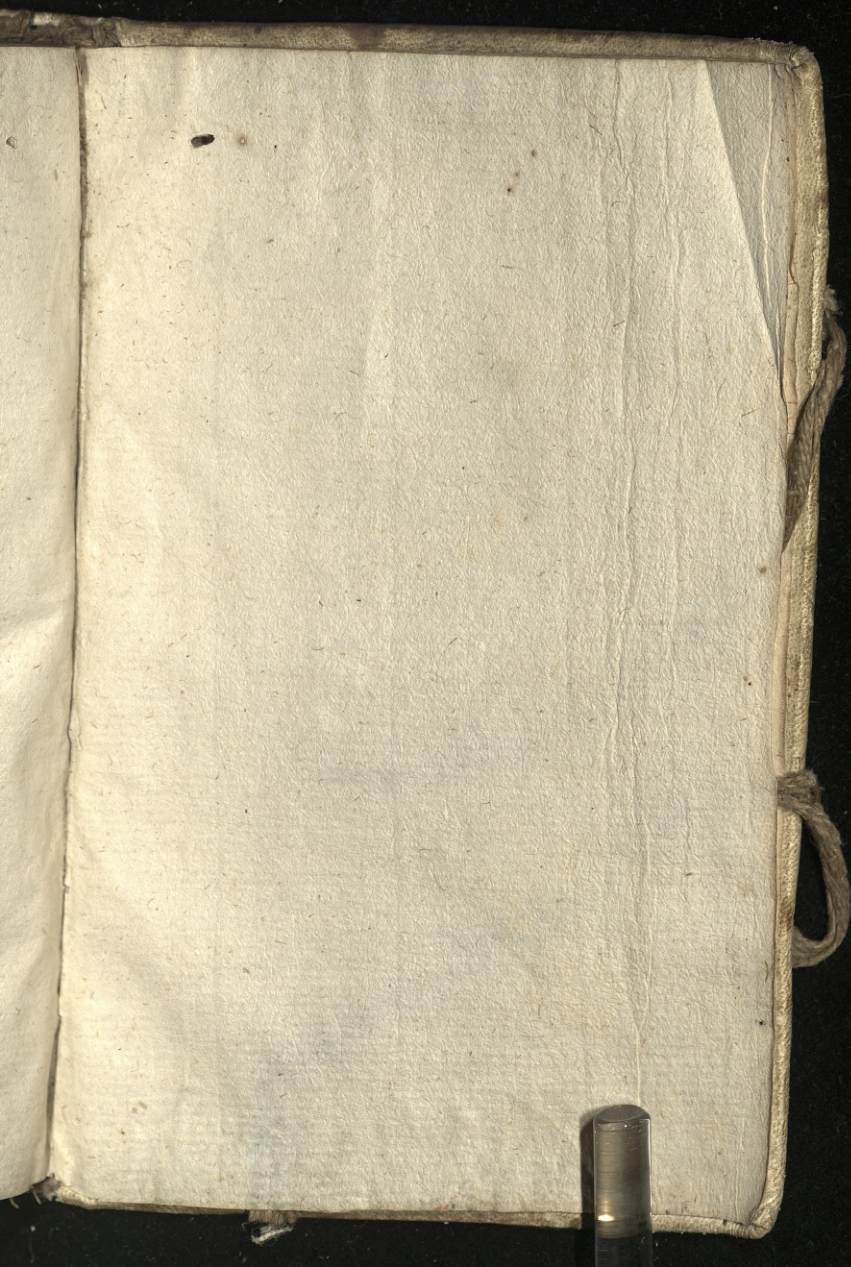
206

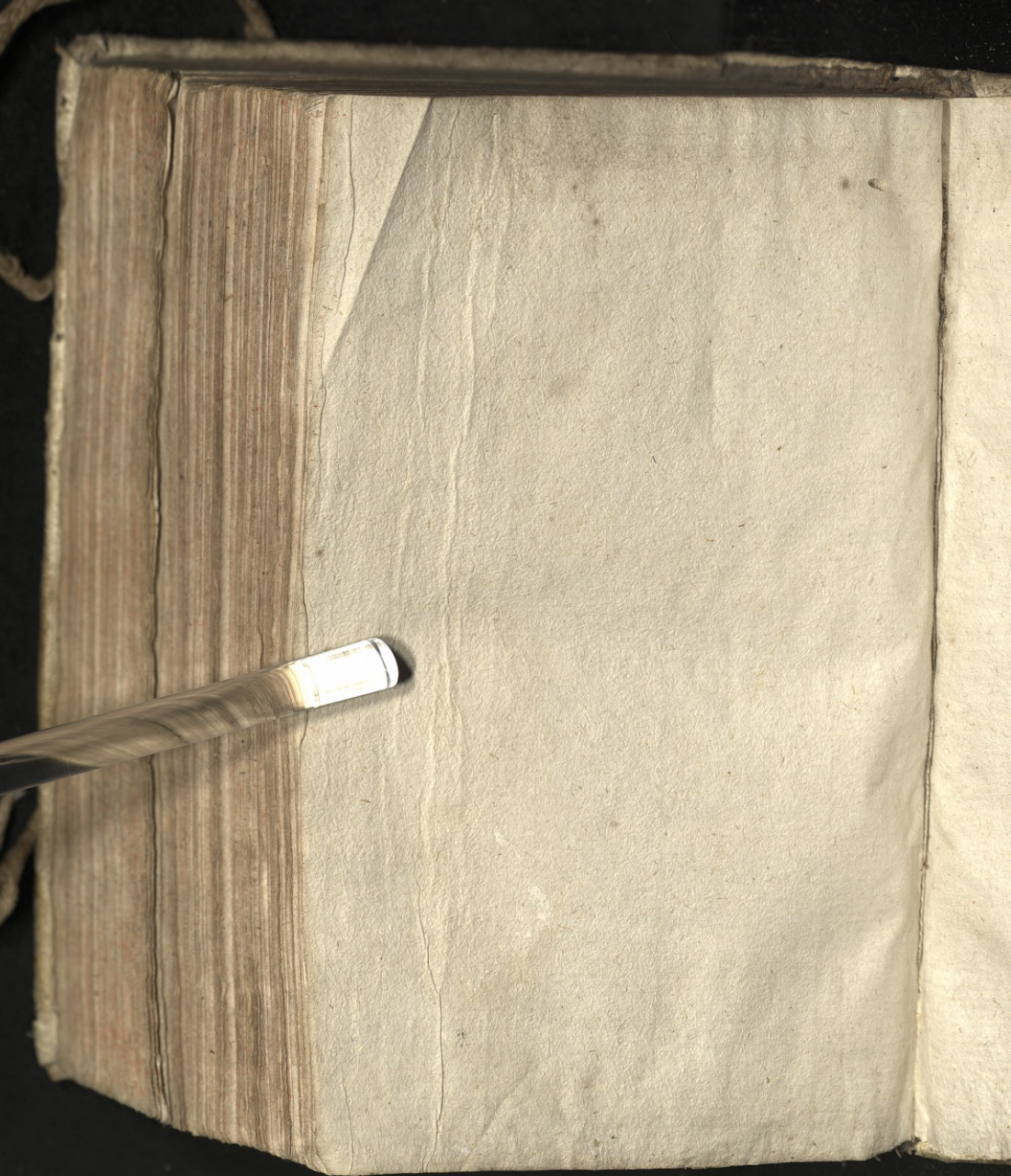
208

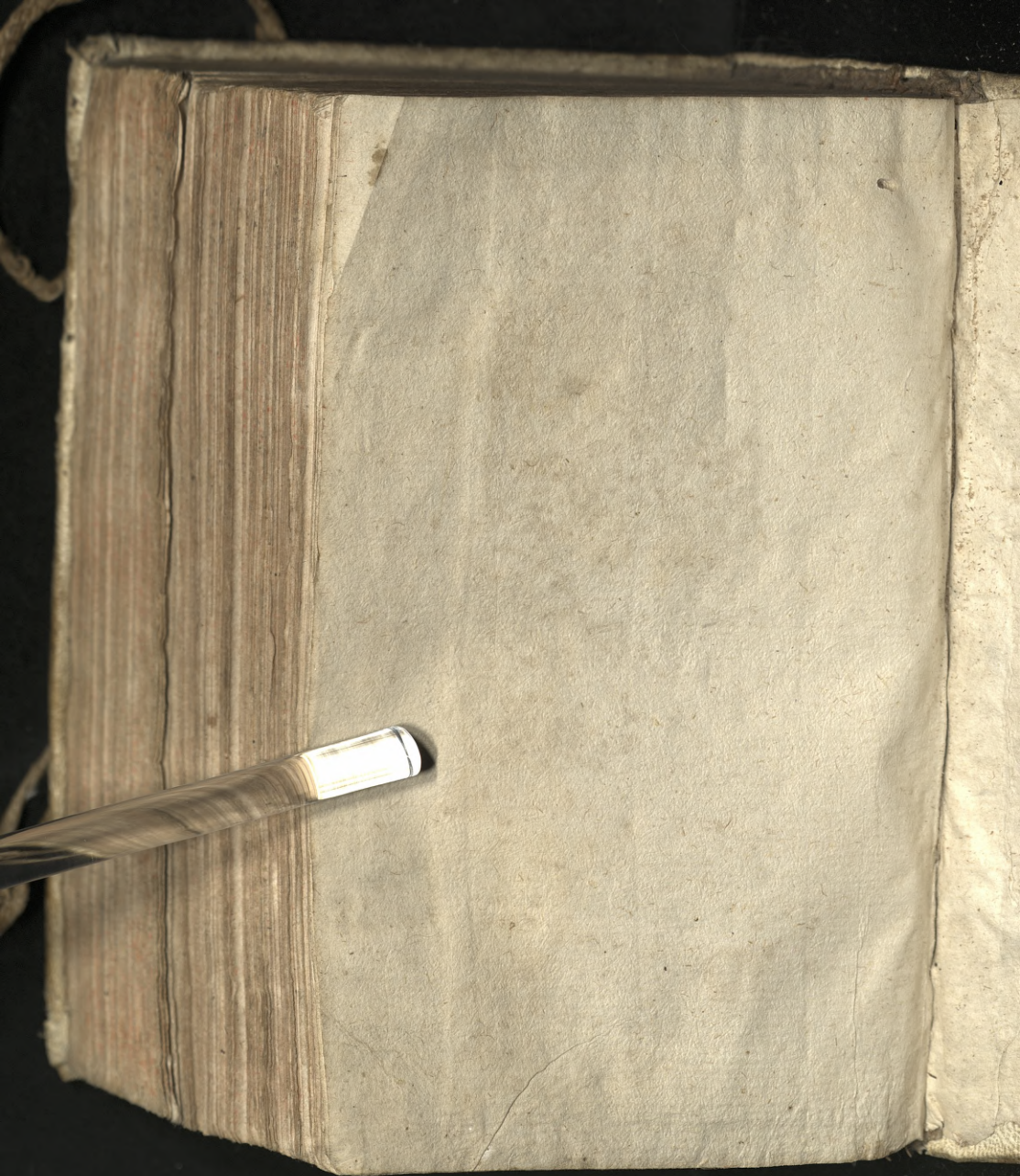

BIBLIOTEKA KÓRNICKA

13974

13975

NICKA

4
5

N. E. M. SLS

CAROLINA

